

MØTEINNKALLING

Utvalg: **Studieutvalget ved Det juridiske fakultet**
Møtested: Styrerommet, Det juridiske fakultet
Møtedato: 21.11.2018
Tidspunkt: 12:15

Eventuelt forfall må meldes snarest til Maren Charlotte Bø (maren.charlotte.bo@uit.no).
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Det blir servert lunsj.

Saksliste

<i>Saksnr</i>	<i>Tittel/beskrivelse</i>	<i>U.off.</i>	<i>Arkivref.</i>
SU 65/18	Referatsaker til møtet i Studieutvalget 21.11.2018		2018/690
SU 66/18	Forskning og utdanningsmeldinga 2017 - Studieutvalget v/ Det juridiske fakultet		2018/5405
SU 67/18	Begynnerkollokvieordningen tas inn i Studieplan for graden master i rettsvitenskap		2016/5719
SU 68/18	Revisjon av studieplan for Joint Nordic Master Programme in Environmental Law (NOMPEL)		2017/5194
SU 69/18	Nytt reglement for programlederen av LL.M. i Law of the Sea, og justering av reglement for studieutvalget		2016/2391
SU 70/18	Opprettelse av masterskrivekurs på LL.M.-programmet i Law of the Sea		2016/2391
SU 71/18	Oppnevning av sensorkorps 1.-5.avdeling og LL.M 2019-2021		2018/4762
SU 72/18	Søknader om økonomisk støtte til studentaktivitet		2018/1464
SU 73/18	Orientering om mindre pensumendring på 1. avdeling - folkerett		2018/533
SU 74/18	Forslag om endring av pensum i rettsfilosofi		2018/533
SU 75/18	Endring av pensum JUR-3053		2016/2391
SU 76/18	Søknad om innlevering av stor masteroppgave JUR-3901	X	2018/818

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
65/18

Referatsaker til møtet i Studieutvalget 21.11.2018

Innstilling til vedtak:

Studieutvalget tar referatsakene til etterretning.

Begrunnelse:

1. Referat fra Fakultetsstyret 05.10.2018

Magne Frostad
prodekan for utdanning

Kjersti Dahle
studiesjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Maren Charlotte Bø, rådgiver

MØTEPROTOKOLL

Utvalg: **Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet**
 Møtested: Styrerommet, rom 4445, Det juridiske fakultet
 Møtedato: 05.10.2018
 Tidspunkt: 10:00 – 13.30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Trygve Myrvang	Leder	Ekstern representant
Kirsti Ramberg	Nestleder	Ekstern representant
Randi Sigurdson	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Gunnar Ketil Eriksen	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Sofie Foshaug	Medlem	Studentrepresentant

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Lise Myrvang	Medlem	Teknisk-administrativ ansattrepresentant
Sander Kornelius Karlsen Danielsen	Medlem	Studentrepresentant
Aila Selfors	Medlem	Midlertidig vitenskapelig ansattrepresentant
Tore Henriksen	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Markus Hoel Lie	Tore Henriksen	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Kristine Gullhav Hansen	Aila Selfors	Midlertidig vitenskapelig ansattrepresentant
Ole Martin Loe	Lise Myrvang	Teknisk-administrativ ansattrepresentant
Anna Sandbakken	Sander Danielsen	Studentrepresentant

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Lena Bendiksen	Dekan
Kirsti Anderssen	Fakultetsdirektør
Ingvild Jakobsen	Prodekan forskning
Kjersti Dahle	Studieleder (til og med sak FS 35/18)
Tove Worum	Rådgiver (sakene FS 36 og 37/18)

Merknader

Ingen merknader til innkalling eller dagsorden

Saksliste

<i>Saksnr</i>	<i>Tittel/beskrivelse</i>	<i>U.off.</i>	<i>Arkivref.</i>
FS 34/18	Referatsaker 5.10.2018		2018/165
OS 10/18	Orienteringssaker 5.10.2018		2018/165
OS 11/18	Orienteringssak fra JCLOS		2016/3499
FS 35/18	Betenkning - stipendiat i rettsvitenskap, st.nr. 3414		2018/3658
FS 36/18	Regnskapsrapport per 31. august 2018 (2. tertial)		2018/2559
FS 37/18	Budsjett 2019 - Det juridiske fakultet		2018/3993
OS 12/18	Eventuelt		

FS 34/18 Referatsaker 5.10.2018 2018/165**Innstilling til vedtak:**

Styret tar referatsakene til orientering

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet - 05.10.2018**Vedtak**

Styret tok referatsakene til orientering

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet - 05.10.2018

Dekan orienterte om styringsdialogmøtet med universitetsledelsen.

Vedtak

Styret tok de muntlige orienteringssakene til etterretning

OS 11/18 Orienteringssak fra JCLOS 2016/3499

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet - 05.10.2018

Prodekan forskning orienterte om arbeidet på JCLOS og om prosessen mot SFF (Senter for fremragende forskning).

Vedtak

Styret tok orienteringene fra JCLOS til etterretning

FS 35/18 Betenkning - stipendiat i rettsvitenskap, st.nr. 3414 2018/3658

Innstilling til vedtak:

Den foreslåtte betenkningen for stipendiatstilling i rettsvitenskap vedtas

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet - 05.10.2018

Vedtak

Enstemmig vedtatt i møtet

FS 36/18 Regnskapsrapport per 31. august 2018 (2. tertial) 2018/2559

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret tar regnskapsrapporten per 31. august 2018 til etterretning.

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet - 05.10.2018

Vedtak

Enstemmig vedtatt i møtet

FS 37/18 Budsjett 2019 - Det juridiske fakultet 2018/3993

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar budsjett for Det juridiske fakultet for 2019, med eventuelle endringer som fremkommet under møtet og med forbehold om endringer ifm endelig budsjettfordeling i januar/februar 2019.

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet - 05.10.2018

Vedtak

Enstemmig vedtatt i møtet

OS 12/18 Eventuelt /

Saksprotokoll i Fakultetsstyret for Det juridiske fakultet - 05.10.2018

Vedtak

Ingen saker under eventuelt

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
66/18

Forskning og utdanningsmeldinga 2017 - Studieutvalget v/ Det juridiske fakultet

Innstilling til vedtak:

Studieutvalget tar Forsknings- og utdanningsmelding for 2017 og Nøkkeltall 2017 til orientering.

Begrunnelse:

Universitetsstyret behandlet Forsknings- og utdanningsmelding 2017 i sak S 33-18. Forsknings- og utdanningsmeldinga er en generell analyse på institusjonsnivå av et utvalg av de mest sentrale nøkkel- og styringsparameterne som UiT måles på av Kunnskapsdepartementet (KD). Meldingen inneholder ikke styringssignaler, da den er ment som en generell informasjon til de ulike styringsnivåene i organisasjonen. Eventuelle styringssignaler vil fremlegges på nyåret, i saken om Årsrapport for 2018 og virksomhetsplan for 2019.

Meldingen inneholder seks kapitler der ett er viet Kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i utdanningene jf. Kapittel 2. Vi vil i det følgende gi noen kommentarer til de av punktene i dette kapitlet som vi ser på som særlig relevant for oppmerksomhet fra oss fremover.

Gjennomstrømming og frafall

Gjennomstrømming på normert tid har vi jobbet med over mange år, og vi ser at vi har akseptabel gjennomstrømming, men at dette nok kunne vært enda bedre. Programstyret har jevnlig blitt holdt oppdatert på gjennomstrømming og frafall. Man kan tenke seg flere tiltak for å bedre gjennomstrømmingen på sikt. For det først er det igangsatt et nasjonalt samarbeid med de øvrige juridiske fakultetene knyttet til gjentak av allerede beståtte eksamener. Dette er en ressurskrevende praksis som samtlige av de juridiske fakultetene sliter med. Stort karakterfokus blant studentene forsterkes ofte på arenaer der studenter møter fremtidige arbeidsgivere slik som arbeidslivsdager og ved utvelgelse til trainee-opphold. Problemstillingen er sammensatt og man må jobbe både med kommunikasjon utad til avtakerfeltet, internt overfor studentgruppene, samt se på studieordningene og eksamensformene som anvendes. Videre har vi planer om å innføre såkalt «gradsfangst», dvs. at vitnemål utskrives automatisk ved bestått grad. I dag er det slik at vitnemål kun skrives ut på anmodning fra kandidaten. Bakgrunnen for dette er bl.a. at mange ønsker å ta opp igjen en eller flere eksamener, til tross for at de har bestått studiet. Til sist kan vi

nevne økt satsning på studieprogramledelse. Vi har etablert rutiner for samtlige avdelingsledere og programleder LLM. I tillegg vil det på institusjonen bli stilt skjerpede krav til programledelse som sådan, noe som vi må følge opp ved vårt fakultet fremover.

Resultater fra studiebarometeret

Resultatene for studiebarometeret inngår i vårt ordinære kvalitetssikringsarbeid, og følges opp av programstyret. Det som er gledelig å lese ut av Studiebarometeret er at studentene våre er godt fornøyde med studiet, og gir oss en score på 4,4 (på en skala fra 1-5 der 5 er mest positiv). Dette er 0,2 poeng høyere enn landsgjennomsnittet. Gledelig er det også å se at vi har en høy svarprosent (67%), noe som gjør undersøkelsen representativ.

Internasjonalisering

Vi har prioritert og jobbet godt med internasjonalisering de siste årene, og vi har hatt en formidabel økning både av innreisende og utreisende studenter. I de vedlagte nøkkeltallene finner vi at 13% av våre kandidater har utenlandsstudier inkorporert i graden sin. Målsettingen frem mot 2019, er 17%. Dette innebærer at vi fremdeles må ha stort fokus på dette arbeidet fremover, og en handlingsplan for det videre arbeidet er under utarbeidelse. I tilknytning til internasjonaliseringsfeltet har vi som kjent fått tildelt eksterne midler fra Nordisk ministerråd til å etablere en nordisk fellesgrad innenfor miljørett – Joint Nordic Master Programme in Environmental Law. Partnerne er Det juridiske fakultet ved Universitetet i Uppsala og Det juridiske fakultet, ved University of Eastern Finland. Studieprogrammet ble vedtatt opprettet av Universitetsstyret i oktober i år i sak S 29/18, og vil ta opp de første studentene høsten 2019.

Magne Frostad
prodekan for utdanning

—

Kjersti Dahle
studiesjef

—

Saksbehandler: Kjersti Dahle, studiesjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlagt følger link til nøkkeltallene:

https://rapportdv.uhad.no/views/Nkkeltall2017oppdatert/Skertall?iframeSizedToWindow=true&embed=y&:showAppBanner=false&:display_count=no&:showVizHome=no

Forskning og utdanning

INNHold

1. Innledning	2
2. Kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i utdanningene	3
Eksterne tilsyn med UiTs studier	4
Interne tilsyn med UiTs studier	6
Studiebarometeret.....	8
Internasjonal studentmobilitet	9
Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018.....	11
3. Forskerutdanning - Studiegjennomføring	13
Innledning.....	13
Andel fullført innen seks år etter finansieringsstart.....	13
Andel fullført innen fire år etter finansieringsstart.....	14
Kjønnsforskjeller	15
Forskjell mellom norske og utenlandske ph.d.-studenter	16
Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018.....	16
4. Ekstern Forskningsfinansiering	18
Status bidrags- og oppdragsinntekter ved UiT	18
Forskningsrådets frie prosjektstøtte (FRIPRO) for perioden 2014-2019	19
Status Horizon 2020 ved UiT	21
Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018.....	26
5. Forskningsresultater: Vitenskapelig publisering, åpen tilgang og forskningsdata	27
Vitenskapelig publisering	27
Åpen tilgang til vitenskapelig publisering ved UiT	32
Tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata ved UiT	37
Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018.....	40
6. HR indikatorer og styringsinformasjon.....	41
Innledning.....	41
Utvikling antall årsverk	41
Finansieringsfordeling undervisnings-, forsknings og formidlingsstillinger (UFF ST).....	43
Utvikling og status midlertidighet	44
Kjønnsbalanse.....	46
Aldersintervaller pr stillingsgrupper 2017.....	47
Internasjonal profil ved UiT.....	48
Antall studenter pr faglig tilsatt.....	48
Rekruttering - kunngjøringer og opprykk.....	49
Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018.....	52

1. INNLEDNING

Kunnskapsdepartementet har fastsatt nasjonale styringsparametere på resultatområder som har særlig oppmerksomhet i styringen av sektoren. Departementet forventer at institusjonene vurderer egne resultater og ambisjoner på de nasjonale styringsparameterne. Dette gjør UiT i hovedsak i årsmeldingen og i forsknings- og utdanningsmeldingen.

Forsknings- og utdanningsmeldingen er i år en generell analyse for 2017 på institusjonsnivå av et utvalg av de sentrale nøkkel- og styringsparametere for UiT. Datagrunnlaget for meldingen er i hovedsak hentet fra offentlige databaser og dokumenter. Meldingen inneholder ikke styringssignaler, og den er ment som en generell informasjon til styret om status for UiTs resultater innen noen viktige områder.

Virksomhetsstyringen ved UiT er tenkt endret i 2019, og det er planlagt at meldingen for 2018 skal være et viktig grunnlag for målene i virksomhetsplanen for 2020.

Som et supplement til meldingen utarbeides det også en egen oversikt over nøkkeltall innen forsknings- og utdanningsvirksomheten ved UiT (Nøkkeltall 2017 for UiT). Nøkkeltallene presenteres kortfattet og uten kommentarer og analyser, og er et verktøy som gir ledelsen og de ansatte lett tilgang til informasjon som kan benyttes i presentasjoner og rapporter. Til årets melding er alle nøkkeltallene gjort tilgjengelig i presentasjon- og analyseverktøyet Tableau. I all hovedsak er nøkkeltallene hentet fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Nøkkeltallene finner dere her https://rapport-dv.uhad.no/views/Nkkeltall2017oppdatert/Skertall?iframeSizedToWindow=true&:embed=y&:showAppBanner=false&:display_count=no&:showVizHome=no

2. KVALITETSSIKRING OG KVALITETSUTVIKLING I UTDANNINGENE

Hovedfunn:

- Tilsyn har avdekket mangelfull oppfyllelse av akkrediteringskrav for flere av UiTs utdanninger. Studiekvalitetsarbeidet må innlemme systematiske ordninger for å påse at *alle* studier oppfyller kravene, både eksisterende studier og ved etablering av nye.
- UiT må styrke institusjonens faglige og administrative kapasitet og kompetanse til å initiere tilsyn med egne utdanninger, og til tettere oppfølging av eksternt initierte tilsyn.
- UiT må utvikle gode systemer for registrering og dokumentasjon av akkrediteringskravene for studiene.
- Målsettingen om å være nasjonalt ledende på gjennomstrømming må konkretiseres. Studieprogramledelsen har et særlig ansvar for å iverksette tiltak som bidrar til å øke gjennomføringen.
- Resultater fra Studiebarometeret skal inngå i kunnskapsgrunnlaget for det systematiske kvalitetsarbeidet i studieprogrammene.
- Det er en svak økning i antall utreisende studenter på utvekslingsopphold over tre måneder, mens antall utreisende studenter på opphold under tre måneder har økt betydelig.
- Det er balanse i utvekslingen mellom studenter utenfor Erasmus+-programmet, men stor ubalanse mellom inn- og utreisende Erasmus-studenter
- UiT deltar i stadig flere fellesgradssamarbeid med internasjonale partnere

Det systematiske kvalitetsarbeidet ved UiT skal sikre at vi tilbyr utdanninger av høy kvalitet, at utdanningskvaliteten utvikles, og at kvalitetssvikt avdekkes og forbedres innen rimelig tid. Informasjon fra ulike relevante kilder og erfaringer skal utgjøre kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeidet og kvalitetsutviklingen. Kvalitetssystemet for utdanning skal legge til rette for dette. En revidert utgave av UiTs kvalitetssystem behandles av universitetsstyret i oktober 2018 og skal tre i kraft 1. januar 2019.

I tillegg til systembeskrivelsen utvikles det verktøy og andre ressurser som skal støtte opp om og til dels bidra til å dokumentere kvalitetsarbeidet, eksempelvis skjema og veiledninger, oversikt over fagmiljø tilknyttet studietilbudet, systemer for registrering av utdanningsfaglig kompetanse mv. Høsten 2018 initieres det også et arbeid for å gjøre statistikker og øvrig analysegrunnlag om virksomheten lettere tilgjengelig for ledere på alle nivå. Videre skal det utvikles og igangsettes program for studieprogramledelse innen utgangen av 2018, der kvalitetssystemet, krav til studieprogrammene og krav til ledelse av studieprogrammene vil stå sentralt, og det skal utarbeides stillingsinstruks for studieprogramledere.

Den nye systembeskrivelsen vil medføre endrede krav til og rutiner for rapportering, oppfølging og utvikling av kvaliteten i studietilbudene. I den forbindelse må det nøye vurderes hva som skal meldes til universitetsstyret og hvor ofte. Det er avgjørende at dette gjøres på en måte som gir styret et godt grunnlag for å ivareta sitt overordnede ansvar for det systematiske kvalitetsarbeidet og den samlede studieporteføljen, samt prioriteringer og vedtak knyttet til dette. I påvente av nye krav og rutiner er fakultetene ikke bedt om å melde til universitetsdirektøren om kvalitetsarbeidet eller vurdere nøkkeltall og andre kvalitetsindikatorer til meldinga for 2017.

Sentrale nøkkeltall og styringsparametere for utdanningsvirksomheten er framstilt og kommentert kort i Nøkkeltall 2017. Data om gjennomføring på normert tid, resultater fra Studiebarometeret, samt internasjonal studentmobilitet er også kommentert og vurdert nærmere i dette kapittelet. I tillegg er det

satt fokus på pågående og nylig avsluttede studietilsyn initiert av NOKUT, og på UiTs interne tilsynsarbeid. Erfaringer fra slike prosesser må nyttiggjøres og brukes som en del av kunnskapsgrunnlaget for det øvrige kvalitetssikrings- og kvalitetsutviklingsarbeidet i utdanningene.

Eksterne tilsyn med UiTs studier

I det følgende gis en oppsummering av pågående og nylig avsluttede tilsyn fra NOKUT med studier fra UiT. Deretter gis en oversikt over alle studietilsyn initiert av NOKUT gjennom de siste årene hvor studier fra UiT har vært omfattet, og hvilke resultater og erfaringer disse har frembragt.

Tilsyn med bachelorutdanninger innen barnevern, sosialt arbeid og vernepleie

NOKUT igangsatte i 2015 tilsyn med 35 bachelorutdanninger fra 10 institusjoner innen fagområdene *barnevern, sosialt arbeid og vernepleie* (BSV-tilsynet). UiT var involvert med utdanninger innen alle fagområdene. Utvalgte akkrediteringskrav ble vurdert - relatert til læringsutbytte, faglig nivå, sentrale fagområder, førstestillingskompetanse, praksis, relevans og FoU-aktivitet. I tilsynets innledende fase ble ingen av UiTs studieprogram vurdert å oppfylle samtlige akkrediteringskrav (kun ett av de 35 programmene ble godkjent i denne fasen).

I tilsynets andre fase vurderte de sakkyndige kravene på nytt, basert på gjennomførte endringer og ny dokumentasjon tilsendt fra UiT. I mars 2018 orienterte NOKUT om at tilsynet avsluttes, selv om det fortsatt er krav som ikke er vurdert som oppfylt. NOKUT forutsetter imidlertid at nødvendige endringer gjøres som del av arbeidet med implementering av ny nasjonal rammeplan og retningslinjer for helse- og sosialfaglige utdanninger.

Som følge av ny faglig organisering ved UiT er utdanningene i barnevern og sosialt arbeid nå tilordnet Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, mens vernepleierutdanningen er tilordnet Det helsevitenskapelige fakultet.¹ I UiTs virksomhetsplan for 2018 har styret vedtatt at fakultetene i fellesskap skal utarbeide en plan for videre utvikling av utdanning og forskning innenfor disse fagområdene. De vurderingene og anbefalinger som er gitt av NOKUT og de sakkyndige i BSV-tilsynet, samt kravene som følger av ny rammeplan og nye nasjonale retningslinjer, skal følges opp også i dette arbeidet.²

Tilsyn med bachelor ingeniørutdanning – bygg

Høsten 2017 åpnet NOKUT tilsyn med studier innen *bachelor ingeniørutdanning – bygg*. Tilsynet omfatter 13 studietilbud ved 8 institusjoner, inklusive UiT. UiTs bachelorprogram i bygg er faglig tilordnet Fakultetet for ingeniørvitenskap og teknologi, og tilbys både på campus, desentralisert og som nettstudium. Studieprogrammet har i tillegg ulike opptaksveier, med egne studievarianter. Ved tilsynets start var programmet organisert i fem studieretninger, mens ytterligere to studieretninger er blitt opprettet av UiT under vegs i tilsynet.

Også i dette tilsynet vurderes kun utvalgte akkrediteringskrav, relatert til fagmiljø, forsknings- og utviklingsarbeid samt studiets relevans. Relevans er her nærmere definert som at institusjonene utdanner ingeniører som får den kompetansen dagens og morgendagens arbeidsliv etterspør, og at studie-tilbudenes oppbygging, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer bidrar til dette.

---

¹ Ved tilsynets start var utdanningene i barnevern og sosialt arbeid tilordnet tidligere Høgskolen i Harstad og Fakultet for idrett, reiseliv og sosialfag, mens vernepleierutdanningen var tilordnet Høgskolen i Harstad.

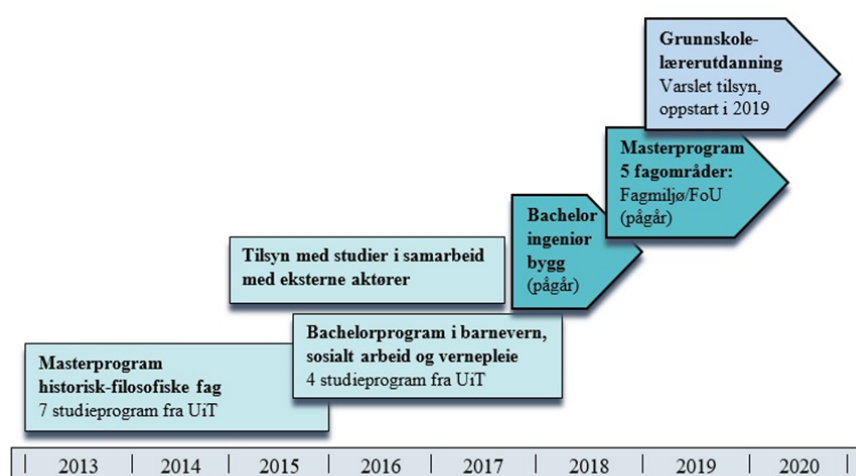
² Arbeidsgruppens sammensetning, mandat og tidsplan: se *ePhorte* 2018/1792.

Etter en innledende fase med kartlegging og dialog, rapporterte NOKUT i juni 2018 at det er flere mangler som må rettes opp for at studiet skal oppfylle de nasjonale kravene.³ Av de 13 studietilbudene nasjonalt, er det 10 som ikke oppfylle kravene i denne fasen. For UiTs studieprogram er det påpekt mangler av til dels alvorlig art. Spesielt bekymringsfullt er at fagmiljøet ikke har ansatte med førstestillingskompetanse innen *konstruksjon*, et sentralt fagområde, og at fakultetet har erfart det som vanskelig å rekruttere slik kompetanse. De sakkyndige vurderer det også slik at UiT tilbyr flere studieretninger uten tydelig faglig profil, og anbefaler at antall studieretninger reduseres. UiT må dessuten definere den faglige profilen i hver av studieretningene, og sikre at det er ansatte med relevant førstestillingskompetanse i henhold til dette. Videre er det stilt spørsmål ved om studentene får tilstrekkelig undervisning, veiledning og oppfølging, og de sakkyndige fremholder at studentene ved UiT tilbys mindre av dette enn hva de gjør ved de øvrige institusjonene i tilsynet. UiT må også kunne dokumentere at det legges til rette for at studentene har et arbeidsomfang på 1500–1800 timer per år.

UiT har frist til 1. mai 2019 for å dokumentere at akkrediteringskravene er oppfylt. Dersom det ved fristens utløp fortsatt er krav som *ikke* anses som oppfylt, skal NOKUT ha en konkret og realistisk plan fra UiT for hvordan disse kravene skal oppfylles. Deretter beslutes det hvorvidt tilsynet skal avsluttes, eller om det eventuelt går videre til revidering av akkrediteringen for studietilbudet.⁴

NOKUTs tilsynsvirksomhet de senere år som involverer studier fra UiT

NOKUT kan på fritt grunnlag initiere tilsyn med studier innen norsk høyere utdanning, og har de siste årene intensivert dette arbeidet.⁵ Figur 1.1 viser at UiT gjennom de siste årene kontinuerlig har hatt studier under tilsyn fra NOKUT.⁶ Figuren illustrerer også at tilsynsprosessene har hatt lang varighet fra start til slutt, og at de ofte overlapper hverandre i tid.

Figur 1.1. Tilsyn fra Nokut (2013 - d.d.)

Så langt har ingen av studiene fra UiT blitt godkjent i tilsynenes innledende faser. Etter en utviklingsfase og gjennomføring av pålagte endringer, er imidlertid alle studiene blitt godkjent. Unntaket er Masterprogram i dokumentasjonsvitenskap, hvor NOKUT etter utviklingsfasen besluttet å revidere akkrediteringen.⁷ UiT besluttet imidlertid å legge ned masterprogrammet før revideringen ble igangsatt,

³ Manglene er knyttet til studietilsynsforskriften §§ 2-2 (3), 2-2 (5) og 2-3 (4).

⁴ Revidering er NOKUTs strengeste virkemiddel som kan ende med at akkrediteringen av et studietilbud trekkes tilbake.

⁵ NOKUT gjennomfører også tilsyn med kvalitetssystem og institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid.

⁶ Tilsynet med grunnskolelærerutdanningen vil sannsynligvis bli noe utsatt, jf. [nyhetssak](#) fra NOKUT 13. september 2018.

⁷ I dette tilsynet med Masterprogram i historisk-filosofiske fag ble det vedtatt at 3 av totalt 60 studietilbud måtte revideres.

men fikk kritikk fra NOKUT om at det ikke var godt nok at et eksternt organ måtte involveres før universitetet selv tok ansvar for kvalitetssvikt i studieprogrammet.

Fusjonene, endringer i organisasjonsstrukturen og sammenslåinger av fagmiljøer og studieprogram har ved UiT vært utført parallelt med de nevnte eksterne tilsynene av våre utdanninger. Disse utviklingsprosessene har grepet direkte inn i tilsynene og vært kompliserende. Dette er en utfordring UiT i stadig større grad deler med andre institusjoner, noe som blant annet kom tydelig frem i et nylig avholdt seminar i regi av NOKUT med tema kvalitetsarbeid ved fusjonerte institusjoner.⁸

Tilsynene er ressurskrevende, de omfatter både utdannings- og forskningsvirksomheten, og involverer ledere og ansatte på ulike nivå fra faglig- og administrativ linje. Selv om tilsynsprosessene har lang varighet fra start til slutt, er det knappe frister for å fremskaffe den dokumentasjon som NOKUT fortløpende etterspør. I fjorårets melding ble det pekt på at UiT ikke er godt nok rustet, verken i faglig- eller administrativ linje, for å følge opp den økende tilsynsaktiviteten. Det bør nå gjøres noen overordnede vurderinger av de erfaringene UiT har med tilsyn. Det er relevant å se på hvordan universitetet følger opp de enkelte tilsyn, men også hvordan UiT bedre kan nyttiggjøre seg erfaringene i det øvrige kvalitetssikrings- og kvalitetsutviklingsarbeidet, og på tvers mellom enhetene. For øvrig framholder NOKUT at UH-institusjonene ikke i tilstrekkelig grad synes å ha utviklet rutiner for å påse at studietilbudene oppfyller akkrediteringskravene, verken for etablerte studier eller ved etablering av nye studietilbud. Alle institusjoner med selvakkrediteringsrett forventes å ha interne ordninger for å påse at studietilbudene oppfyller gjeldende krav. Dette fremgår tydelig i ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning som trådte i kraft våren 2017. I avsnittet nedenfor gis en oversikt over hvordan det interne tilsynsarbeidet skal ivaretas ved UiT fremover.

Interne tilsyn med UiTs studier

Kunnskapsdepartementets og NOKUTs forskrifter for kvalitetssikring og tilsyn med høyere utdanning inneholder fra og med 2017 innskjerpede krav til systematiske ordninger for å kontrollere og dokumentere at alle nye og etablerte studietilbud tilfredsstiller alle gjeldende akkrediteringskrav. Erfaringene fra de eksterne tilsynene med UiTs utdanninger (se omtalt overfor) og også den interne gjennomgangen av UiTs bachelor- og masterportefølje i 2015-2017 har vist at UiT må ha ordninger for å *systematisk* kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller kravene. UiT må også utvikle gode ordninger for den *dokumentasjon* det er nødvendig å ha på plass. I det følgende gis en beskrivelse av to omfattende prosesser som nå er igangsatt ved UiT for å imøtekomme dette, henholdsvis for kontroll og tilsyn med *etablerte* studier og ved akkreditering av *nye* studieprogram.

Akkreditering av nye studieprogram

UiT har utviklet et nytt søknadsskjema, hvor de nasjonale akkrediteringskravene og UiTs egne krav er samlet, som fakultetene skal benytte ved alle søknader om akkreditering av *nye* bachelor- og masterprogram. Skjemaet er et verktøy for å oppnå økt systematikk, dokumentasjon og kontroll av akkrediteringskravene, men forventes i tillegg å medføre gevinster i form av arbeidsbesparelse og forenkling i etterfølgende interne og/eller eksterne tilsyn av UiTs studieprogram. I tillegg til at skjemaet er en sammenstilling av gjeldende krav, med lenker og henvisninger til gjeldene nasjonale forskrifter og retningslinjer, inneholder det veiledning med henblikk på forståelsen av kravene og dokumentasjonen av disse. Til sist i skjemaet finnes også flere tabellverktøy, som skal være til hjelp i arbeidet med å dokumentere fagmiljøkravene, studieprogrammenes arbeidsomfang og fagmiljøets utdanningsfaglige

---

⁸ Jf. nyhetssak fra NOKUT: <https://www.nokut.no/nyheter/kultur-og-struktur-hand-i-hand/>

kompetanse, samt bidra til at læringsutbyttebeskrivelsene utformes i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Gjennomgang og kontroll av UiTs bachelor- og masterstudier innen utgangen av 2018

For UiTs *eksisterende* studier, ble det våren 2018 igangsatt et omfattende prosjekt for gjennomgang og kontroll av alle bachelor- og masterstudier. Organiseringen av UiTs ph.d.-programmer ble vedtatt av universitetsstyret i juni 2018, og prosjektet er nå utvidet slik at akkrediteringskravene også skal gjennomgås og kontrolleres for ph.d.-studiene. Arbeidet er initiert fra nivå 1 og inngår i UiTs virksomhetsplan for 2018. Gjennomgangen skal være foretatt innen utgangen av 2018.

Systematikk i arbeidet er ivarettatt gjennom en grundig prosessbeskrivelse, tidsplan, ansvarsfordeling og en fastlagt liste med de krav som minimum skal dokumenteres og gjøres rede for. For å sikre legitimitet og at påkrevde vurderinger gjøres i fagmiljøene, er det lagt vekt på å forankre ansvaret i faglig ledelse og faglig linje på alle nivå slik at arbeidet verken forstås eller gjennomføres som en administrativ prosess. Dekan, studieprogramledelse og øvrig faglig ledelse har et særs viktig ansvar, og prosjektet har fått tilslutning i både Strategisk utdanningsutvalg og Utvidet ledermøte. Eventuelle studieprogram som ikke kan oppfylle akkrediteringskravene innen utgangen av 2018, skal behandles av universitetsstyret.

Universitetsledelsen har innledningsvis i dette prosjektet lagt til grunn at det forutsettes at fakultetene *til enhver tid* kan dokumentere innfrielse av samtlige akkrediteringskrav, enten dette skjer ved eksternt tilsyn initiert av NOKUT eller i annen sammenheng. Under den forutsetning er det gjort avgrensinger av prosjektet: kun et utvalg av akkrediteringskravene skal kontrolleres og dokumenteres, og det kreves ikke bruk av eksterne sakkyndige. Likevel er det et omfattende arbeid som skal gjøres innenfor en knapp tidsramme fastsatt ut fra Kunnskapsdepartementets og NOKUTs frister.

Arbeidet er nå godt i gang ved alle fakulteter. Flere fakultet har imidlertid meldt om utfordringer knyttet til *dokumentasjon* av enkelte akkrediteringskrav, for eksempel flere av kravene knyttet til fagmiljøene generelt og til utdanningsfaglig kompetanse spesielt. Dette skyldes delvis at det verken i *Christin*, personalsystemene eller i øvrige systemer som er i bruk ved UiT, registreres den type informasjon som det nå er behov for. Både ved UiT og nasjonalt må det på plass bedre ordninger for slik registrering og dokumentasjon. Strategisk utdanningsutvalg har dette som ett av sine planlagte arbeidsområder høsten 2018. Videre fremgår det av UiTs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet at UiT skal arbeide med å klargjøre kravene til undervisningskompetanse.

Studieprogramledelsen har åpenbart en viktig rolle i arbeidet med å sikre at de respektive studieprogrammene til enhver tid oppfyller gjeldende akkrediteringskrav. Dette prosjektet har imidlertid vist at i tillegg til mangelfull registrering av informasjon, kan det også være utfordrende for studieprogramledelsen å få *tilgang* på nødvendig informasjon og data for å kunne kontrollere kravene. Dette er relevant å se nærmere på i sammenheng med at universitetet skal systematisere og forbedre sine ordninger for studieprogramledelse (jf. UiTs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet).

Gjennomføring på normert tid for bachelor- og masterkandidater

---

UiT har som strategisk målsetting å være nasjonalt ledende på gjennomstrømming. Gjennomføring på normert tid er et nasjonalt styringsparameter og anses som et mål på både kvalitet og effektivitet. Fra 2017 er antall fullførte grader en indikator som gir resultatbasert uttelling i finansieringssystemet. Resultater innenfor utdanningsvirksomheten har dermed fått større betydning og belønner institusjoner som gir utdanning av høy kvalitet og som får studentene til å lykkes i sine studieløp.

Nøkkeltall 2017 (fane Nasjonale styringsparametere) viser at andelen bachelor- (42,95) og masterkandidater (43,41) som fullfører på normert tid ved UiT er økende, men begge kategoriene ligger godt under landsgjennomsnittet for 2017 (47,35). Blant universitetene er det kun UiO og UiB som har lavere andel bachelorkandidater som fullfører på normert enn UiT, og kun UiO og Nord universitet som har lavere andel masterkandidater som gjennomfører på normert tid.

Til tross for stadig økende fokus på ulike problemstillinger og utfordringer knyttet til gjennomføring, både nasjonalt og ved UiT, gjenstår det en betydelig innsats for å nå målsettingen om å være nasjonalt ledende på området. Det er behov for en målavklaring og tydeliggjøring av hva det vil si for UiT å være nasjonalt ledende og hvem det er naturlig å sammenlikne seg med. Videre bør ambisjonsnivået konkretiseres ved å fastsette hva som er tilfredsstillende andel studenter som fullfører på normert tid.

For å nå målsettingen må det stilles krav til oppfølging på alle nivå, der studieprogramledelsen må ta et særlig ansvar. Årsaker til lav gjennomstrømming må undersøkes og følges opp på programnivå, med fokus på eksempelvis mottak og integrering av nye studenter, programstruktur og rekkefølge på emner, mer organisert undervisning, lærings- og vurderingsformer, oppfølging og veiledning. Når mulige årsaker er avdekket, må det iverksettes tiltak som bidrar til å heve gjennomføringen til et tilfredsstillende nivå.

På institusjonsnivå bør det legges bedre til rette for erfaringsdeling på tvers av programmer og enheter, eksempelvis bør erfaringer fra ulike mentorordninger for studenter deles, og data om gjennomstrømming må gjøres lettere tilgjengelig. Merittering av undervisning og heving av utdanningsfaglig kompetanse er viktige satsingsområder ved UiT som også vil ha betydning for arbeidet med å øke gjennomstrømmingen. Høy kvalitet i utdanning og undervisning motiverer og engasjerer studentene slik at flere fullfører på normert tid.

Studiebarometeret

Studiebarometeret er en nasjonal spørreundersøkelse som årlig utføres av NOKUT på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Undersøkelsen spør om studentenes oppfatninger om kvalitet i studieprogrammer ved norske høyskoler og universiteter, og skår på studentenes helhetsvurdering av kvaliteten er et nasjonalt styringsparameter. Formålet med Studiebarometeret er å styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning og gi nyttig informasjon om studiekvalitet. Undersøkelsen ble gjennomført for femte gang høsten 2017.

UiT ligger omtrent på landsgjennomsnittet (4,1) når det gjelder overordnet tilfredshet på studieprogramnivå med en poengscore på 4,0 (på en skala fra 1 til 5 der 5 er mest positiv). Ved UiT fikk 48 av 93 studieprogram som var med i undersøkelsen en poengscore på 4 eller mer. Medisin og jus er blant de studieprogrammene ved UiT som scorer høyt i undersøkelsen. Jus fikk en score på 4,4 mens medisin fikk en score på 4,6 poeng. Det er henholdsvis 0,2 og 0,4 poeng høyere enn landsgjennomsnittet for disse programmene. Bachelorprogrammet i fysikk og lærerutdanningen 5.-10. trinn i Alta er de studiene ved UiT som kommer best ut, begge med 4,8 poeng på overordnet tilfredshet. Også profesjonsstudiet i psykologi scorer høyt i siste undersøkelse, med 4,4 poeng. Det til tross for at studiet kom nokså dårlig ut i 2015. En viktig årsak til den positive utviklingen er at studieprogrammet har blitt revidert. Studentene som nå går andre året på profesjonsstudiet, er det første kullet som har startet med den fullstendig reviderte studieplanen.

Resultatene fra Studiebarometeret viser samtidig at studentene også er mindre fornøyde med enkelte av de områdene som er omfattet av undersøkelsen. Noe av det som studentene er minst fornøyde med i Studiebarometeret 2017, er tilbakemeldinger og veiledning. Bare om lag halvparten av studentene som

har svart er fornøyde med de faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger på eget arbeid og den faglige veiledningen studentene mottar. Konkret dreier dette seg blant annet om hvor tilfredse studentene er med de faglige ansattes evne til å gjøre undervisningen engasjerende, de fagliges evne til å gjøre vanskelig stoff forståelig, og de faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger på studentenes arbeid. De samme tendensene går igjen ved UiT.

På noen studieprogram nasjonalt er imidlertid studentene langt mer fornøyde med tilbakemelding og veiledning. NOKUT har i den forbindelse utarbeidet et notat som baserer seg på statistiske analyser av data fra Studiebarometeret, informasjon fra universiteter og høyskoler, samt litteraturstudier⁹. Notatet ser nærmere på tre studieprogram som skiller seg positivt ut, sammenlignet med andre studieprogrammer på samme institusjon. Blant annet er bachelorprogrammet i bioingeniørfag ved UiT trukket fram som et godt eksempel. I notatet pekes det på at en av årsakene til at bachelorprogrammet i bioingeniørfag har lyktes på dette området er at de faglig ansatte på programmet er veldig engasjerte, og med en grunnleggende holdning om at det er viktig for studentene at de får god tilbakemelding og veiledning.

Læringsmiljøutvalget ved UiT har blant annet ansvar for å følge opp funn fra Studiebarometeret som gjelder studentenes læringsmiljø. Som en konkret følge av resultatene fra undersøkelsen har utvalget gjennom sin årsrapport varslet at de ønsker å sette fokus på funnene som berører undervisning og veiledning av studenter, omfang av tilbakemelding og veiledning, og studentenes tilfredshet med tilbakemeldingen og veiledningen som gis.

Resultatene fra Studiebarometeret følges opp på ulike måter og i varierende grad ved UiTs studieprogrammer. I revidert kvalitetssystem for utdanning tydeliggjøres det at data fra Studiebarometeret skal utgjøre en del av kunnskapsgrunnlaget for det systematiske kvalitetsarbeidet i studieprogrammene. Resultatene skal vurderes og sees i sammenheng med andre kvalitetsindikatorer, evalueringer og øvrige tilbakemeldinger om studiekvaliteten, og det skal iverksettes tiltak for utvikling og forbedring.

Internasjonal studentmobilitet

Det har i løpet av siste femårsperiode vært en årlig moderat økning i det totale utvekslingsvolumet av inn- og utreisende studenter over tre måneder. 674 studenter ble rapportert for 2017 mens UiB som er sammenlignbar i studenttall, rapporterte 1833 studenter. UiT ligger lavest av alle breddeuniversitetene. Antall utreisende studenter viser en sammenhengende moderat økning de siste fire årene, men fremdeles ligger vi 30 studenter lavere enn i toppåret 2013. Antallet innreisende utvekslingsstudenter viser moderat økning fra 2013, men grunnet boligsituasjonen er det ikke kapasitet til å øke dette antallet. Vi mottar dobbelt så mange innreisende studenter enn de vi sender ut. Det er balanse i antallet inn- og utreisende studenter på stipend – og avtaleprogram utenfor Erasmus, men vi mottar fremdeles tre ganger så mange innreisende Erasmusstudenter enn de som reiser ut på samme program. Gjennom Bolognaprosessen har Norge forpliktet seg til at 20 prosent av studentene som fullfører en grad innen 2020 skal ha hatt et studieopphold på over tre måneder i utlandet. I sin utviklingsavtale med KD har UiT forpliktet seg til 17 % mobilitet av studenter på gradsprogram innen 2019.

I tillegg til registrert utreisende studentmobilitet over tre måneder, registreres også studenter på opphold mellom fire uker og tre måneder. I 2017 reiste 104 studenter på utvekslingsopphold med varighet under

---

⁹ Notatet finnes på NOKUTs nettsider https://www.nokut.no/globalassets/nokut/notater/2018/tilbakemelding-og-veiledning-i-studiebarometeret-2017_eksempler-pa-god-praksis.pdf

tre måneder, i 2013 kun 11 studenter. En stor andel av denne kategori utreisende studenter har praksis i utlandet. De tre siste årene har fakultetene hatt økt fokus på tilrettelegging for praksisavtaler i utlandet. Nyopprettede partnerskapsavtaler har også bidratt til økt studentmobilitet på kortere opphold. Totalt antall utreisende studenter på kortere og lengre utvekslingsopphold viser en økning på 23 prosent fra 2013 til 2017.

Strategisk utdanningsutvalg har behandlet utreisende studentmobilitet på sine møter siden 2017. Det har vært god respons fra både fakultetene og Studentparlamentet når det gjelder tiltak for økt utreisende studentmobilitet. I tillegg til nasjonale krav om tilrettelegging for utvekslingsopphold i samtlige studieprogram, så er informasjon om utveksling gjort lett tilgjengelig på UiTs hjemmeside. Søknadsskjemaene er blitt elektroniske, og de internasjonale utvekslingsavtalene er synliggjort på UiTs hjemmeside. Det er også nedlagt en betydelig jobb i kvalitetssikring og korrekt registrering av UiTs internasjonale avtaleportefølje.

Når det gjelder innreisende mobilitet, så har vi over flere år ikke hatt kapasitet til å ta imot flere studenter grunnet mangel på studentboliger. I 2017 skaffet samskipnaden «tak over hodet» til alle innreisende studenter, noe som var til stor hjelp. Det er allikevel ikke tilfredsstillende da vi gjennom Erasmus-avtalene forplikter oss til å skaffe bolig til innreisende studenter. Tidligere prioriterte vi studenter fra visumpliktige land, men nå kreves det også boliggaranti for studenter fra EU/EØS-land.

Internasjonale partnerskapsprogram

Internasjonale partnerskapsprogram støtter samarbeid mellom Norge og utvalgte samarbeidsland for å utvikle institusjonelt forankrede partnerskap av høy kvalitet. Sentrale målsettinger er økt samarbeid, økt kobling mellom forskning og utdanning, økt samarbeid med arbeids- og næringsliv samt økt studentmobilitet. Her inngår bl.a. Erasmus +, Erasmus + Global, Norplus, EØS- og Nord-Amerika-programmene, Nordområde-programmet, Russland-programmet og regjeringens Panorama-strategi for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med BRIKS-landene og Japan. UiT tar stadig større del i disse programmene. Innenfor Nordområde- og Russlands-programmene er UiT den institusjonen som har hatt høyest uttelling i antall prosjekter med Russland. Det er to hovedtiltak under Panorama-strategien; UTFORSK og INTPART, og disse er utformet for å stimulere til etablering av langsiktige strategiske partnerskap på institusjonsnivå. De utgjør viktige virkemidler for langsiktig kvalitetsutvikling i norsk utdanning.

Gjennom NORPART-programmet spiller norsk UH-sektor også en rolle i samarbeid med institusjoner i utviklingsland for å bidra til kvalitetsutvikling og kapasitetsbygging. Programmet støtter studentmobilitet av ulik varighet, men det overordnede målet er å styrke kvaliteten i høyere utdanning i Norge og i utviklingslandene. Samarbeidet skal være tuftet på felles akademiske interesser og strategiske prioriteringer hos institusjonene. I 2017 søkte UiT om, og fikk tildelt midler til tre faglige nettverk der både inn- og utreisende studentmobilitet inngår.

I tillegg til at man i de nye programmene nevnt ovenfor skal kople utdannings- og forskningssamarbeid, inngår studentmobilitet på bachelor-, master og ph.d.-nivå i disse pakkene. Studentmobiliteten kan være av kortere eller lengre varighet, typisk er deltakelse på sommer- eller vinterskoler, intensivkurs, feltarbeid, fellesgrader og lignende. En god del av denne aktiviteten genererer studiepoeng, men disse studentene har fram til nå falt utenfor strømlinjeformede søknads- og registreringsfrister og det kreves manuell registrering grunnet manglende tilrettelegging for elektroniske løsninger. Det er manglende administrativ kapasitet til å registrere denne type utvekslingsaktivitet og studiepoengproduksjon manuelt.

Fellesgrader

Et felles gradssamarbeid er et samarbeid der to eller flere utdanningsinstitusjoner går sammen om å eie et felles studieprogram som fører fram til en fellesgrad (joint degree). Felles gradssamarbeid anses å være den mest integrerte og høyverdige formen for utdanningssamarbeid som finnes da den består av opptaksregelverk fra ulike land, faglig samarbeid og utveksling av både ansatte og studenter. Det nasjonale målet for felles gradssamarbeid er å øke kvalitet og relevans i norsk høyere utdanning. Felles gradssamarbeid gir også mange merverdier. For eksempel kan man samle spisskompetanse som ikke er tilstrekkelig tilstede nasjonalt eller institusjonelt. Videre vil studentutveksling innenfor et felles gradsprogram være sterkere knyttet til forskning og annet akademisk samarbeid enn det som ellers er vanlig; nemlig at utveksling skjer løsrevet fra annen akademisk virksomhet. I perioden 2010-2014 deltok UiT i ett fellesgradssamarbeid, i 2015-2016 to fellesgradprosjekter, og nå er ytterligere to under planlegging. Vi har opparbeidet god erfaring og jobber med kompetanseheving av ansatte for veiledning av våre fagmiljøer.

Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018

Sikre at alle våre studieprogram innen utgangen av 2018 skal tilfredsstillende nye forskrifter fastsatt av KD og NOKUT

Et omfattende prosjekt for gjennomgang og kontroll av forskriftenes akkrediteringskrav for alle bachelor- og masterstudier ble igangsatt våren 2018, og ble i juni samme år utvidet til å også omfatte ph.d.-studiene. ekanene er ansvarlig for igangsetting og gjennomføring ved det enkelte fakultet. Innen fastsatt frist 1.10.18 har ingen av fakultetene meldt tilbake om studieprogram med mangler av et omfang eller en art som medfører at forskriftskravene ikke kan oppfylles innen utgangen av 2018. Sluttrapport med komplett oversikt fra gjennomgangen av alle studier skal oversendes fra fakultetene til universitetsledelsen innen 31.12.18. Styret skal deretter på nyåret i 2019 få forelagt en egen sak vedrørende gjennomgangen av UiTs studieportefølje.

Implementere og følge opp nytt kvalitetssikringssystem

Forslag til nytt Kvalitetssystem for utdanning ved UiT har vært på høring hos alle fakulteter, Universitetsbiblioteket, Læringsmiljøutvalget og Studentparlamentet. Endelig forslag til ny systembeskrivelse legges fram for godkjenning i universitetsstyret den 25. oktober 2018 og vil tre i kraft 1. januar 2019, forutsatt positivt vedtak. Det gjenstår imidlertid et stort arbeid med utvikling av verktøy og andre ressurser som skal støtte opp om kvalitetsarbeidet og bidra til etterlevelse av kvalitetssystemet. Dette arbeidet igangsettes når kvalitetssystemet er godkjent av universitetsstyret og vil involvere aktører fra alle deler av universitetet.

Innføre en ny organisering av læringsmiljøutvalget som er bedre tilpasset de ulike campusene

Universitetsstyret vedtok i februar 2018 ny organisering av Læringsmiljøutvalget. Fra august 2018 består Læringsmiljøutvalget av sammen 12 representanter. Representantene oppnevnes for en periode på to år. For å sikre at de største campusene er representert, vedtok universitetsstyret at fire studentrepresentanter og fire ansattrepresentanter oppnevnes fra Alta, Tromsø, Harstad og Narvik. Disse representantene får et særlig ansvar for å ivareta oppfølgingen av læringsmiljøet ved sin campus. Spørsmål knyttet til læringsmiljøet som har en utpreget lokal karakter skal i Alta, Harstad og Narvik bringes inn for campusmøtene. Det betyr at Læringsmiljøutvalgets representanter ved disse tre stedene utpekes blant medlemmene av de respektive campusmøtene. For de fire siste plassene i utvalget er det ingen krav om stedlig tilhørighet, og det vil dermed kunne variere hvor disse representantene er plassert i organisasjonen. Den nye organiseringen har nylig trådt i kraft og i skrivende stund har Læringsmiljøutvalget kun hatt ett møte etter at nye representanter ble oppnevnt. Det vil derfor være

riktig å gi den nye organiseringen noe tid til å fungere før det kan gis et endelig svar på om dette organisasjonsdesignet er det beste for å ivareta det lokale læringsmiljøet ved UiTs største campuser.

Utvikle og igangsette program for studieprogramledelse

POA, UTA og Result er i gang med å utarbeide en plan for programmet, første samling blir tidlig i vårsemesteret 2019. Fokus i programmet skal være på basiskompetanse for studieprogramledelse, herunder temaene kvalitetssystem for utdanning, rammeverk for studieprogrammer og krav til ledelse av programmer. Det lar seg av kapasitetsmessige årsaker ikke gjøre å ferdigstille planen for programmet tidnok til oppstart høsten 2018.

Nedsette en arbeidsgruppe som skal gjennomgå ledelsesfagene ved UiT

Arbeidsgruppa er under oppnevning og skal bestå av ekstern leder med fagkompetanse, representanter fra offentlig og privat sektor, studentrepresentant og representanter fra BFE-fak og HSL-fak. Det er utformet et mandat til gruppa der fristen for å levere en kortfattet rapport er satt til 15. februar 2019.

Videreføre arbeidet med merittering av undervisning

Det arbeides kontinuerlig med merittering og kriterier for utlysning, evaluering og tildeling har funnet sin form. Det ble utnevnt 7 meritterte undervisere i juni 2018. Totalt har UiT i dag 13 meritterte undervisere fordelt på 8 institutter.

Utvikle ordninger som i større grad gjør det mulig å omfordele ressurser (midler og studieplasser) til prioriterte områder

Det planlegges å legge fram sak for universitetsstyret som omhandler spørsmål og vurderinger knyttet til dette. Det er imidlertid ikke avklart når dette vil skje.

3. FORSKERUTDANNING - STUDIEGJENNOMFØRING

Hovedfunn:

- Andelen ph.d.-studenter som fullfører innen seks år ved UiT er på ca 60 %, og denne andelen er fortsatt høyest ved BFE-fak (94 %).
- I gjennomsnitt fullfører cirka 35 % av ph.d.-studentene innen fire år.
- Menn bruker i gjennomsnitt kortere tid på ph.d.-studiet enn kvinner.
- Ph.d.-studenter med utenlandsk statsborgerskap bruker i gjennomsnitt kortere tid på ph.d.-studiet enn norske studenter.

Innledning

Det er cirka 40 år siden institusjonene innførte organisert doktorgradsutdanning. Siden tidlig på 90-tallet har utdanningen vært normert til å være et treårig fulltidsstudium, og dette ble videreført i forbindelse med overgangen til bachelor-, master- og ph.d.-grad i 2003¹⁰. Til tross for dette fullfører bare ca. 35 % av ph.d.-studentene innen fire år (se figur 3.2). Som kjent innførte Kunnskapsdepartementet (KD) i 2011 en ny styringsparameter for sektoren hvor fullføring av ph.d.-studiet innen seks år ble satt som et mål for gjennomstrømmingen. KDs måltall varierer fra 75 % i humaniora og samfunnsvitenskap til 85 % i matematisk-naturvitenskapelige og teknologiske fag¹¹.

Andel fullført innen seks år etter finansieringsstart

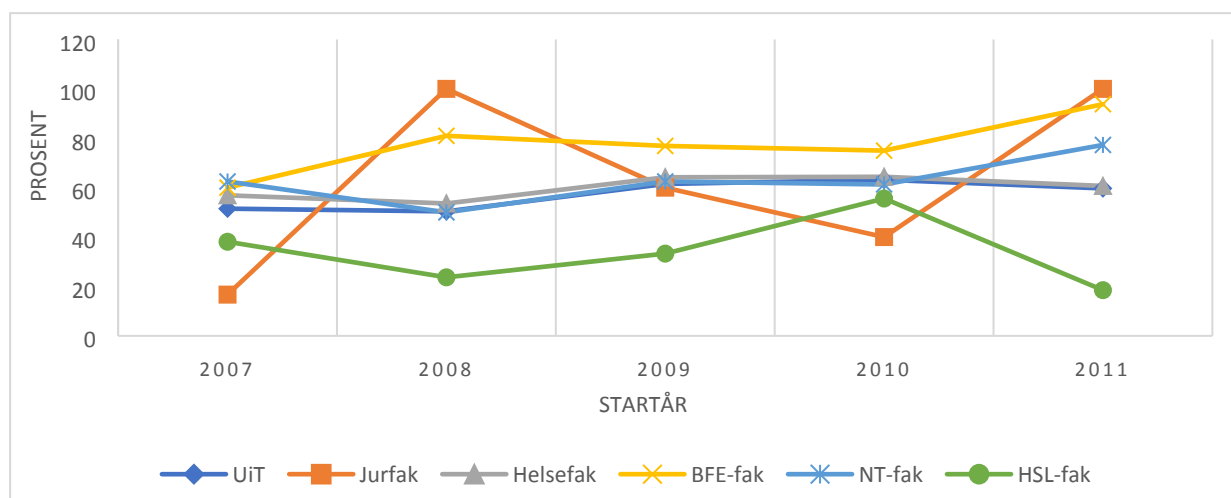

UiTs andel av ph.d.-studenter som fullfører innen seks år etter finansieringsstart har variert mye (figur 3.1), men har dessverre hele tiden vært lavere enn gjennomsnittet for sektoren. Som figuren viser, hadde universitetet en liten, samlet en nedgang fra 2010- til 2011-kullet. Resultatet varierte fra fakultet til fakultet. BFE-fak hadde et fantastisk resultat der 16 av de 17 studentene som startet ph.d.-studiet i 2011 hadde disputert innen seks år, mens bare 5 av de 27 som startet ved HSL-fak hadde disputert i samme tidsrom. Siden få studenter starter ved Jurfak hvert år, vil resultatene variere mye fra år til år. Gjennom hele fem-års perioden har BFE-fak høyest gjennomføringsgrad, men også NT-fak kan vise til svært gode resultater

---

¹⁰ Se [forskrift](#) om grader og beskyttede titler

¹¹ St.meld. nr 30 (2008-2009) Klima for forskning, pkt. 9.4.8, side 88.

Figur 3.1 Andelen fullførte innen seks år etter finansieringsstart. Kilde: NSD og FS

De foreløpige resultatene (per 30. juni 2018) for de som startet i 2012¹² er vist i tabell 3.1. Gjennomføringsgraden for UiT samlet er allerede høyere enn for 2011-kullet. Det forventes at flere fra 2012-kullet vil disputere høsten 2018, slik at resultatet ved årsslutt vil ha forbedret seg ytterligere fra i fjor. De foreløpige resultatene for 2012 viser en flott forbedring for HSL-fak.

Tabell 3.1 Foreløpige resultater for 2012-kullet per 30. juni 2018

	UiT	Jurfak	Helsefak	BFE-fak	NT-fak	HSL-fak
Andel fullført (%)	61,0	100,0	54,4	81,0	80,0	45,8

Kilde: NSD og FS

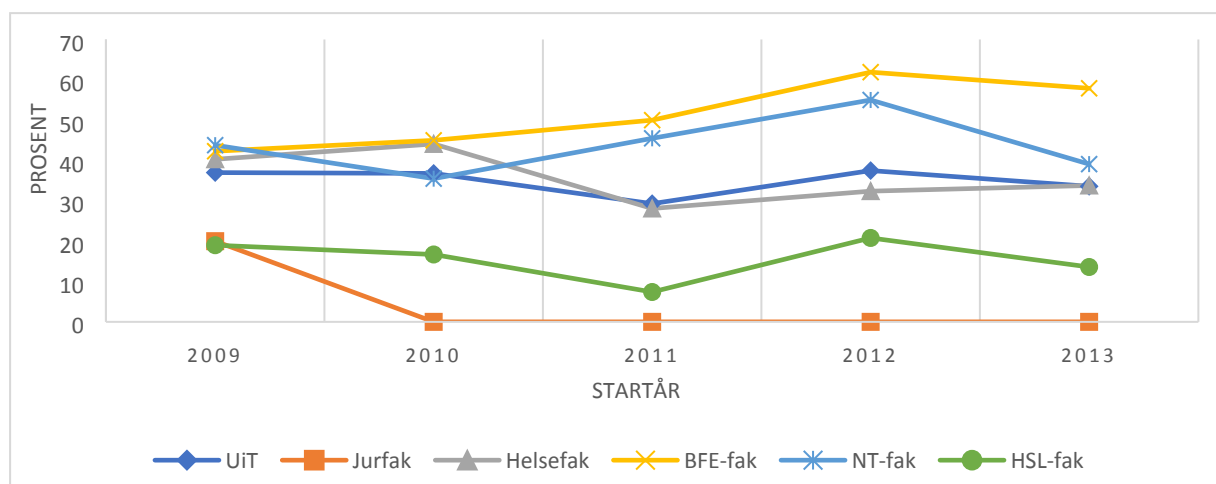
Andel fullført innen fire år etter finansieringsstart

Det er interessant å se på hvor stor andel av studentene som fullfører på normert tid. De aller fleste studentene har finansiering over fire år, altså med ett års pliktarbeid, så derfor har vi valgt å undersøke andelen som fullfører innen fire år etter finansieringsstart, se figur 3.2.

Det har vært relativt stor variasjon over tid. Gjennomsnittlig fullfører cirka 35 % av UiTs ph.d.-studenter innen fire år. Også mellom fakultetene er det stor variasjon. Ved Jurfak har ingen fullført på normert tid de fire siste årene, mens i gjennomsnitt fullførte mer enn halvparten av BFE-faks studenter studiet på normert tid. De samme årene har i snitt bare 15 % av HSL-faks studenter fullført innen fire år.

¹² Gjennomføringsgraden for 2012-kullet vil inkludere alle som disputerer senest 31. desember 2018.

Figur 3.2 Andelen fullførte innen fire år etter finansieringsstart, fordelt på fakultetene.
Kilde: NSD og FS

Kjønnsforskjeller

En tidligere gjennomgang¹³ av UiTs ph.d.- studenter viste at en større andel menn enn kvinner fullførte innen fire år, men at dette skillet var forsvunnet seks år etter start. Det var derfor interessant å sjekke om dette også gjaldt for de kullene som ikke var med i rapporten, det vil si de som startet i årene 2010, 2011, 2012 og 2013. Resultatene er presentert i tabell 3.2.

I alle kullene som startet i årene 2007 til 2013 har relativt flere menn enn kvinner fullført studiet på fire år. Samme mønster gjelder for de som fullførte innen seks år, men forskjellen mellom kjønnene er redusert. Det eneste avviket er 2011-kullet; der kvinneandelen som disputerte innen seks år er høyere enn andelen menn som brukte like lang tid på studiet. I alle årskullene var det cirka 15 % flere kvinner enn menn som startet studiet hvert år.

Tabell 3.2 Andel kvinner og menn som fullførte innen fire og seks år etter finansieringsstart

Startår	UiT, andel i % (begge kjønn)		Andel i %		Andel i %	
	4 år	6 år	Menn 4 år	Kvinner 4 år	Menn 6 år	Kvinner 6 år
2007	20,6	51,5	21,4	20,0	58,6	46,3
2008	23,9	50,4	33,9	16,9	54,2	45,8
2009	37,0	61,5	41,7	34,5	64,6	59,8
2010	36,8	63,2	42,6	31,9	68,9	58,3
2011	37,5	59,7	42,9	32,9	56,0	61,4
2012	37,5	-	42,9	32,9	-	-
2013	33,6	-	43,3	26,3	-	-

Kilde: FS

¹³ ePhorte 2017/675, sak S 2/17 Gjennomstrømming i ph.d.-studiet

---

Forskjell mellom norske og utenlandske ph.d.-studenter

Tidligere¹⁴ har vi sett et generelt mønster der utenlandske studenter bruker kortere tid på ph.d.-studiet enn norske studenter. Vi ønsket derfor å se om dette fortsatt gjør seg gjeldende. Tabell 3.3 viser at dette fortsatt er tilfellet; utenlandske studenter bruker kortere tid enn norske, både når vi ser på gjennomføringsgraden etter fire og seks år. Eneste avviket er for 2010-kullet, der en høyere andel norske studenter fullførte innen fire og seks år etter finansieringsstart.

Tabell 3.3 Andel norske og utenlandske studenter som fullførte innen fire og seks år etter finansieringsstart

Startår	UiT, andel i %		Andel i %		Andel i %	
	4 år	6 år	Norske 4 år	Utenlandske 4 år	Norske 6 år	Utenlandske 6 år
2007	20,6	51,5	15,9	30,8	44,2	67,3
2008	23,9	50,4	21,9	28,3	44,8	58,7
2009	37,0	61,5	31,1	48,9	60,0	64,4
2010	36,8	63,2	43,0	27,8	63,8	62,3
2011	37,5	59,7	26,7	34,0	53,6	68,9
2012	37,5	-	34,2	41,7	-	-
2013	33,6	-	32,5	35,1	-	-

Kilde: FS

Særsilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018

Øke gjennomstrømmingen i ph.d.-programmene

Universitetsstyret vedtok i februar 2017 en rekke tiltak som skal bedre gjennomføringsgraden på ph.d.-studiet, blant annet bredere krav til søkere på stipendiatstillinger, obligatorisk veilederopplæring, og midtvegsevaluering. Tiltakene ble presentert i forsknings- og utdanningsmeldingen for 2016. Fakultetene har implementert de vedtatte tiltakene, og det er stor bevissthet omkring de lave gjennomføringstallene. Siden ph.d.-studiet er et langvarig studium vil det ta tid før vi ser effekten av tiltakene. Det forventes imidlertid å se en positiv effekt over tid. En svært viktig suksessfaktor er at ledelsen på alle nivå ved UiT og at alle fagpersoner tilknyttet ph.d.-programmene erkjenner at gjennomstrømmingen må bli bedre enn tilfellet er nå. Siden det er så kort tid siden tiltakene er blitt iverksatt, har man ikke sett behov for ytterligere grep for å øke gjennomstrømmingen, og det er stor tro på at disse tiltakene vil gi en positiv effekt.

Vedta og implementere ny organisering av ph.d.- programmene

Universitetsstyret vedtok i juni 2018¹⁵ ny organisering av ph.d.-programmene ved UiT. Den største endringen er at det ikke lenger skal være studieretninger på ph.d.-programmene, og at ph.d.-programmet ved IVT-fak fikk endret navn. Det nye navnet er *ph.d.-program i ingeniørvitenskap*.

Innføre gjennomstrømming som ny faktor i nøkkelfordelingen av stipendiatstillinger

---

¹⁴ ePhorte , 2017/675, sak S 2/17 Gjennomstrømming i ph.d.-studiet

¹⁵ Sak S 13/18 Organiseringen av ph.d.-programmene ved UiT (ePhorte 2018/2876)

Universitetsstyret har vedtatt at gjennomstrømmingen i ph.d.-studiet skal innføres som ny faktor i UiTs nøkkelfordeling av stipendiatstillinger. Den nye fordelingsnøkkelen er vedtatt å være slik:

- $(2 \times \text{andelen resultatfinansiering lukket ramme} + 1 \times \text{andelen professor og førsteamanuensis}) \times (\text{gjennomsnittlig andel fullførte innen seks år de siste tre år per fakultet} \div \text{på UiTs snitt for gjennomstrømming de siste tre år})$.

For å få en gradvis innføring av ny fordelingsnøkkel ble gjennomføringsdataene gitt 75 % effekt ved fordelingen i 2018 og deretter 100 % effekt fra fordelingen i 2019.

4. EKSTERN FORSKNINGSFINANSIERING

Hovedfunn:

- UiT har hatt en nedgang i de totale bidrags- og oppdragsinntektene fra 2016 til 2017, særlig fra stiftelser/organisasjoner, kommunale midler, samt midler fra næringsliv.
- Inntektene fra Forskningsrådet og EU fortsetter å øke. UiT ligger imidlertid fortsatt langt bak de andre breddeuniversitetene i inntekter fra disse to finansieringskildene.
- Antall innvilgede FRIPRO-prosjekter fra Forskningsrådet har økt de to siste utlysningene. UiTs forskere søker fortsatt i for liten grad om finansiering gjennom FRIPRO.
- UiT har så langt 32 innvilgede H2020-prosjekter (2014 - 2017), og har en suksessrate på 13,2 %.
- Det er økende interesse for deltakelse i EUs rammeprogram, men UiT deltar fortsatt i for få søknader sammenliknet med de andre breddeuniversitetene.

Status bidrags- og oppdragsinntekter ved UiT

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) omfatter all virksomhet som ikke er fullfinansiert over universitetets grunnbevilgning (bevilgningsfinansiert virksomhet), men som helt eller delvis er finansiert av ekstern oppdragsgiver/bidragssyter. Bidrags- og oppdragsinntekter omfatter midler fra Forskningsrådet, statlige enheter, EU-midler, kommunale midler, midler fra næringsliv, stiftelser og organisasjoner og andre som er tildelt UiT. Det samlede beløpet har sunket fra NOK 635 mill i 2016 til NOK 601 mill i 2017, se tabell 4.1 under.

Tabell 4.1: Totale bidrags- og oppdragsinntekter ved UiT i perioden 2013 – 2017

	Bidrags- og oppdragsinntekter (1000 kr)	Prosentandel av totale driftsinntekter
2013	501 006	17,2 %
2014	559 212	18,8 %
2015	617 123	20,0 %
2016	634 781	17,3 %
2017	601 357	15,9 %

Kilde: UiT

Nedgangen skyldes i hovedsak lavere inntekter fra stiftelser/organisasjoner, kommunale midler, samt midler fra næringsliv (se tabell 4.2).

Tabell 4.2: Differensierte bidrags- og oppdragsinntekter ved UiT i perioden 2013 – 2017

	Forsknings- rådet	Statlig etater	EU- midler	Kommun- ale	Nærings- liv	Stiftelser og org.	Andre	Gaver
2013	166 307	178 596	22 971	32 337	35 956	22 145	15 898	26 798
2014	204 711	211 379	25 857	23 397	28 284	19 675	18 626	27 283
2015	207 006	240 832	20 969	27 867	42 261	30 059	18 957	28 717
2016	218 095	244 284	23 438	44 920	29 699	19 955	20 896	33 046
2017	236 512	241 997	34 453	15 950	20 492	-10 602 ¹⁶	17 344	45 211

Kilde: UiT

BOA inntekter for 2017 differensiert på fakultetsnivå finnes i nøkkeltallene (fane Eksternfinansiering).

Forskningsrådets frie prosjektstøtte (FRIPRO) for perioden 2014-2019

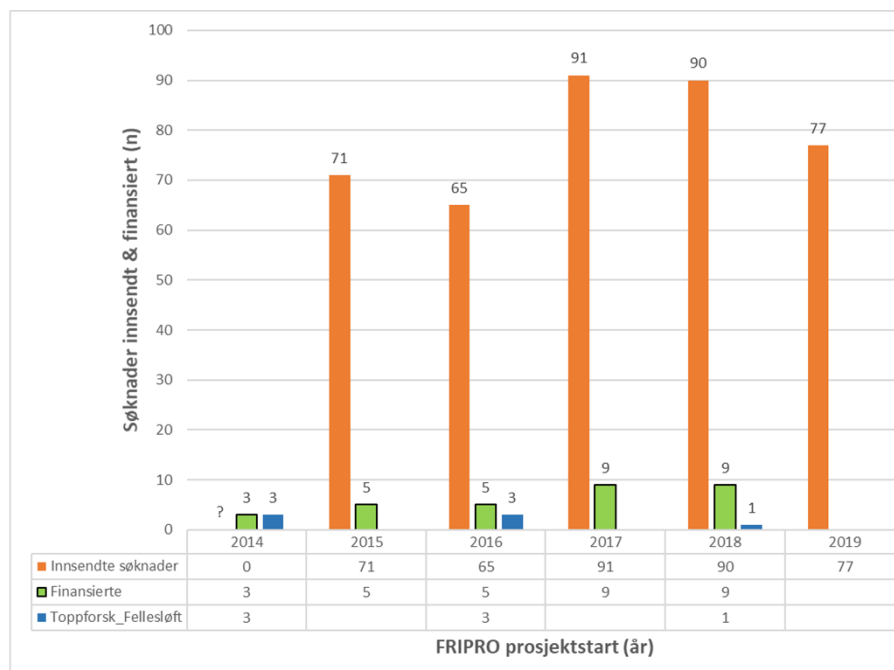
Fri prosjektstøtte (FRIPRO) er Forskningsrådets viktigste åpne konkurransearena for forskningsfinansiering som skal fremme vitenskapelig kvalitet i forskningsfronten. «Dristighet» og «nyskapende» er begreper som brukes for å beskrive innretningen for FRIPRO utlysningen. Ordningen støtter forskere i alle deler av karrieren med prosjekt-kategoriene: mobilitetsstipend, unge forskertalenter og forskerprosjekter. I tillegg ble det for årene 2013, 2015 og 2017 lyst ut midler i kategorien FRIPRO Toppforsk (tidligere Fellesløftet). Målgruppen er spesielt dyktige forskere med gode forskningsideer.

Prosjektbevilgninger fra Forskningsrådet ligger som oftest i størrelsesordenen NOK 3-12 millioner per prosjekt, avhengig av prosjekttype. Prosjektperioden for FRIPRO-prosjekter er 3-4 år. Den samlede prosjektbevilgningen for de ti prosjektene som UiT oppnådde finansiering for i 2018 er på totalt (Toppforsk inkludert) NOK 74 mill. Forskningsrådets årlige budsjett for FRIPRO er NOK 1 100 mill (2016 tall).

Figur 4.1 under viser utviklingen ved UiT i totalt antall innsendte og innvilgede søknader for perioden 2014 til 2019. I denne perioden var det en positiv utvikling for 2017- og 2018-utlysningene i antall søknader sammenliknet med tidligere år. Viktigere er det imidlertid at kvaliteten på søknadene for 2018 og 2019-utlysningene var høyere enn tidligere, noe som medførte at antall finansierte prosjekter økte til ni prosjekter begge årene (fra 3-5 nye prosjekter de foregående årene). Denne positive utviklingen kan ha mange årsaker, men økt fokus på FRIPRO og søknadskvalitet generelt kan være en del av forklaringen. For eksempel er det ved Institutt for kjemi (NT-fak) etablert en praksis med en intern pre-evaluering av FRIPRO søknadene. Et tilsvarende tiltak er også igangsatt ved HSL-fak. UiT har siden 2015 tilbudt en workshop i søknadsskriving med fokus på de åpne programmene i Forskningsrådet. Her har det deltatt kandidater fra alle fakulteter, og størst deltakelse har det vært fra NT-fak, både i absolutte og relative tall.

---

¹⁶ Negativ inntekt fra stiftelser/organisasjoner skyldes et overforbruk i 2016 som regnskapsteknisk har blitt korrigert for i 2017.

Figur 4.1. Utviklingen i antall innsendte søknader til FRIPRO og finansierte FRIPRO prosjekter for perioden 2014-2019. Kilde: NSD/Forskningsrådet/UiT

Tabell 4.3 nedenfor illustrer søknadsintensiteten innen FRIPRO for fristen i april 2018 for breddeuniversitetene. Tallene gjelder samlet for de tre kategoriene FRIHUMSAM, FRIMEDBIO og FRINATEK. Søknadsintensiteten fremkommer ved å dividere antall UFF-årsverk per innsendt søknad, og viser at det fra UiB og UiO sendes inn relativt langt flere søknader sammenliknet med NTNU og UiT. Sammenligner vi suksessraten så er UiT for årene 2017 og 2018 på nivå med de andre universitetene med en innvilgelsesandel på omtrent 10 % av FRIPRO-søknadene. Realitetene som fremkommer for UiT i denne sammenligningen bekrefter funnene i tidligere analyser om at UiTs fagansatte har for liten søknadsintensitet¹⁷. Årsaken til den lave søknadsintensitet er trolig kompleks, og vi kan ikke endelig slå fast hvorfor UiT ikke har høyere søknadsintensitet.

Tabell 4.3 Innsendte søknader og innvilgelsesrate per UFF-årsverk blant breddeuniversitetene.

	NTNU	UiB	UiO	UiT
UFF-årsverk (2017)	4617	2325	3824	2130
FRIPRO søknader (2019)	248	235	609	77
UFF-årsverk/søknad	19	10	6	28

Kilde: NSD/Forskningsrådet/UiT

¹⁷ Forskningsstrategisk utvalg sin fokusgruppe for ekstern finansiering (04.12.15) og tidligere meldinger.

Status Horizon 2020 ved UiT

Offisielle tall fra EU-kommisjonen per juni 2018 over søknadsinnsats og uttelling i H2020 for de norske universitetene, viser at UiT har en suksessrate på 13,2 % og 32 innvilgede søknader. I tillegg har UiT fått innvilget ett ERC AdG prosjekt i 2017 og ett MSCA-ITN prosjekt i 2018 som dessverre ikke har kommet inn i den offisielle oppdateringen. Tabell 4.4 viser at UiT fortsatt ligger på andre plass når det gjelder suksessrate for de norske universitetene.

Tabell 4.4 H2020: Resultater per program i søknader for universitetene totalt (ekskl. 1.trinnssøknader ved tottrinnsprosesser og ugyldige søknader)

Universitet	Antall deltakelser		Suksessrate
	i søknader i innstilte	prosjekter	
NTNU	822	104	12,7 %
UiO	780	102	13,1 %
UiB	388	82	21,1 %
UiT	235	31	13,2 %
NMBU	142	16	11,3 %
UiA	63	6	9,5 %
UiS	62	6	9,7 %
Nord	26	3	11,5 %

Kilde: eCordas H2020 søknadsdatabase

Antall innsendte søknader fortsetter å øke for hvert år (se tabell 4.5). Dette er en veldig positiv økning, som samtidig viser at det er en mye større bredde i fagmiljøene som deltar i H2020 enn i de tidligere rammeprogrammene.

Tabell 4.5. UiTs deltagelse og uttelling i perioden 2007-2017 (inkludert 1.trinnssøknader ved tottrinnsprosesser)

	Søknadsår	Antall deltakelser	
		i søknader	i innstilte prosjekter
FP7	2007	46	4
	2008	17	5
	2009	14	5
	2010	27	9
	2011	22	6
	2012	27	4
H2020	2013	42	6
	2014	65	7
	2015	60	8
	2016	68	9
	2017	75	8

Kilde: UiT

Tabell 4.6 nedenfor viser resultater per program i søknader fra UiT i H2020 per mars 2018, hvor 1. trinnssøknader ved tottrinnsprosesser er ekskludert. Her ser vi at UiT sine forskere sender flest søknader til *Excellent Science* pilaren, spesielt MSCA og ERC hvor UiT har satt i gang skreddersydde mobiliserings- og mentoringsprogrammer. Selv om det nyeste ERC AdG prosjektet ikke har kommet inn her, står UiT med suksessrate på 10,0 % for ERC. Innenfor de tematiske områdene (*Societal Challenges* pilaren) sender UiT sine forskere flest søknader til *Food* og *Health*, mens *Environment* og *Security* har høyest suksessrate. I tillegg har UiTs forskere god suksess innenfor infrastruktur-utlysninger.

Tabell 4.6 H2020: Resultater per program i søknader for UiT (Ekskl. 1.trinnssøknader ved tottrinnsprosesser og ugyldige søknader).

Programkortnavn	Antall deltakelser		Suksessrate
	i søknader	i innstilte prosjekter	
ERC	30	3	10,0 %
FET	8		
INFRA	9	4	44,4 %
MSCA	113	9	8,0 %
Sum Excellent Science:	160	16	10,0 %
LEIT ADVMANU	2		
LEIT ICT	8	1	12,5 %
LEIT NMP	1		
LEIT Space	1		
Sum Industrial Leadership:	12	1	8,3 %
ENERGY	6	1	16,7 %
ENVIRONMENT	4	2	50,0 %
FOOD	16	4	25,0 %
HEALTH	25	5	20,0 %
SECURITY	2	1	50,0 %
SOCIETY	7	1	14,3 %
Sum Societal Challenges:	60	14	23,2 %
INEGSOC	1		
TWINING	2		
Sum totalt H2020:	235	31	13,2 %

Kilde: eCordas H2020 søknadsdatabase

De 32 prosjektene som UiT så langt har fått innvilget i H2020 (2014-2017) fordeler seg mellom fakultetene som vist i tabell 4.7.

Sammenlignet med de andre breddeuniversitetene deltar UiT i altfor få søknader med koordinatorrolle. Av de 235 innsendte søknadene (se tabell 4.6) er det kun 125 PI/koordinatorsøknader. Av disse 125 er 111 søknader fra *Excellent* pillaren (MSCA og ERC), noe som betyr at UiT kun har sendt fra seg 14 tematiske koordinatorsøknader så langt i H2020.

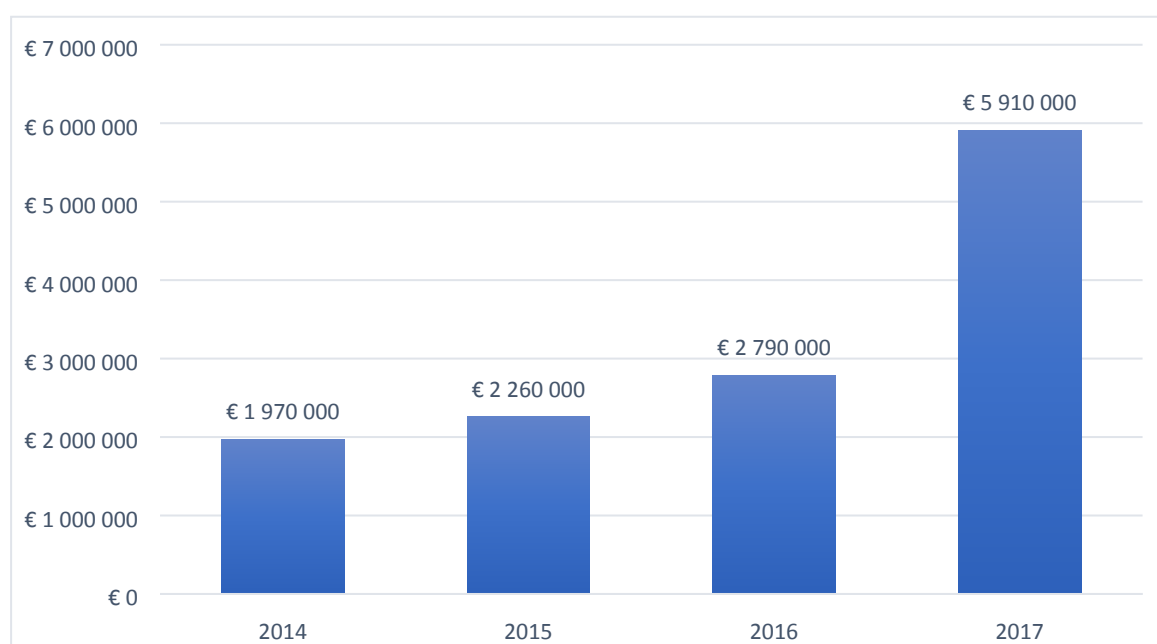
Tabell 4.7 H2020: Innvilgede søknader per fakultet

Fakultet	Antall innvilgede prosjekter	Derav PI og koordinatorrolle
BFE-fak	11	2
NT-fak	9	3
Helsefak	7	2
HSL-fak	4	3
TMU	1	1
SUM	32	11

Kilde: UiT

Av 75 innsendte søknader i 2017 er 40 PI/koordinator søknader innenfor *Excellent* pillaren (MSCA og ERC) og fem er tematiske koordinator søknader. Tilsvarende tall for 2018 er 74 innsendte søknader så langt, 43 PI/koordinator-søknader innenfor *Excellent pillaren* og fire tematiske koordinator søknader. Samtlige av de tematiske koordinator søknadene i 2018 var fra IVT-fakultetet. IVT-fakhar de siste årene satset tungt på EU, der både forskere, støtteapparat og fakultetsledelse har vist en særlig interesse for EU.

UiT kan vise til en positiv økning de siste årene når det gjelder EU-inntekter (figur 4.2). Den store økningen fra 2016 til 2017 gjelder i stor grad tre innvilgede ERC prosjekter (ERC StG, ERC AdG, ERC PoC) og flere MSCA-prosjekter (ITN og MSCA).

Figur 4.2 H2020: Innvilget beløp per utlysningssår (signerte kontrakter). Kilde: eCordas H2020 søknadsdatabase

---

Mobiliseringstiltak H2020 ved UiT

Nøkkelen til økt suksess synes å ligge i evnen til å mobilisere og motivere, og etablere en grunnleggende forståelse for betydningen av deltakelse i internasjonale forskningsprosjekter ved UiTs fagmiljøer. Den viktigste oppgaven er derfor fortsatt mobilisering av fagmiljøene og motivering for deltakelse i EU-finansiert forskning. Et betydelig arbeid er gjort så langt i H2020 perioden nettopp for å øke

oppmerksomheten på deltakelse i de europeiske programmene i et faglig-strategisk perspektiv. Mobiliserings- og forankringsarbeidet videreutvikles nå med vekt på sterkere oppfølging og konkrete tiltak.

UiT har på institusjonsnivå organisert åtte åpne søknadsskrivekurs i 2017/2018, samt en *kick off* for Samfunnsutfordringer WP 2018-2020. I tillegg har enkelte fakulteter og forskningsgrupper arrangert mer fagspesifikke informasjonsmøter og kurs.

Vi velger her å fokusere på analyse av to av de viktigste mobiliseringsprogrammene som er igangsatt for hele UiT.

Arctic MSCA-IF Program

Marie Skłodowska-Curie Individual Fellowship (MSCA-IF) er tematisk åpne EU-midler som finansierer et postdoc fellowship i opptil 2 år. Dette er et prestisjefyllt program som skal sørge for at unge, talentfulle postdoktor-kandidater sikres gode karrieremuligheter gjennom mobilitet til nye, gode europeiske institusjoner. UiT sine forskere søker i liten grad MSCA-IF utreise, samtidig som det tidligere var liten interesse for/kjennskap til mulighetene for å hente inn gode postdoktor-kandidater gjennom MSCA-IF. UiT lanserte derfor i 2016 «Arctic MSCA-IF Program». Hensikten er å rekruttere talentfulle, unge postdoktorer utenfor Norge til UiT. Programmet ble annonsert ved UiT høsten 2015, 2016 og 2017 og omtrent 30 veiledere ved UiT ble hvert år valgt ut til å delta. Veiledere skriver sammen med forskningsadministrativt støtteapparat ved UiT fag-spesifikke annonser som blir markedsført internasjonalt for å lete etter talentfulle yngre forskere som ønsker å delta på programmet. Mellom 100-200 søknader fra unge talentfulle søkere fra verden over kommer til programmet hvert år. Av disse får omtrent 30 forskere tilbud om å komme til UiT i mai/juni for et tre-dagers *Arctic MSCA-IF Symposium*. Her har søkerne individuelle møter med sine veiledere ved UiT, samtidig som de deltar på et felles MSCA-IF skrivekurs. Det finnes [en egen nettside](#) med samlet informasjon om dette programmet, samt en detaljert *Trinn-for-trinn guide* til søknadsutforming. Programmet omfatter *European Fellowships* (EFs) som vil kunne gi opphold ved UiT i 12-24 måneder. I de første to rundene fikk UiT fem MSCA-IF tildelinger, men én av dem valgte å ikke komme til Tromsø. Hvert prosjekt beløper på ca. 200 000 EUR (NOK 2 mill). Tatt i betraktning at UiT tidligere kun har hatt én MSCA-IF tildeling som vertsinstitusjon (FP7), må dette anses å være en suksess. Den høye konkurransen har gjort at det i 2018 programmet har vært innskjerpede krav til kandidatene, slik at færre har blitt invitert. Strukturen på symposiet ved campus Tromsø har også vært omgjort fra to til tre dager for å gi kandidater og veiledere bedre tid til å arbeide med søknaden og lære hvordan den skal skrives.

Ettersom dette tiltaket har blitt svært godt mottatt, både av veiledere ved UiT og yngre forskere fra hele verden, er det ønskelig å fortsette med dette programmet. Samtidig blir neste steg å mobilisere bedre for MSCA-IF utreise for UiT-interne kandidater. UiT bør for eksempel oppmuntre til å bruke dette som planlegging av forskningsterminopphold.

Positive effekt av Arctic MSCA-IF programmet så langt:

- De første to avsluttede rundene med fire innvilgelser har gitt UiT 810 000 € i direkte EU-inntekter (nærmere 8 millioner NOK). I tillegg kommer utløste insentivmidler fra Kunnskapsdepartementet.
- Noen av kandidatene som har fått innvilget MSCA-IF prosjekter søker etterpå om ERC støtte til å fortsette sin talentfulle karriere i Tromsø. Krishna Agarwal (NT-fak) fikk MSCA-IF via den første runden av Arctic MSCA-IF programmet. Hun har nå søkt og fått innvilget et ERC StG (2018-call). De andre to kandidatene som fikk innvilget sine MSCA-IF prosjekt i denne første runden, Evelina Leivada og Rachel Klassen (begge HSL-fak) skal søke ERC StG i 2019.

- 8 av 26 deltakere (31 %) i programmet fikk såkalt *Seal of Excellence* (85 eller over i skår) i 2016-runden og halvparten (48 %) av deltakerne fra 2017-runden fikk *Seal of Excellence*. Dette seglet anerkjenner at søknadene er kvalitativt gode nok for finansiering, men at de av budsjettensyn ikke kan finansieres.
- Programmet har allerede i sine første runder senket EU-terskelen til mange av veilederne som fra før hadde liten eller ingen erfaring med å søke EU. Sannsynligheten for å søke andre EU midler økes.
- Programmet har også lyktes å skape nye, internasjonale nettverk. Dette ville ikke ha skjedd hvis vi ikke hadde søkt åpent/bredt etter kandidater (og kun latt veiledere søke sammen med sine allerede kjente yngre forskere).
- Flere av kandidatene som ikke fikk innvilget sin MSCA-IF søknad er nå ansatt ved UiT gjennom andre midler.

Programmet finansieres over PES-midler fra Forskningsrådet, og egeninnsatsen som UiT legger inn i programmet er derfor arbeidstiden til de faglige veilederne og to interne EU-rådgivere. UiT har fått ekstra PES-tildeling øremerket Arctic MSCA-IF programmet fordi Forskningsrådet synes tiltaket er fremsynt. Programmet har også vært et forbilde for andre universiteter (bla. UiB). UiT har holdt foredrag om Arctic MSCA-IF programmet på Lysaker, etter invitasjon fra Forskningsrådet, og i nasjonalt EU-rådgivernettsverk etter forespørsel fra de andre norske universitetene.

ERC Mentoring Program

UiT har siden 2013 hatt målrettede tiltak mot utvelgelse av gode ERC-kandidater ved UiT. Disse får delta på et internt *ERC Training Program*, med særskilt oppfølging mot søknadsinnsendelse. Tildeling av ERC-stipend er noe av det mest prestisjefylte en forsker kan tildeles i Europa. I tillegg til å gi den enkelte forsker unike forskningsmuligheter og stor faglig anerkjennelse, er ERC viktig for synligheten og benchmarkingen av europeiske universiteter. Det er ikke realistisk at UiT sender mange søknader til dette virkemiddelet per år, men det er viktig å arbeide systematisk for å få fram gode søknader til hver søknadsfrist og gi søkerne god støtte.

ERC opplæringsprogram inkluderer samlinger med UiT sine EU-rådgivere hvor deltakere får opplæring om EU-systemet, strukturen i H2020, informasjon om ERC, krav til søknader og råd om søknadsskriving og oppbygging av prosjektbeskrivelse. De fleste årene har det også vært tilbud om fellessamlinger med spesialister fra konsulentfirmaer. Alle søkere får tilbud om individuelle samtaler og tilbud om pre-evaluering av søknader fra både UiT og ekstern konsulent.

Søkere til ERC Starting- og Consolidator Grant som kommer videre til Steg 2 av evalueringsprosessen, må dra til Brussel for et intervju. Dette intervjuet er av stor viktighet – og er obligatorisk for deltakerne. UiT har de siste årene satt opp tilpasset intervjuuttrening i forkant, blant annet med ekstern konsulent og ekspertpanel.

Etter at ERC Mentoring Program ble igangsatt har:

- antall innsendte ERC-søknader fra UiT gått tydelig opp fra FP7 til H2020. De siste årene sender vi fra oss omtrent 10 søknader per år.
- UiT fått fem innvilgede ERC-prosjekter så langt i H2020, to ERC StG, én ERC AdG og to ERC PoC (de to eneste i Norge). I tillegg har flere forskere kommet videre til steg 2 i evalueringsprosessen. Per dags dato er én ERC CoG søknad videre til steg 2 med tilhørende intervju i Brussel. I tillegg kom en til ERC AdG søknad videre til steg 2 og står per dags dato på reserveliste.

- de fire innvilgede ERC-prosjektene så langt i H2020 gitt UiT nærmere 4,2 millioner € (over 40 millioner NOK) i direkte EU-inntekter. I tillegg kommer betydelige insentivmidler.
- de finansierte ERC-prosjektene ved UiT bidratt til å gi institusjonen heder, ære og oppmerksomhet.

De som deltar i ERC opplæringsprogram får gode verktøy til søknadsskriving og dermed fortrinn i konkurranse om også andre eksterne midler, som FRIPRO.

Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018

Lansere et eget karrierefremmende program for unge fremragende forskere

AURORA Outstanding er et nytt karrierefremmende program for unge fremragende forskere ved UiT. Med erfaring fra utvelgelse av prioriterte grupper (*H2020 Priority Program*) og ERC opplæringsprogram, ble det 2018 etablert et mer langsiktig talentprogram for noen utvalgte yngre forskere. Programmet har fått navnet *AURORA Outstanding*, og driftes i samarbeid med Tromsø Forskningsstiftelse. Høsten 2018 ble 15 utvalgte kandidater tatt opp i et to-årig program med varierte faglige og sosiale samlinger. Programmet ses på som et viktig ledd i deres karrierebygging.

Aktivt støtte opp under miljøer som har potensiale for å vinne frem i senterutlysninger

Det er over tid bygd opp administrative støttefunksjoner på både fakultets- og institusjonsnivå som gir UiTs fagmiljøer god støtte i forberedelse og utarbeidelse av søknader om eksternt finansierte senterdannelser. Det vil i oktober 2018 legges fram et forslag for universitetsstyret om å opprette et eget virkemiddel for å posisjonerer våre fremste fagmiljøer slik at de lettere kan lykkes i disse svært konkurranseutsatte arenaene. Det nye programmet vil kalles *Aurora Centres*.

5. FORSKNINGRESULTATER: VITENSKAPELIG PUBLISERING, ÅPEN TILGANG OG FORSKNINGSDATA

Hovedfunn:

- UiT hadde ingen vesentlig endring i antall publikasjonspoeng fra 2016 til 2017, selv om antall publikasjoner, antall forfatterandeler og andel forfatterandeler på nivå 2 øker.
- Andel internasjonal sampublisering går svakt tilbake.
- UiTs andel publikasjonspoeng i UH-sektoren reduseres fra 8,5 % til 8,2 %.
- Helsefak og BFE-fak øker både i antall publikasjonspoeng og antall publikasjoner. Ved NT-fak og HSL-fak øker antall publikasjoner, men antall publikasjonspoeng går ned.
- Publikasjonspoeng per fagårsverk går ned og ligger under gjennomsnittet for universitetene og for UH-sektoren.
- Forfatterandeler av kvinner går opp og det samme gjør andel kvinner i toppstillinger. UiT er ledende nasjonalt for både kvinner i toppstillinger og forfatterandeler av kvinner.
- Andelen vitenskapelige publikasjoner med åpen tilgang fortsetter å øke, men ennå er det mye å gå på for å nå UiTs mål.
- UiT fortsetter utviklingen av løsninger og tjenester for god forvaltning og deling av forskningsdata og er (ifølge Kunnskapsdepartementet) kanskje det universitetet som i dag er kommet lengst på området nasjonalt.

I kapitlet gjennomgås UiTs og fakultetenes resultater innenfor vitenskapelig publisering i 2017, sett i lys av tidligere år og sammenlignet med resultater nasjonalt. Videre presenteres resultater for åpen tilgang til både publikasjoner og forskningsdata.

Vitenskapelig publisering

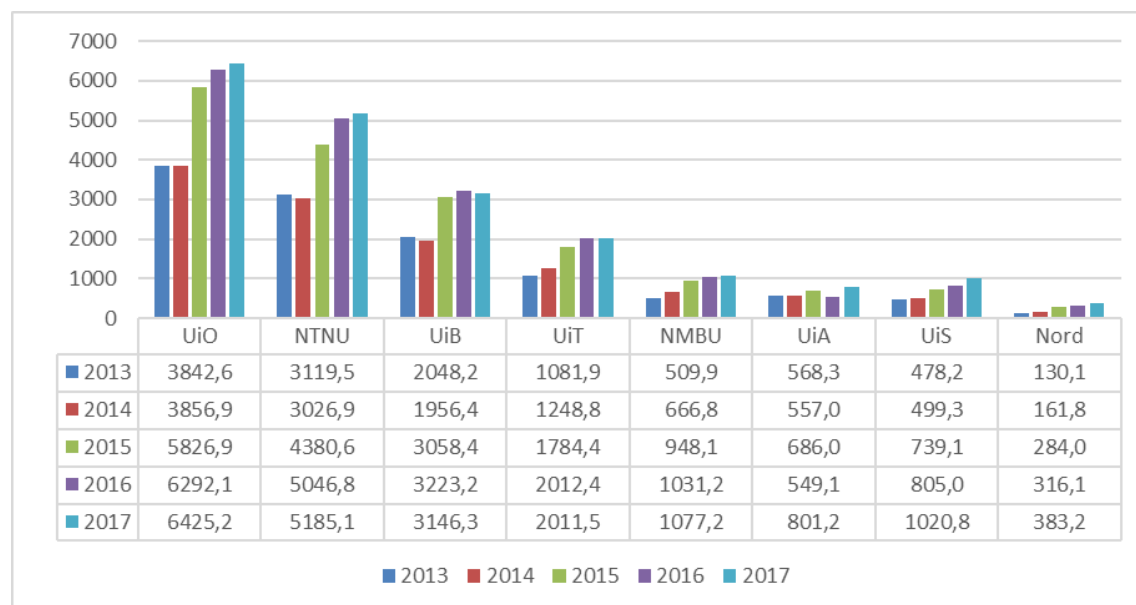
Vitenskapelig publisering av forskning er en vesentlig del av kunnskapsproduksjonen ved UiT. Alle vitenskapelige publikasjoner i 2017 ble rapportert til Norsk senter for forskningsdata (NSD) 5. april 2018. Publikasjonspoeng brukes som en indikator på både volum og kvalitet i vitenskapelig publisering. Den norske publiseringsindikatoren inngår som en av flere indikatorer i den resultatbaserte forskningskomponenten i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler. Indikatoren regnes av myndighetene som et effektivt insentiv over tid. Kunnskapsdepartementet mener at det i sektoren er rom for bedring av resultatene, særlig med hensyn til kvaliteten på publikasjonene.

Beregningsmetoden for publiseringsindikatoren ble fra og med 2015 endret, noe som medførte en økning i tallene for publikasjonspoeng i sektoren og for mange institusjoner. Den mest vesentlige endringen var at publikasjoner med internasjonalt samarbeid tillegges en faktor på 1,3. I 2017 utgjør endringen av beregningsmetoden i seg selv en økning i publikasjonspoeng ved universiteter og høyskoler på 47 %, dersom man sammenligner publikasjonspoeng beregnet med henholdsvis gammel og ny metode. Den nye beregningsmetoden er mer kompleks enn den tidligere.

Publikasjonspoeng og antall publikasjoner ved UiT i 2017

UiT hadde med 2011,5 publikasjonspoeng i 2017 ingen vesentlig endring fra 2016. I 2016 rapporterte UiT 2012,4 publikasjonspoeng, noe som utgjorde en svært god vekst fra 2015 på 7,8 %. For sektoren samlet så vi i 2017 en vekst i publikasjonspoeng på 5,7 %, hvor UiA, UiS og Nord universitet relativt sett økte mest. Selv om antall publikasjonspoeng i sektoren økte i 2017, var økningen mindre enn i 2016.

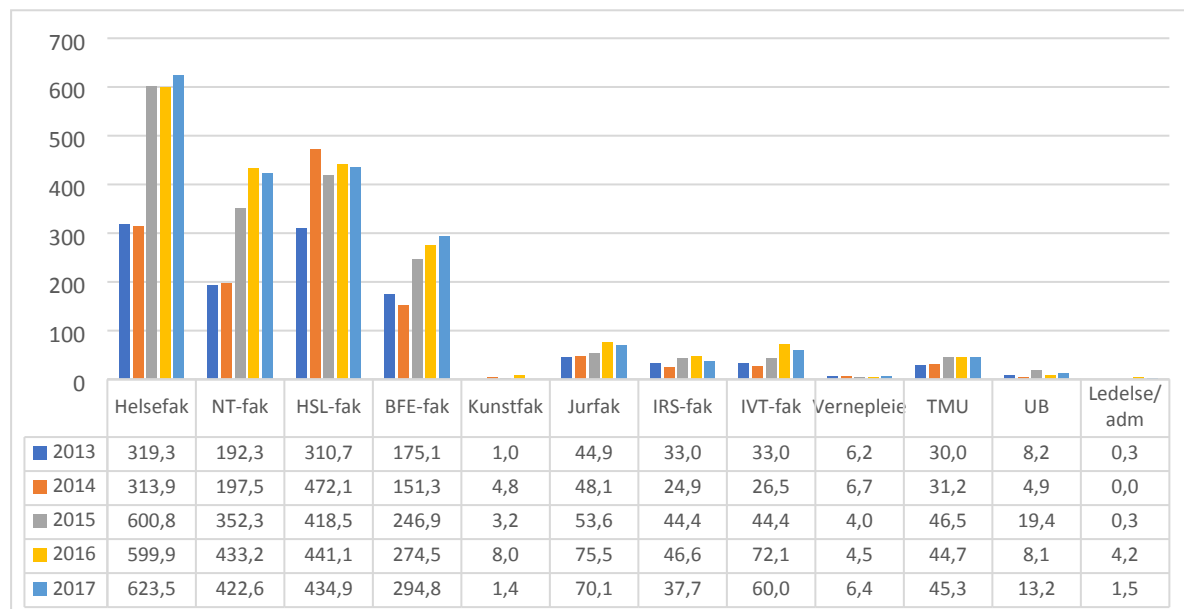
Universitetenes publikasjonspoeng de siste fem årene framgår av figur 5.1. UiTs andel av publikasjonspoeng i sektoren var i 2017 på 8,2 %, noe som er en nedgang fra 8,5 % i 2016.

Figur 5.1 Publikasjonspoeng, universitetene (2013-2017). Kilde: NSD

*Ny modell for utregning av publikasjonspoeng fra 2015.

Selv om antall publikasjonspoeng ikke endret seg vesentlig fra 2016 til 2017, hadde UiT en vekst i antall publikasjoner fra 1929 til 2002 (Nøkkeltall 2017, fane Publiseringsresultater). Denne veksten viser at beregninger av publikasjonspoeng kun delvis baserer seg på volum. At ikke vekst i antall publikasjoner medførte en større økning i publikasjonspoeng knytter seg til uttelling av faktorer for publikasjonsnivå (nivå 1 eller 2), til omfanget av internasjonalt publiseringssamarbeid og til hvilken publikasjonsform det publiseres i (vitenskapelige artikler, antologikapitler eller monografier).

Figur 5.2 Publikasjonspoeng, UiTs enheter (2013-2017). Kilde: NSD

*Ny modell for utregning av publikasjonspoeng fra 2015.

Innføring av ny publiseringsindikator fra 2015 har i seg selv medført en vekst i antall publikasjonspoeng for UiTs fakulteter og Tromsø Museum. Dette er viktig å ha i mente når resultatene leses over tid, slik de framgår av figur 5.2, og gjelder særlig fakulteter med stor andel internasjonalt publiseringssamarbeid.

Fra 2016 til 2017 øker Helsefak og BFE-fak mest i antall publikasjonspoeng, mens flere av de andre fakultetene går tilbake. Helsefak og BFE-fak øker også i antall publikasjoner, og det samme gjør NT-fak og HSL-fak (Nøkkeltall 2017, fane Publiseringresultater).

Aggregerte publiseringresultater for UiT samlet dekker over variasjonen i publiseringresultatene og utviklingen ved de enkelte fakultetene. Slik er det også på fakultetsnivå. Selv om et fakultet samlet sett har en nedgang i publikasjonspoeng fra 2016 til 2017, kan det være institutter ved de enkelte fakultetene som har hatt en svært positiv utvikling. Institutter som bør trekkes fram med gode publiseringresultater i 2017 er ved Helsefak: Institutt for helse- og omsorgsfag, RKBUE, Institutt for farmasi og Institutt for klinisk medisin, ved BFE-fak: Handelshøgskolen og Institutt for arktisk og marin biologi, ved HSL-fak: Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi, Institutt for samfunnsvitenskap og Institutt for lærerutdanning og pedagogikk og ved NT-fak: Institutt for fysikk og teknologi og Institutt for matematikk og statistikk.

Publikasjonspoeng per fagårsverk

Publikasjonspoeng per faglige årsverk er en av de nasjonale styringsparameterne for universiteter og høyskoler. *Tilstandsrapport for høyere utdanning 2018* viser at hver faglig ansatt i statlig sektor i 2017 i gjennomsnitt hadde 1,15 publikasjonspoeng. UiT ligger tradisjonelt lavere enn gjennomsnittet for universitetene og for sektoren, slik det framgår i nøkkeltallene (fane Publiseringresultater). I 2016 så vi et løft på denne parameteren og et snitt på 1,02, men i 2017 er UiT igjen under 1 og har et snitt på 0,99.

UiT kan ikke være tilfreds med svake gjennomsnittstall for publiseringresultater per fagårsverk. Samtidig har tidligere analyser vist at publiseringsmønsteret blant UiTs vitenskapelig ansatte er nokså likt de øvrige breddeuniversitetene med en mindre andel forskere som står for den største andelen publikasjonspoeng og en nokså tilsvarende stor andel forskere som produserer lite publikasjonspoeng. Det er de etablerte forskerne i førstestillinger det skal knyttes størst forventninger til når det gjelder publiseringresultater. I dette bildet er det viktig for UiTs del å være oppmerksom på at andelen årsverk i førstestillinger (70,8 % i 2017) er betydelig lavere enn ved UiO (90,9 %), UiB (91,6 %) og NTNU (77,8 %).¹⁸

Internasjonal sampublisering

Når forskere fra ulike land sammen forfatter en publikasjon, er dette et uttrykk for at forskningen er basert på samarbeid.¹⁹ Internasjonalt samforfatterskap brukes på denne måten som en indikator på internasjonalt forskningssamarbeid. Større omfang av internasjonalt samarbeid er en av de mest vesentlige strukturelle endringene innenfor forskning i dag. Forskning foregår i stadig større grad gjennom samarbeid på tvers av landegrenser og en økende andel av ressursene til forskning fordeles i internasjonale konkurransearenaer.

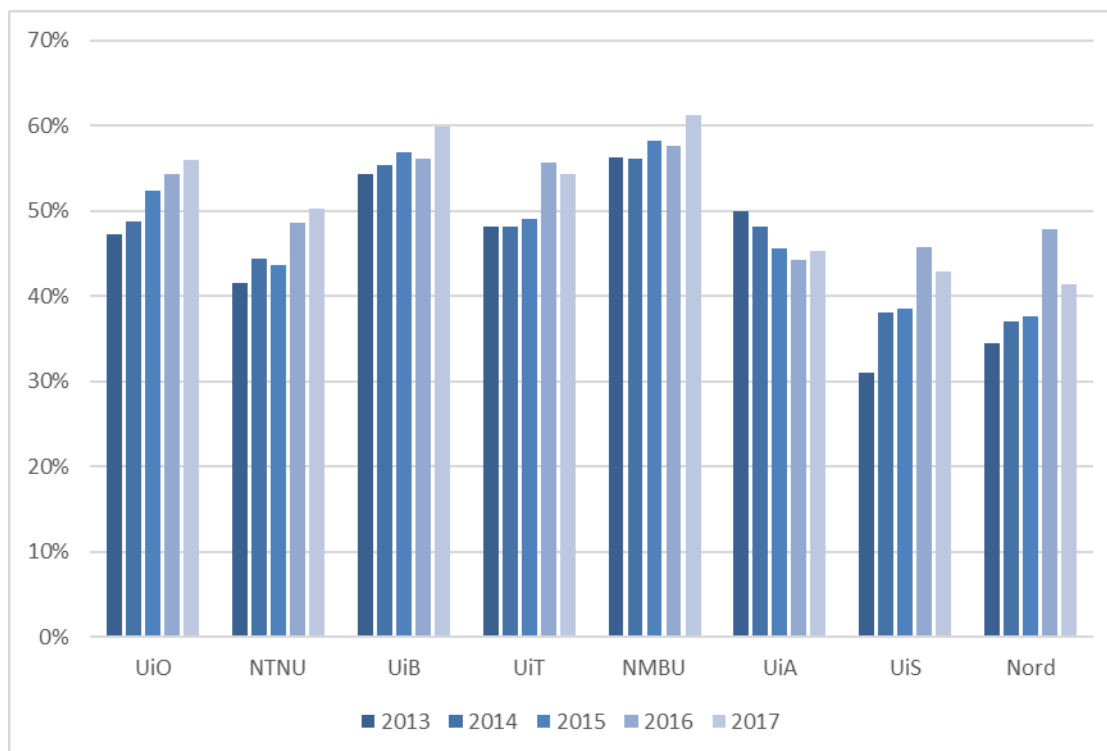
I *Tilstandsrapport for høyere utdanning 2018* framstilles utviklingen i andel artikler med internasjonalt samforfatterskap blant institusjonene i UH-sektoren. Man ser at ved de eldste universitetene har minst annenhver artikkel internasjonal medforfatter i 2017 (se figur 5.3). I 2016 fant man nasjonalt at andelen internasjonale publikasjoner økte mer enn årene før og trenden med å publisere mer internasjonalt fortsetter i 2017. UiTs andel artikler med internasjonalt samarbeid utgjorde i 2017 54,3 %, noe som er

---

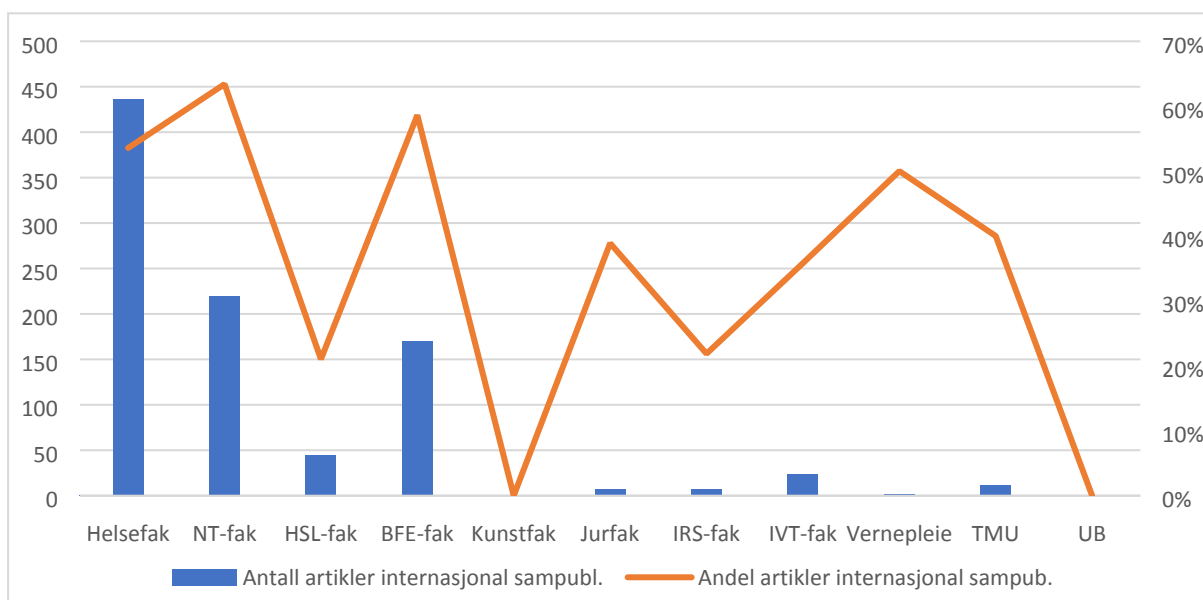
¹⁸ Andel årsverk i førstestillinger er beregnet av totalt antall årsverk i undervisnings- og forskerstillinger, samt postdoktor og professor II, tabell V4.17 Tilstandsrapport for høyere utdanning 2018.

¹⁹ Enkelte UiT-forskere krediterer i tillegg til UiT også utenlandske institusjoner de har tilknytning til og i slike tilfeller regnes dette som internasjonal sampublisering.

en svak nedgang fra 2016 hvor andelen var 55,7 %. I disse tallene ligger noe av forklaringen på at UiT ikke øker i antall publikasjonspoeng fra 2016 til 2017 selv om antallet publikasjoner øker.

Figur 5.3 Andel artikler med internasjonalt samforfatterskap, universitetene (2013-2017)
Kilde: KD

Figur 5.4 Antall og andel artikler med internasjonalt samforfatterskap, fakultetene (2017)
Kilde: Unit

For UiTs enheter viser figur 5.4 at NT-fak, BFE-fak og Helsefak har størst andel og antall artikler med internasjonalt samforfatterskap i 2017.

Publiseringsnivå

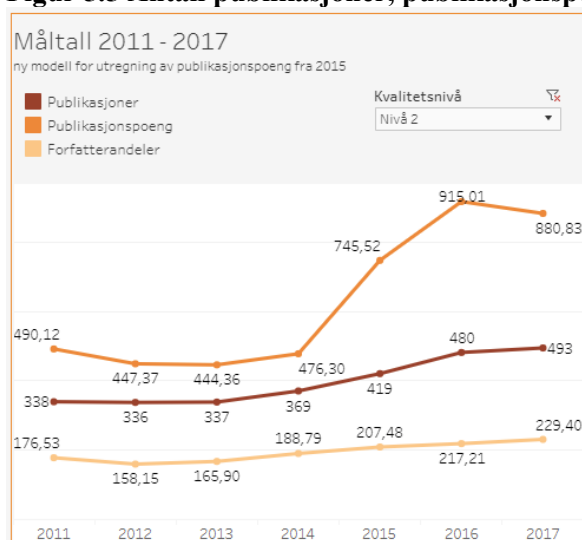

Nivå 2 i det nasjonale publiseringsregisteret omfatter de mest prestisjefylte publiseringskanalene. Publisering i disse kanalene gir høyere uttelling i publikasjonspoeng og i finansieringssystemet, og er ment å gi forskningsmiljøene noe å strekke seg etter. Nivå 2-kanalene skal per definisjon stå for om lag 20 prosent av den samlede publiseringen og nasjonalt viser resultatene at sektoren ligger omtrent på dette nivået.

Andel publisering på nivå 2 måles på nasjonalt nivå i forfatterandeler, og altså ikke i publikasjonspoeng eller antall publikasjoner. For UiT gikk andelen forfatterandeler på nivå 2 svakt opp i 2017 og ligger nå på 22,6 %. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet for universitetene som er 23,3 % og noe høyere enn snittet for sektoren som er 21,9 %.

På bakgrunn av tall fra Cristin kan man framstille flere mål og nyanser i publiseringsresultatene på nivå 2 i 2017. Figur 5.5 viser at selv om andel forfatterandeler og antall publikasjoner på nivå 2 gikk opp, gikk andel publikasjonspoeng på nivå 2 ned.

Figur 5.5 Antall publikasjoner, publikasjonspoeng og forfatterandeler, UiT (2011-2017)

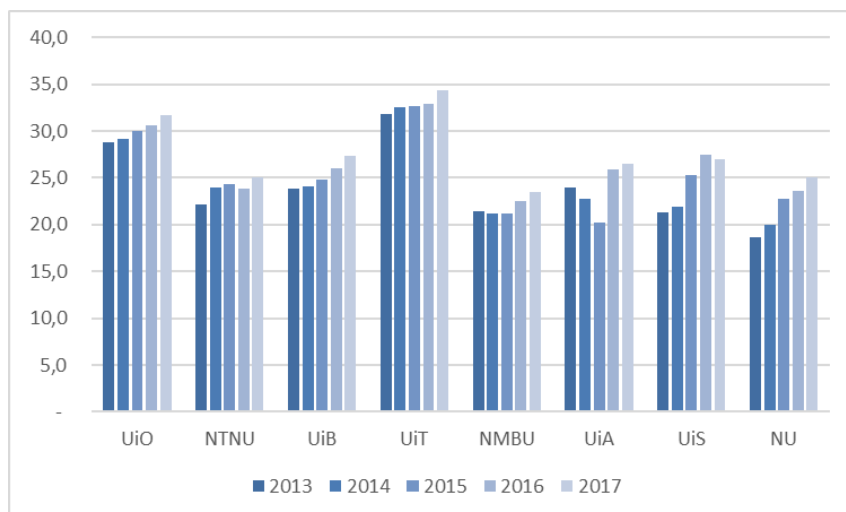
Kilde: Unit

Ved fakultetene hadde Jurfak høyest andel forfatterandeler på nivå 2 i 2017. Ved BFE-fak og Helsefak økte andelen forfatterandeler på nivå 2 fra 2016 til 2017, mens NT-fak gikk noe tilbake (se Nøkkeltall 2017, Publiseringsresultater).

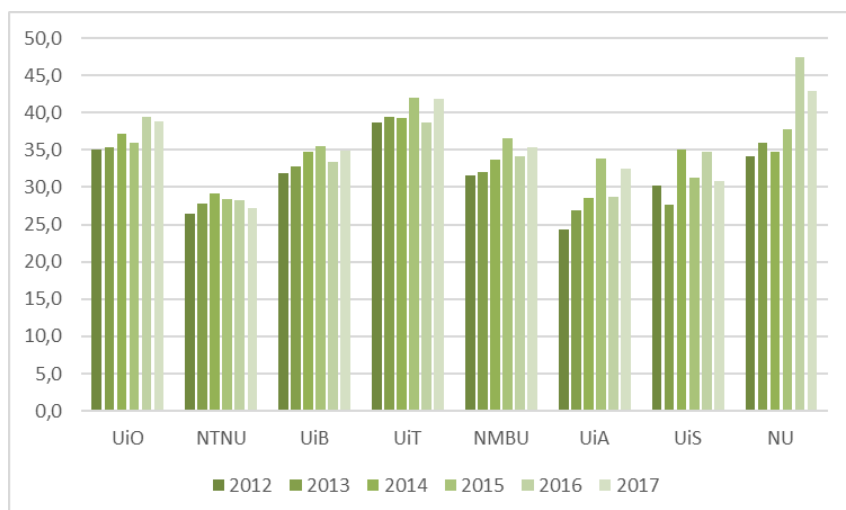
Kvinnelige forskeres publisering

Andel kvinner i faglige toppstillinger (professorer og dosenter) er en av de nasjonale styringsparametrene. Myndighetene er opptatt av å stimulere til bedre kjønnsbalanse og likestilling i sektoren. Som vist i figur 5.6 har UiT over flere år vært på topp blant universitetene når det gjelder andel kvinner i toppstillinger. Nasjonalt ser man en årlig økning siste tiårsperiode, selv om det er store variasjoner mellom institusjoner og fagområder. I 2017 er 29,5 % av ansatte i toppstillinger kvinner nasjonalt, mens andelen ved UiT har hatt en ny økning og er på 34,3 %.

Den samlede forfatterandelen av kvinner nasjonalt har også økt jevnt det siste tiåret. I 2017 sto kvinnelige ansatte for 36,5 av publikasjonspoengene nasjonalt, en økning på litt under ett prosentpoeng. Som figur 5.7 viser, har UiT vært på topp blant universitetene med en høy andel forfatterandeler av kvinner. En nedgang i forfatterandeler av kvinner fra 2015 til 2016 ga grunn til bekymring for utviklingen, men økningen fra 2016 til 2017 er igjen svært positiv for UiT.

Figur 5.6 Andel kvinner i toppstillinger ved universitetene (2012-2017; prosent). Kilde: NSD

Figur 5.7 Andel forfatterandeler produsert av kvinner ved universitetene (2012-2017; prosent). Kilde: NSD

Åpen tilgang til vitenskapelig publisering ved UiT

Regjeringen lanserte i august 2017 *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler*²⁰ hvor det settes som mål at alle norske vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler skal være åpent tilgjengelige innen 2024. Nasjonale myndigheter er opptatt av universiteter og høyskolars rolle for å følge opp og bidra til økt åpenhet i forskningen, blant annet med begrunnelse i at åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring av forskningsdata er samfunnsøkonomisk lønnsomt og viktig for økt kvalitet i forskning og utdanning. Også Forskningsrådet er svært opptatt av åpen tilgang til både forskningsresultater og forskningsdata, og stiller klare krav til åpen tilgang til publisering i forskningsrådsfinansierte prosjekter.

²⁰ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-mal-og-retningslinjer-for-åpen-tilgang-til-vitenskapelige-artikler/id2567591/>

Open access (OA) er et område hvor UiT over tid har hevdet seg som en ledende norsk institusjon, både i utvikling av tjenester for studenter og forskere, og når det gjelder graden av oppnåelse av ulike mål. Munin-konferansen, som har vært arrangert årlig siden 2006, er en av de sentrale europeiske konferansene med vitenskapelig publisering og OA som tema.

UiTs prinsipper for Open Access publisering har vært gjeldende siden 2010. Ifølge prinsippene skal OA være et mål for institusjonen og alt som publiseres, produsert av studenter eller forskere ved UiT, skal som hovedregel skal være åpent tilgjengelig i en eller annen form for OA. UiT er ennå et stykke fra å oppnå dette målet, men det har vært fremgang i hele perioden. Etter at Kunnskapsdepartementet la fram nasjonale mål for åpen tilgang startet et revisjonsarbeid ved UiT for å oppdatere UiTs prinsipper i tråd med de nasjonale føringene. Forslag til reviderte prinsipper legges fram for universitetsledelsen høsten 2018.

Regjeringen oppfordrer også UH-institusjonene til å signere The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA-erklæringen). UiT signerte denne erklæringen i 2016 og vil i løpet av høsten 2018 legge fram for ledelsen forslag til hvordan prinsippene skal implementeres i UiTs ulike rutiner og retningslinjer. Ved UiT skal det ved vurderinger av tilsetting eller opprykk til stillinger, ved opptak og bedømmelse av doktorgrad og ved tildeling av forskningsmidler legges vekt på forskningsarbeidenes kvalitet, relevans og betydning og ikke på hvor arbeidene er publisert, i tråd med prinsippene i DORA.

Grønn Open Access

Grønn Open Access defineres gjerne som OA via/hos forfatteren eller forfatterens institusjon, og omtales ofte som egenarkivering fordi det innebærer at forfatteren initierer at en versjon av artikkelen (oftest siste manus etter fagfellevurdering) blir gjort tilgjengelig via et institusjonelt eller fagspesifikt vitenarkiv. Ved UiT er Munin institusjonens vitenarkiv.

Flertallet av utgivere tillater slik egenarkivering, selv om kontraktene forfatterne inngår med forlagene ikke nødvendigvis reflekterer dette. Estimerer anslår gjerne at mellom 55 og 75 % av det norske forskere publiserer er tillatt egenarkivert i en eller annen form – fra opprinnelig manus til publisert artikkel.

UiTs tall for Grønn OA er ikke så gode som vi kunne ønske. Vi har, på tross av sterk vekst i 2017, ennå et potensial å ta ut. Det er nok flere grunner til at tallene ikke er bedre:

- Forskerne er redde for å gjøre noe galt overfor utgiverne og komme i miskreditt (og vet ikke, eller stoler ikke på, at UB tar ansvaret for å hindre at slikt skjer).
- Forskerne ønsker ikke å gjøre en manusversjon av artikkelen tilgjengelig.
- Fordelene for forskerne ved å egenarkivere er ikke tilstrekkelig kjent for dem.

I tabell 5.1 viser tallene for «Ikke-Gull OA» et rimelig estimat for andelen grønn egenarkivering. I UiTs vitenarkiv Munin blir også Gull OA egenarkivert, enten av forskerne selv eller av UB.²¹

Tabell 5.1 Andel Open Access i vitenskapelige artikler ved UiT (2009-2017)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gull OA	8,0 %	7,9 %	11,0 %	16,8 %	16,3 %	20,4 %	20,5 %	23,2 %	23,9 %
Ikke-Gull OA	0,8 %	2,7 %	10,2 %	7,8 %	10,4 %	13,7 %	14,0 %	15,0 %	36,1 %
Total OA	8,8 %	10,7 %	21,2 %	24,6 %	26,7 %	34,0 %	34,6 %	38,2 %	60,0 %

Kilde: Universitetsbiblioteket, UiT

²¹ Hybrid Gull OA er også med i tallene for Ikke-Gull OA fordi vi ikke har noen kilde som tillater oss å identifisere og skille ut hybrid.

Vi ser at ikke bare Gull OA men også Grønn OA øker fra 2011, etter at det er lagt vesentlig arbeid i å følge opp forskerne og få dem til å egenarkivere. De senere år har det, med bakgrunn i data fra Cristin, vært mulig å følge opp mer målrettet og individrettet, og dette ser ut til å ha økt egenarkiveringen noe. Erfaring med egenarkivering og informasjon om egenarkivering har nok også hjulpet. Fra 2016 til 2017 økte andelen grønn OA fra 15 % til 36,1 %, altså mer enn en fordobling av nivået. Dette kan ha sammenheng med opplæringseffekten av individrettet oppfølging i flere år, men også med at den nye nasjonale policyen har blitt kjent, og de økonomiske insentivene som vil komme med den.

Grønn OA tilfredsstiller alle policy-krav eller finansiørkrav om OA, og er i utgangspunktet gratis for forskerne og UiT. Imidlertid har en del utgivere embargoer som gjør at finansiørkrav ikke kan tilfredsstilles gjennom Grønn OA.

Gull Open Access

Gull Open Access defineres gjerne som OA hos en utgiver, altså at publikasjonen er fritt tilgjengelig med akseptabel gjenbrukslisens hos utgiveren fra utgivelsestidspunktet. Videre avgrenses dette begrepet til kun å gjelde Gull OA i tidsskrifter som i sin helhet er OA, altså ikke hybridtidsskrifter (se nedenfor).

Gull OA oppleves av både lesere og forfattere som den optimale OA-modellen, idet det er den endelige, publiserte versjonen som umiddelbart gjøres tilgjengelig for lesere og andre brukere. Tallene vi bruker er antall artikler som UiT er involvert i, som enten er OA eller ikke.

I årene 2006–2010 lå andelen Gull OA ved UiT på rundt 8 %. Fra og med 2011 begynte tallene å stige, fra 11 % for 2011 til 23,9 % for 2017. Dette må ses i sammenheng med to faktorer:

- Etableringen av UiTs publiseringsfond fra 2011. Publiseringsfondet ga forfatterne økte muligheter for å publisere Gull OA, og økte også oppmerksomheten rundt denne måten å publisere på.
- Flere OA-tidsskrifter har oppstått og fått anerkjennelse, spesielt innen medisin og biofag, hvor UiT publiserer mye.

Ut fra det vi ser av tall nasjonalt og internasjonalt er drøyt 20 % et relativt høyt nivå av Gull OA-publisering, men dette må forstås i lys av at UiT har tyngde innenfor fag hvor Gull OA er veletablert med mange anerkjente publiseringskanaler. Publiseringsfondet finansierer en del av denne publiseringen, men slik publisering skjer også med finansiering fra lokale budsjetter eller ekstern finansiering. I 2017 finansierte fondet om lag 30 % av alle Gull OA-artikler publisert av UiT-forfattere.

I tillegg til Gull OA basert på artikkelbetaling skjer det en ikke ubetydelig Gull OA-publisering i tidsskrifter som ikke krever artikkelbetaling. Dette er særskilt fremtredende innenfor humaniora og samfunnsfag, men skjer også innenfor andre fagområder. Vi har ikke gode tall for omfanget av dette, men det inngår i totaltallene for Gull OA-publisering.

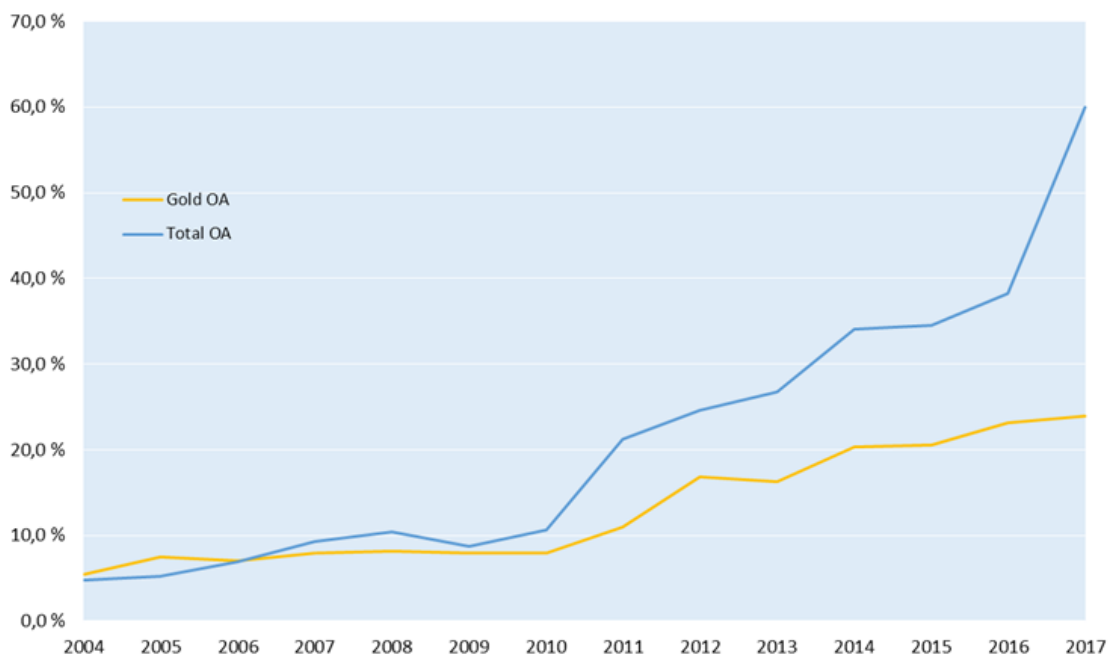
Hybrid Open Access

Hybrid Open Access er en tilgjengeliggjøring av publiserte enkeltartikler der det betales for åpen lesetilgang i tidsskrifter som i utgangspunktet er lukkede abonnementstidsskrifter. OA-artikler i slike tidsskrifter er, etter betaling, i prinsippet like OA som artikler i tidsskrifter som i sin helhet er OA, og dette er en type Gull OA.

UiTs publiseringsfond finansierer av kostnadshensyn ikke slik publisering, og det gjør heller ikke Forskningsrådet. Det er så langt ikke vist at vi ikke gjennom slik publisering vil betale dobbelt; både for publiseringen og abonnement for samme artikkel. Derfor er slik publisering gjennomgående vesentlig dyrere enn OA-publisering i OA-tidsskrifter. Innenfor en gitt ramme får vi dermed «mer OA for pengene» ved å kun støtte OA-publisering i OA-tidsskrifter.

Siden UiT sentralt ikke finansierer denne form for OA-publiserings, og slike artikler ikke lar seg identifisere enkelt via Cristin eller andre mekanismer, har vi ikke pålitelige tall for forekomsten av slik publisering. Vi observerer imidlertid at hybrid OA-publiserings forekommer i en viss utstrekning, finansiert via lokale budsjetter eller eksterne forskningsmidler. Vi vil anslå at omfanget tilsvarer 1–3 % av alle UiT-artikler publisert i 2017, og at kostnaden for UiT er betydelig siden dette er en kostbar form for Gull OA. Fondet finansierte til sammenligning cirka 7 % av artiklene publisert i 2017 (30 % av alle Gull OA-artikler), med en kostnad på knappe 2 mill. kr.

Figur 5.8 Andelen publiserte artikler som er Open Access ved UiT (2004-2017).

Kilde: UiT

Publiseringsfondet

UiT har hatt et eget publiseringsfond siden februar 2011. Fondet har få og enkle kriterier: For å kunne gi støtte, må publiseringskanalen være tellende i NSDs kanalregister og godkjent i Directory of Open Access Journals (DOAJ). Kun korresponderende forfatter kan søke, men innvilges søknaden dekkes hele utgiften for alle forfattere. Initielt kunne kun tidsskriftartikler dekkes, men senere har man åpnet opp for monografier og artikler i antologier. Det første året var kjennskapen til fondet liten og utgiftene små, også målt i forhold til budsjettet. Dette har endret seg.

Tabell 6.2 Økonomioversikt publiseringsfondet (2011-2018)

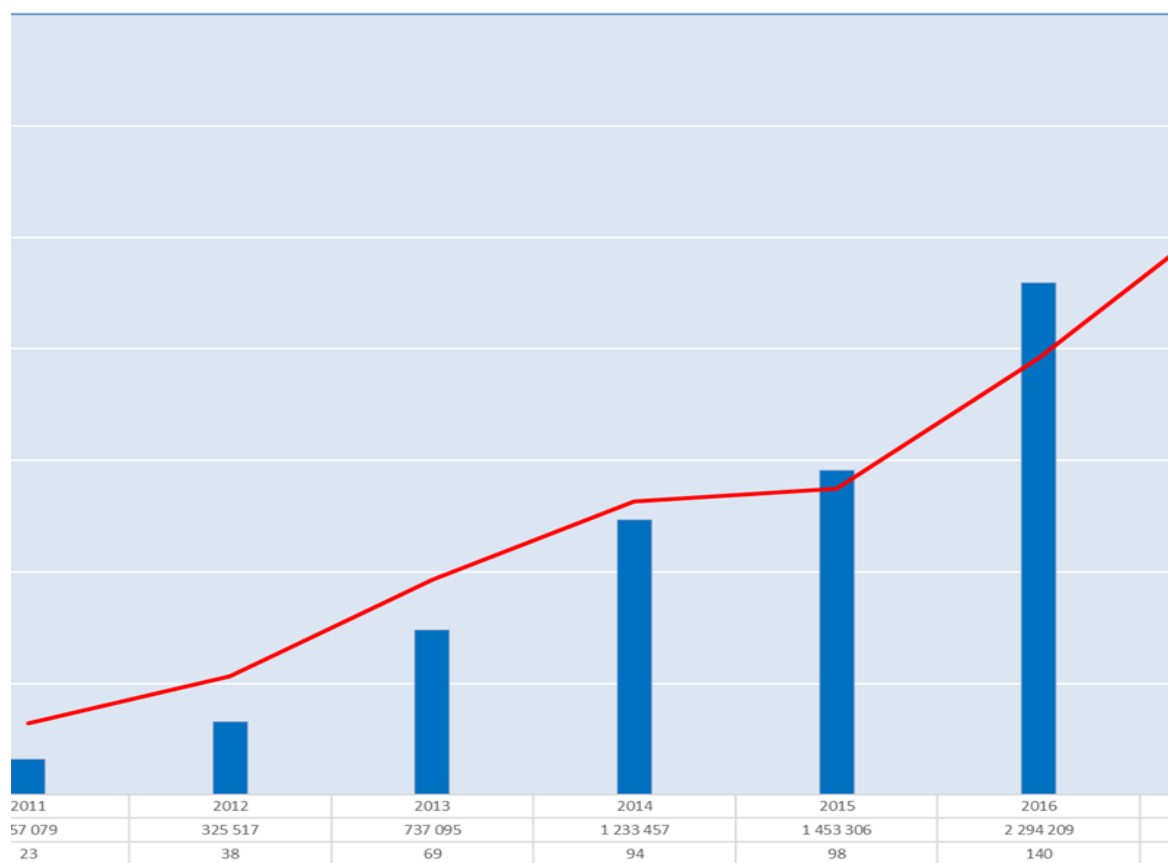
År	Budsjett	Ref NFR	Forpliktet /betalt
2011	300 000		157 079
2012	309 000		325 517
2013	1 000 000		737 095
2014	1 300 000	491 000	1 233 457
2015	1 300 000	666 000	1 453 306
2016	1 400 000	763 000	2 294 209
2017	1 400 000		3 030 691

2018 (h.i.å. per 10.08.)	3 500 000		2 690 518
---------------------------------	-----------	--	-----------

Kilde: Universitetsbiblioteket, UiT

Fra og med utgiftsåret 2014 til og med utgiftsåret 2018 vil Forskningsrådet etter søknad refundere fondets utgifter med inntil 50 % i det påfølgende år. For 2014 og 2015 fikk vi 50 % refusjon, for 2016 kun 37 %. Lavere andel refusjon skyldes at Forskningsrådets ramme var for liten til å romme alle søknader som kom inn, og refusjonsbeløpene ble redusert pro rata. På grunn av forsinkelser i Forskningsrådets søknadsbehandling i 2018 vet vi ennå ikke hvor mye vi får refundert for 2017.

Figur 5.9 Støtte fra publiseringsfondet, beløp og antall artikler (2011-2017).

Kilde: Universitetsbiblioteket, UiT

Bortsett fra for årene 2014 til 2015, hvor veksten var på 18 % og vi antok at fondet hadde nådd sin «rimelige» størrelse, har det vært sterk vekst fra år til år (figur 5.9). Fra 2016 til 2017 var veksten 32 %, og vi estimerer god vekst også fra 2017 til 2018, om enn ikke like sterk. Det er flere grunner til denne veksten:

- Bedre kjennskap til fondet og mulighetene for å få midler til OA-publisering
- Mer «press» på forskerne for å publisere OA gjennom policyer og krav fra finansierer
- Sterkere ønske fra forskerne selv om å publisere OA
- Bedre tilgang på akseptable OA-kanaler innenfor flere fagområder
- Økt publiseringsvolum

Publiseringsfondet støtter ikke bare standard artikler i tidsskrifter, men kan også støtte artikler i antologier og utgivelse av monografier. I fem tilfeller i 2017 ble det gitt støtte til artikler i antologier, mens det ble gitt støtte til én monografi i løpet av 2017.

Andre tjenester for åpen tilgang til publikasjoner ved UiT

I tillegg til at det arbeides mot et mål om størst mulig andel forskningspublikasjoner med åpen tilgang fra UiTs forskere, gjøres et stort omfang av masteroppgaver og doktorgradsavhandlinger åpent tilgjengelige. Ved UiT er det et krav om innlevering av masteroppgaver og doktoravhandlinger i innleveringsportalen i Munin for å få dem evaluert, «no deposit, no degree». I tråd med eksamensreglementet kan kandidaten selv velge om oppgaven skal gjøres fritt tilgjengelig i Munin. I tillegg til å være en felles innleveringstjeneste som er åpen «24/7», er innleveringsportalen også en forutsetning for å oppfylle Riksarkivarens krav om arkivering og avlevering av masteroppgaver og doktoravhandlinger til Riksarkivet.

UiT gir også ut egne publikasjoner og har en publiserings-tjeneste for tidsskrifter og serier knyttet til UiT, *Septentrio Academic Publishing*, som ble lansert i januar 2010. Per i dag blir åtte tellende serier utgitt via denne tjenesten, i tillegg utgis det noen ikke-tellende serier som det er av interesse å sørge for god distribusjon av. Syv av tidsskriftene er indeksert i Directory of Open Access Journals (DOAJ). Disse syv er syv av de åtte norske tidsskriftene som har DOAJ Seal, noe som gjør tidsskriftene til bedre redskaper for forfatterne med hensyn til effektiv distribusjon.

Tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata ved UiT

God forvaltning og deling av forskningsdata er et sentralt prinsipp for UiT Norges arktiske universitet. Prinsippet er forankret i verdien av økt gjennomsiktighet og kvalitet i forskningen, og i UiTs samfunnsoppdrag som breddeuniversitet i nord. UiT slutter seg til Regjeringens, Forskningsrådets og EUs klare målsettinger og føringer for forvaltning av forskningsdata – «Åpen som standard» og «As open as possible, as closed as necessary».

UiT har jobbet godt med utvikling av politikk, systemer og tjenester for forvaltning av forskningsdata siden 2014. Da Regjeringen i desember 2017 lanserte *Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata* ble UiT framhevet som den nasjonale institusjonen som «kanskje har kommet lengst» i dette arbeidet.²² UiT har i dag vedtatt overordnede prinsipper, etablert et arkiv og utviklet flere kompetansetilbud og støttetjenester. Med dette ligger vi godt an i forhold til de forventninger og føringer Regjeringen har lagt på forskningsinstitusjonene, selv om mye arbeid ennå gjenstår for å gjøre god forvaltning av forskningsdata til en sentral del av bevisstheten og kompetansen innenfor UiTs forskning.

Regjeringen slår fast tre grunnprinsipper for offentlig finansierte forskningsdata i Norge: 1) Forskningsdata skal være så åpne som mulig, så lukkede som nødvendig. Dersom ingen legitime hensyn står i veien, skal forskningsdata legges til rette for åpen tilgang. 2) Forskningsdata bør håndteres og legges til rette slik at verdiene i dataene kan utnyttes best mulig. 3) Beslutninger om arkivering og tilrettelegging av forskningsdata må tas i forskerfellesskapene.

Styringssignaler for forskningsdatasatsningen ved UiT ble vedtatt i Forsknings- og utdanningsmelding 2015 og var følgende: (XV) UiT skal høsten 2016 etablere en overordnet policy for forvaltning av forskningsdata. Denne skal legge til rette for effektiv, forsvarlig og framtidsrettet forvaltning av forskningsdata, (XVI) Innen 2020 skal UiT ha etablert tjenester for lagring av alle typer forskningsdata. Overordnede prinsipper ble vedtatt av Universitetsstyret i mars 2017. Arbeidet med å etablere en helhetlig infrastruktur for lagringstjenester for alle typer forskningsdata utvikles løpende.

---

²² Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-tilgjengeliggjoring-og-deling-av-forskningsdata/id2582412/sec1>

UiT Open Research Data – arkiv- og publiseringsløsning for åpent tilgjengelige forskningsdata

UiT Open Research Data ble lansert 1. september 2016 og oppfyller forventninger og retningslinjer fra så vel Forskningsrådet som fra EUs Horizon 2020 om åpen tilgang til gjenbruk av forskningsdata. Arkivet er en node i det internasjonale nettverket av åpne arkiv for forskningsdata og innholdet (metadata) høstes av aggregeringstjenester som f.eks. DataCite, den europeiske portalen for forskningsdata, og gir på den måten økt synlighet for forskningen ved UiT.

Løsningen bygger på et arkivsystem for forskningsdata utviklet ved Harvard University, og ble startet opp på forespørsel fra lingvistikkmiljøet ved UiT som så behovet for et åpent, internasjonalt arkiv for arkivering, deling og publisering av lingvistiske data. Dette resulterte i *TROLLing – The Tromsø Repository of Language and Linguistics* som ble lansert 18. juni 2014. Basert på erfaringene fra TROLLing ble tjenesten utvidet til en generell tjeneste for arkivering av åpne forskningsdata – UiT Open Research Data, med TROLLing som en egen samling. UiT Open Research Data er et tilbud til alle UiTs forskere og steg for steg arkiveres nye datasett i tjenesten.

Tabell 5.3 Publiserte datasett i UiT Open Research Data.

2014	2015	2016	2017	Totalt
22	12	32	37	103

Kilde: Universitetsbiblioteket, UiT

DataverseNO – en forskningsdatatjeneste for andre institusjoner i Norge

Da utviklingen av TROLLing startet eksisterte det ikke nasjonale arkivløsninger for forskningsdata som kunne tilby de tjenester som lingvistikkmiljøet og Universitetsbiblioteket (UB) ønsket for et internasjonalt arkiv. I dag finnes det i Norge flere andre arkivtjenester for forskningsdata, blant annet hos NSD og Uninett Sigma2, men ingen er gitt status å skulle være det nasjonalt ledende.

UiT har vært tilfreds med UiT Open Research Data og har sett at dette er en løsning som også kan utvides til å fungere som institusjonsarkiv for andre institusjoner. Like etter lanseringen av UiT Open Research Data ble UiT kontaktet av andre institusjoner. Universitetet i Agder (UiA) var først ute med en konkret forespørsel tidlig høsten 2016. På denne bakgrunn ble det besluttet at UiT Open Research Data skulle videreutvikles til å kunne være en fellestjeneste for andre forskningsinstitusjoner og enkeltforskere, etter en liknende modell fra Nederland (DataverseNL). Tjenesten har fått navnet DataverseNO. For UiT betyr dette at UiT Open Research Data nå ligger som en institusjonssamling og ikke som toppnivået i pyramiden, men for institusjonen og den enkelte forsker er det fortsatt UiT Open Research Data som gjelder og er tjenesten. Universitetet i Agder er nå opprettet med eget institusjonsområde – UiA Open Research Data, og er i oppstarten ved egen institusjon. Også NMBU har gjort avtale om å ta i bruk DataverseNO. I tillegg har andre institusjoner tatt kontakt og vist interesse for å se nærmere på denne løsningen, og et fåtall enkeltforskere fra andre institusjoner har arkivert datasett i DataverseNO.

Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT

Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT ble vedtatt av Universitetsstyret i mars 2017 med virkningsdato 1. september 2017. Formålet med UiTs prinsipper og retningslinjer er å avklare ansvar og gi veiledning om hvordan institusjonen og ansatte skal forvalte, dele og bevare forskningsdata i tråd med institusjonen sine administrative, finansielle og forskningsetiske retningslinjer. UiT har som hovedregel eierskap til alle forskningsdata generert av ansatte ved UiT. Noen hovedpunkt i prinsippene er:

- Alle prosjekt der håndtering av forskningsdata er relevant, skal ha en databehandlingsplan.

- Forskningsdata skal lagres og arkiveres i UiT-godkjente systemer.
- Forskningsdata skal gjøres åpent tilgjengelige, så fremt det ikke er juridiske, etiske, sikkerhetsmessige eller kommersielle grunner til å ikke gjøre det.

Som oppfølging av prinsippene og retningslinjene har Universitetsbiblioteket (UB), IT-avdelingen (ITA) og Avdeling for forskning og utviklingsarbeid (AFU) samarbeidet om en handlingsplan for implementering. Handlingsplanen har vært presentert for Forskningsstrategisk utvalg, og oppdateres løpende med ulike utviklingstrinn og aktiviteter. UiTs virksomhetsplan fastsetter at en handlingsplan for implementering av prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT skal vedtas og følges opp i løpet av 2018. Handlingsplanen vil bli lagt fram for universitetsledelsen i løpet av høsten 2018.

Kompetansetilbud og støttetjenester

Parallelt med utviklingen av arkivløsning for forskningsdata har det vært arbeidet systematisk med tiltak for kompetanseheving knyttet til forvaltning av forskningsdata etter «beste praksis», både direkte overfor forskerne og for å bygge nødvendige støttetjenester for forskerne. I ansvars- og arbeidsdelingen mellom avdelingene som inngår i koordineringsgruppen for forskningsdata, er det UB som har primæransvar for opplæring og brukerstøtte.

Den organiserte opplæringen i form av kursing har som formål å dekke hovedfasene av livssyklusen til håndtering av forskningsdata. Opplæringstilbudet blir kontinuerlig revidert og utvidet. Målet er å ha et 100 % tospråklig opplæringstilbud, med alle kurs på norsk og engelsk, og at alle ansatte og studenter skal ha tilnærmet likt tilbud. I 2017 ble alle regulære kurs, gitt i Breivika av UB, holdt både på norsk og engelsk. Utenfor Tromsø arrangerte UB «Åpen vitenskap-dager» på de fire største campusene (Alta, Hammerfest, Harstad, Narvik), med møter og presentasjoner om åpen tilgang til publikasjoner og håndtering av forskningsdata ved UiT. Disse ble holdt på norsk eller engelsk, alt etter type deltakere. Våren 2018 har det i tillegg vært holdt flere kurs og nye kursmoduler (tema) er kommet til, blant annet om avtaleverk. Kursplan for høsten 2018 er lansert og åpen for påmelding.

Utarbeiding av databehandlingsplaner er et viktig element i opplæringa og kompetansetilbud og veiledning må prioriteres for å følge opp kravet til datahåndteringsplaner i UiTs policy. I ny ph.d.-forskrift fra 2018 stilles det nå krav om databehandlingsplaner for ph.d.-studenter. I tillegg utarbeider en arbeidsgruppe et sett retningslinjer for UiT som skal gi veiledning om rutiner for å følge opp UiTs krav, og også krav fra Forskningsrådet om godkjenning og tilgjengeliggjøring av datahåndteringsplaner.

Ved UB gis det brukerstøtte til forskerne for å gjøre dokumentasjon og beskrivelse av forskningsdata relevant og forståelig ved opplasting til arkivet, samt for valg av filformater for langtidsbevaring. Denne kurateringstjenesten utføres i dialog med den enkelte forsker, og den omfatter hele prosessen fra innsamling til arkivering, vedlikehold og bevaring av forskningsdata for samtidig og fremtidig bruk.

Høsten 2017 ble internettportalen *Forskningsdataportalen UiT* publisert. Forskningsdataportalen UiT tar mål av seg til å gi all nødvendig informasjon om lagring, håndtering, arkivering, tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata til studenter og forskere ved UiT og den oppdateres kontinuerlig. Ved lansering av prinsippene og forskningsdataportalen publiserte også rektor et blogginnlegg om Åpne forskningsdata ved UiT.²³

²³ Forskningsdataportalen https://uit.no/forskning/art?dim=236443&p_document_id=521580
Rektorblogg om Åpne forskningsdata ved UiT https://uit.no/blogg/blogpost?blogg=185508&p_document_id=531821

Utover dette har sentrale personer i arbeidet med forskningsdata ved UiT bidratt med institusjonsinterne og eksterne presentasjoner i flere ulike sammenhenger gjennom de siste årene.

Forvaltningsmodell for forskningsdata

En operativ og pålitelig tjeneste forutsetter tydelig organisering med klart definerte roller og ansvar. I arbeidet med etableringen av en generell tjeneste for forvaltning av forskningsdata ble det tidlig konkludert med at forvaltning og drift av tjenester som skal gjelde for hele organisasjonen, må utføres av noen som har dette som ansvarsområde. UB forvalter en felles kunnskapsinfrastruktur og ITA en felles IT-infrastruktur for UiT Norges arktiske universitet, og samlet representerer dette et godt grunnlag for en slik tjeneste for UiT. En realisering av UiT Open Research Data og det nasjonale tilbudet DataverseNO, forutsetter derfor et tett samarbeid mellom UB og ITA, med avklarte roller og ansvar, for å dekke nødvendig kapasitet, kompetanse og infrastruktur. Samarbeidet omfatter også AFU med ansvar for strategiske saker og institusjonell policy på området. Gjennom samarbeidet legger UiT til rette for en effektiv, forsvarlig og framtidsretta forvaltning av forskningsdata for forskningsprosjekter og enkeltforskere.

Prosjekt Seniordata

Seniorprosjektet har hatt som overordnet mål å ta vare på forskningsdata fra UiTs forskerseniører gjennom å bistå enkeltforskere fra denne gruppen med tilrettelegging av forskningsdata for trygg og langsiktig lagring, med sikte på tilgjengeliggjøring for videre forskning. Seniorprosjektet har en egen styringsgruppe og mottar støtte fra UiTs digitaliseringsstrategi.

Det er gjennomført avklarings- og strategimøter med de utvalgte fakultetene (BFE-fak og TMU i 2017, HSL-fak og NT-fak i 2018), samt oppfølgingsmøter på institutt og dekan-nivå. På forskergruppe- og enkeltforskernivå er det gjennomført cirka 60 oppfølgingsmøter. Det er gitt undervisning (data management) gjennom flere runder hvor både forskere, ph.d.-studenter, post doktorer og administrativt ansatte har vært tilstede.

Aktiviteten i Seniorprosjektet har per august 2018 resultert i:

- en detaljert kartlegging av 50-60 datasett (hvor tilstand, evt. mangel på struktur, sårbarhet, format, graden av unikhhet, etc., er vurdert),
- at en del forskere har fått overført digitalt materiale (data) til sikker lagringstjeneste (ITA),
- at ca. 15 forskere er i gang med å strukturere, beskrive og konvertere til persistente og foretrukne filformater for å kunne arkivere og gjøre data (minimum metadata) tilgjengelig for andre,
- at ca. 25 datasett er blitt arkivert i UiT Open Research Data arkivet.

Hovedsakelig jobbes det nå med data fra to prosjekter: «Trivsel i Tromsø: om digital mobbing» (HSL-fak) og «Tromsø Geophysical Observatory – Ionosonde data» (NT-fak).

Disse prosjektene ser ut til å kunne generere svært mange spennende datasett til UiT Open Research Data, samtidig som de passer UiTs strategiske føringer godt.

Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018

Vedta og følge opp «Handlingsplan for implementering av prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT»

Som oppfølging av prinsippene og retningslinjene har Universitetsbiblioteket, IT-avdelingen og Avdeling for forskning og utviklingsarbeid samarbeidet om en handlingsplan for implementering. Handlingsplanen har vært presentert for Forskningsstrategisk utvalg, og oppdateres løpende. Handlingsplanen legges fram for universitetsledelsen i løpet av høsten 2018.

Revidere UiTs prinsipper for Open Access

UiTs prinsipper for Open Access publisering har vært gjeldende siden 2010. Etter at Kunnskapsdepartementet la fram nasjonale mål for åpen tilgang startet et revisjonsarbeid ved UiT for å oppdatere UiTs prinsipper i tråd med de nasjonale føringene. Universitetsbiblioteket og Avdeling for forskning og utviklingsarbeid samarbeider om å revidere prinsippene. Forslag til reviderte prinsipper legges fram for universitetsledelsen høsten 2018.

6. HR INDIKATORER OG STYRINGSINFORMASJON

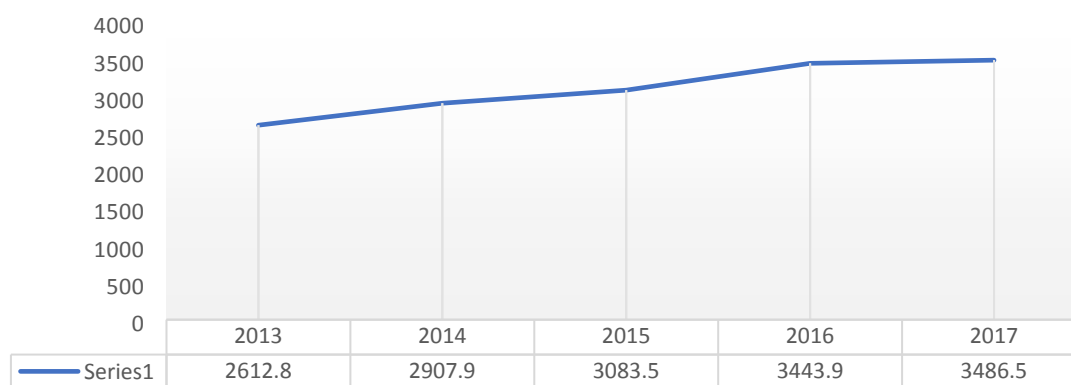
Hovedfunn:

- Antall årsverk ved UiT har fra 2013 til 2017 økt med 873,7 årsverk, en økning på 33,4 prosentpoeng. Hovedårsaken til denne veksten skyldes fusjoner med andre institusjoner.
- UiT har en internasjonal profil der 17,3 % av alle ansatte er registrert med internasjonal identifikator.
- UiT har en reell andel på 17,1 % midlertidige stillinger, en reduksjon fra 2012 på 8,5 prosentpoeng.
- UiT har økt kvinneandelen i førsteamanuensis stillinger og i professor/dosent-stillinger med henholdsvis 3,7 og 3,8 prosentpoeng fra 2013 til 2017.
- UiT har i snitt 7,99 studenter pr faglig tilsatt, tilnærmet lik andre breddeuniversiteter.

Innledning

HR-indikatorene er standardiserte personaldata som gir en oversikt over personalressursene ved UiT som er i tråd med de personalpolitiske mål og rammeverk som institusjonen forholder seg til. Datakilder er Database for statistikk om høgre utdanning (DBH), lønns- og personalsystemet Paga, saksbehandler- og arkivsystemet ePhorte og Jobbnorge/JobbAdmin.

Utvikling antall årsverk

Figur 6.1 Utvikling antall årsverk for perioden 2013-2017. Kilde: NSD

Antall årsverk ved UiT har økt med 873,7 årsverk fra 2013 til 2017 (fig 7.1), en økning på 33,4 prosentpoeng. Økningen kan hovedsakelig knyttes til de senere års fusjoner med Høgskolen i Finnmark i 2013/14 og med Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Harstad i 2016.

Tabell 6.1 Utvikling i antall årsverk fordelt pr fakultet/enhet fra 2013 til 2017

Enhetsnavn	2013	2014	2015	2016	2017
Helsefak	776,94	814,04	895,94	939,73	909,7
HSL-fak	482,72	530,36	542,12	552,21	564,47
NT-fak	358,75	379,33	430,26	421,51	433,89
BFE-fak	316,06	347,41	358,26	403,58	416,9
IVT-fak	-	-	-	162,41	159,88
IRS-fak	-	103,7	102,2	121,8	126,65
Jur-fak	66,05	71,05	81,15	77,42	83,75
Kunst-fak	54,41	57,59	59,17	60,16	63,85
Udir/adm	367,81	419,6	422,8	472,89	488,16
UB	89,97	89,85	101,82	106,47	106,62
VTMU	84,74	80,45	75,23	80,19	89,78
Vernepleie	-	-	-	27	27,85
Univ.ledelsen	4,5	5,5	5,5	8,5	9
Andre	10,8	9	9	10	6
Sum	2 612,75	2 907,88	3 083,45	3 443,86	3486,51

Kilde: NSD

Økningen i antall årsverk kan knyttes til våre fire største fakulteter: BFE-fak (31,9 prosentpoeng), NT-fak (20,9 prosentpoeng), Helsefak (17,1 prosentpoeng) og HSL-fak (16,9 prosentpoeng; se tabell 6.1).

Tabell 6.2 Utvikling i årsverk fordelt pr stillingsgruppe for perioden 2013-2017

Stillingsgr.	2013	2014	2015	2016	2017
ADM ST ²⁴	699,68	768,65	807,66	862,42	861,35
ANDRE ST	13,85	12,7	11,65	14,75	17,65
DRIFT ST	108,12	129,88	129,71	145,54	146,16
STØTTE ST ²⁵	342,75	357,14	388,09	411,14	398,33
UFF ST ²⁶	1448,35	1639,51	1746,34	2010,01	2063,01
Sum	2612,75	2907,88	3083,45	3443,86	3486,51

Kilde: NSD

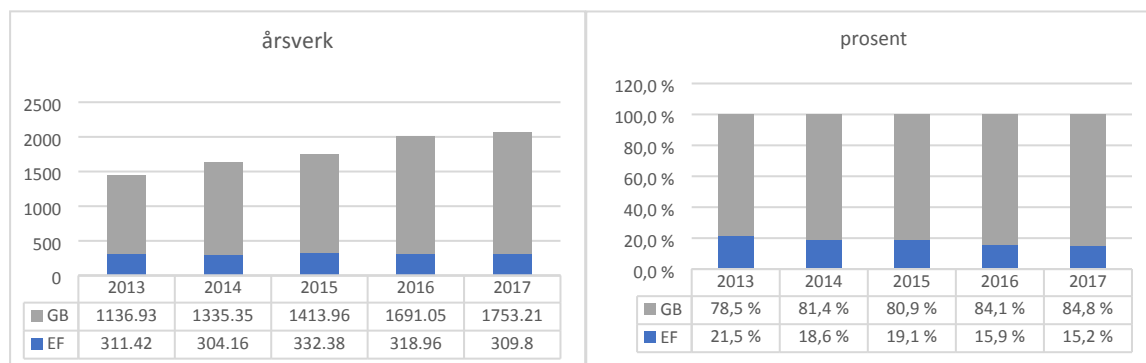
Dersom man ser nærmere på økning i årsverk i perioden 2013-2017 fordelt på ulike stillingsgrupper (tabell 6.2), er det tre grupper som peker seg ut med høyest økning: UFF ST (42,4 prosentpoeng), ADM ST (23,1 prosentpoeng) og STØTTEST (16,2 prosentpoeng).

²⁴ Administrative stillinger, inkludert faglige lederstillinger

²⁵ Støttestillinger for undervisning og forskning (ingeniører og andre tekniske stillinger)

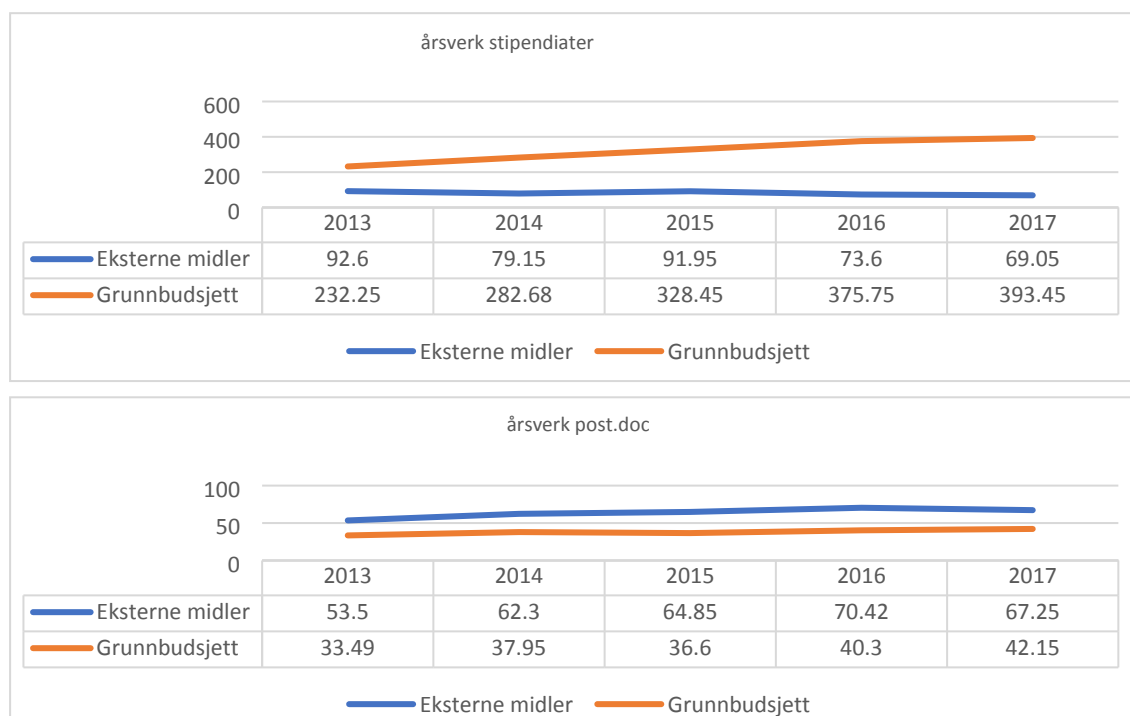
²⁶ Undervisnings-, forskning og formidlingsstillinger

Finansieringsfordeling undervisnings-, forsknings og formidlingsstillinger (UFF ST)

Figur 6.2 UFF ST fordelt på grunnbudsjett (GB) og eksterne midler (EF) Kilde: NSD

Andel årsverk finansiert med eksterne midler (inkludert Forskningsrådet) er redusert med 6,3 prosentpoeng fra 2013 til 2017 (figur 6.2). Det er grunn til å anta at siste års fusjoner har medvirket til denne utviklingen. Andelen stillinger finansiert over eksterne midler ved tidligere HiF, HiH og HiN var forholdsvis lav, med henholdsvis 1,5 %, 0,7 % og 8 % (kilde NSD).

Figur 6.3 Finansieringsfordeling stipendiater og postdoktorer (årsverk) 2013-2017. Kilde: NSD

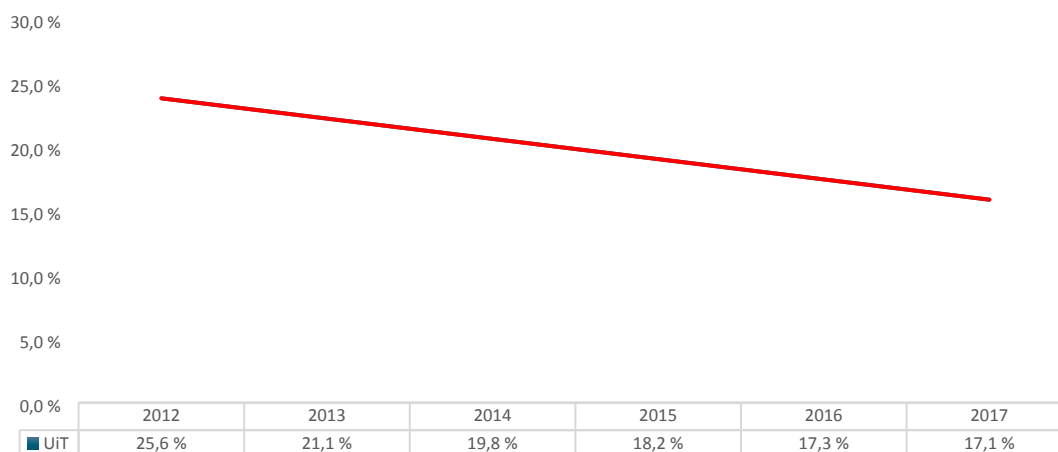
Hovedandelen av stipendiatene ved UiT er finansiert over UiTs grunnbudsjett (figur 6.3). For 2017 utgjør andelen stipendiater finansiert over eksterne midler 14,9 %. For postdoktorer, er bildet et annet. Der er det en større andel som er finansiert over eksterne midler enn over grunnbudsjettet.

Tabell 6.3 Antallet av andre vitenskapelige stillinger fordelt på finansieringsform.

Stilling	Grunnbudsjett	Ekstern finansiert	Andel ekstern finans.
Amanuensis	6,85	0,6	8,1 %
Dosent	17	-	-
Forskere	33,5	83,6	71,4 %
Forskningssjef	-	0,8	100,0 %
Førsteamanuensis	382,73	32,89	7,9 %
Førstelektor	92,9	2	2,1 %
Høgskolelærer	46,34	3,4	6,8 %
Professor	328,15	16,37	4,8 %
Universitetslektor	362,63	19,27	5,0 %

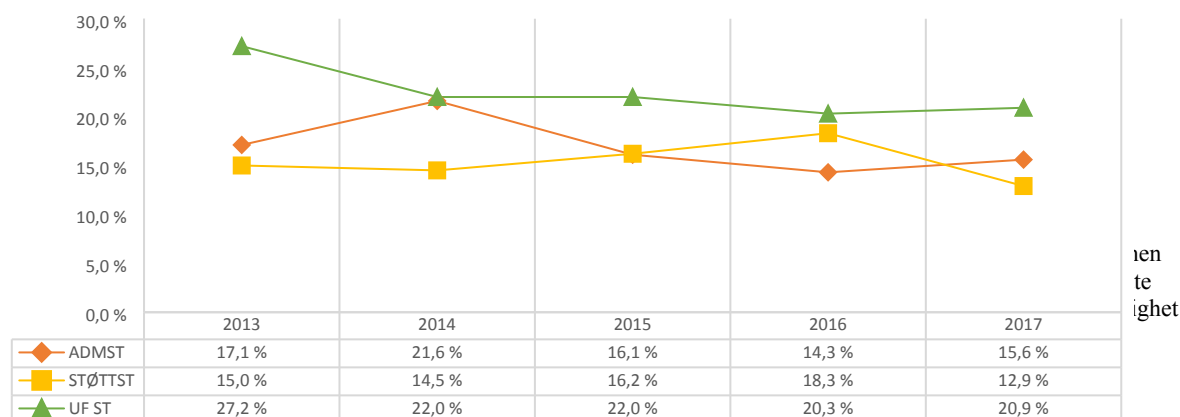
Kilde: NSD

Utvikling og status midlertidighet

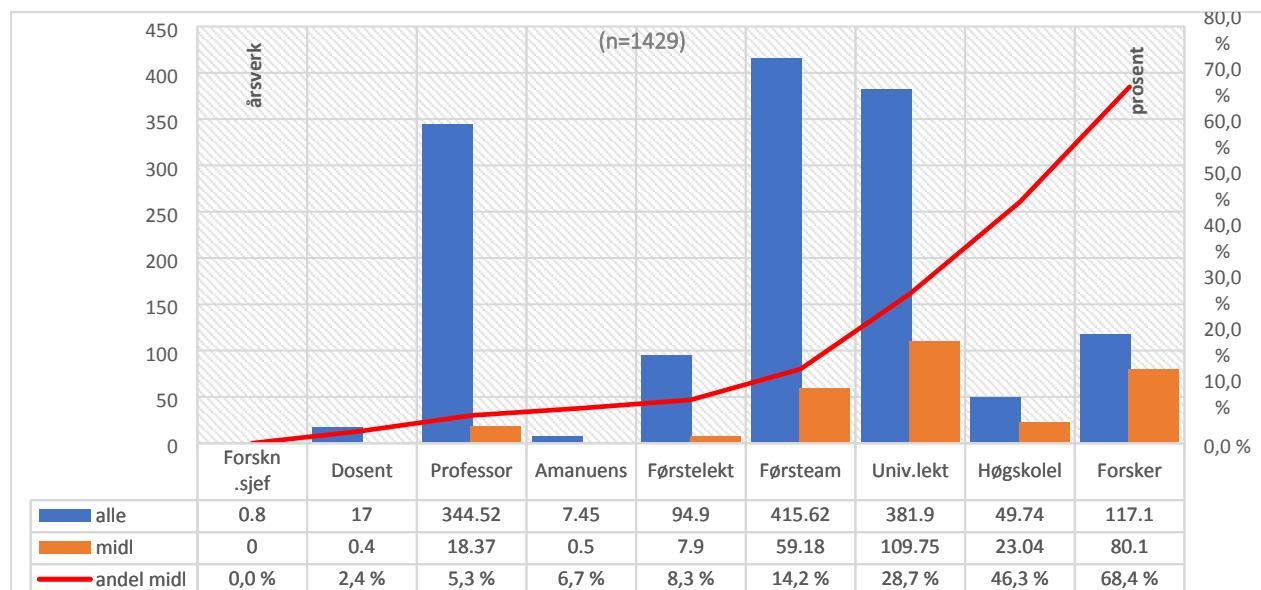
Figur 6.4 Utvikling midlertidighet ved UiT (2012-2017). Kilde: NSD og Paga

UiT er i 2017 registrert med 17,1 % andel midlertidige årsverk, NTNU med 15,2 %, UiO med 17,2 % og UiB med 17,3 %. Andelen midlertidig ansatte ved UiT har de senere årene blitt redusert med 8,5 prosentpoeng fra 2012 til 2017 (figur 6.4).²⁷

Figur 6.5 Midlertidighet per stillingsgruppe (2013-2017). Kilde NSD og Paga.

Til tross for nedgangen i midlertidighet er det fortsatt slik at undervisnings- og forskerstillinger har forholdsvis høy andel midlertidige stillinger sammenlignet med andre grupper (figur 6.6). Dette gjelder særlig forskerkoder, høyskolelærere og universitetslektorer. Rundt 70 % av våre forskerstillinger er finansiert med eksterne midler (tabell 6.3), og engasjert i avgrensede tidsrom i eksternt finansierte forskningsprosjekter. Undervisningsbehov antas å initiere kortere engasjement av universitetslektorer og høyskolelærere i påvente av kunngjøring og begrunnede faste stillingshjemler. Universitetslektorer er særlig knyttet til profesjonsutdanningene ved Helsefak og HSL-fak, og ingeniørvitenskapelige fag ved NT-fak og IVT-fak.

Figur 6.6 Midlertidighet fordelt på stillingskoder. Kilde: NSD og Paga

Universitetsdirektørens gjennomgående tiltak for å redusere midlertidige ansettelser ved institusjonen ser ut til å ha bidratt positivt i å redusere midlertidighet. Tiltak videreføres, og midlertidighet skal holdes på et så lavt nivå som mulig. Det arbeides kontinuerlig med datakvalitet når det gjelder registrering av den ansattes tilsetningsforhold.

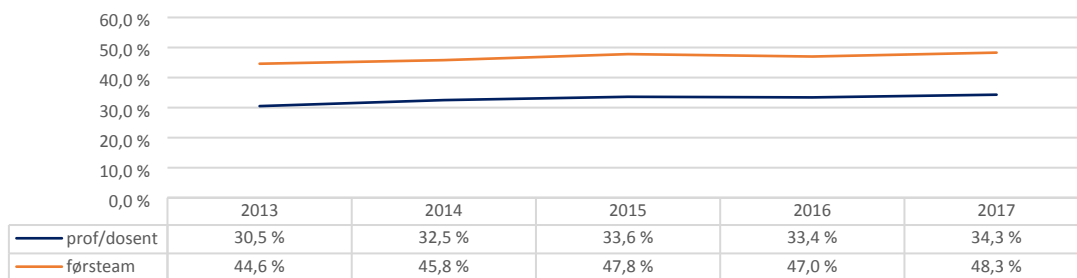
Kjønnsbalanse

Likestilling i arbeidslivet, inkludert kjønnsbalanse, inngår som en del av lederansvaret og aktivitetsplikten ved UiT. Det er utarbeidet en handlingsplan for likestilling for perioden 2015-2020.

Kjønnsbalansen varierer mellom fagområdene. Medisin, helsefag, humaniora og samfunnsvitenskap har over tid hatt en forholdsvis høy andel kvinner. Lavest kvinneandel blant professorer finner vi særlig innen realfag som teknologi, matematikk og naturvitenskap. Dette gjelder for hele UH-sektoren, *jf Tilstandsrapport Høyere utdanning 2018*. Ved UiT har NT-fak iverksatt ulike tiltak for å bedre kjønnsbalansen innen realfagene.

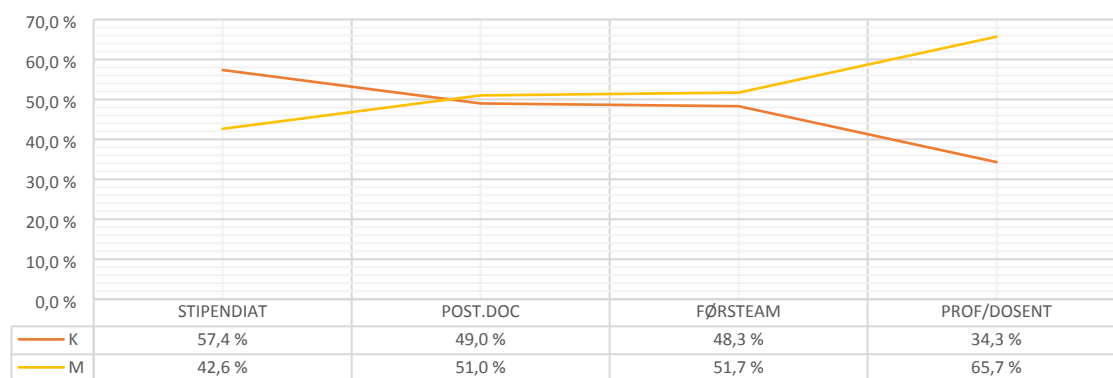
Det er en positiv utvikling når det gjelder kvinneandelen i professor og dosentstillinger ved UiT. Fra 2013 til 2017 har andelen økt med 3,8 prosentpoeng. Videre har kvinneandelen for førsteamanuenser økt fra 2013 til 2017 med 3,7 prosentpoeng (figur 6.7).

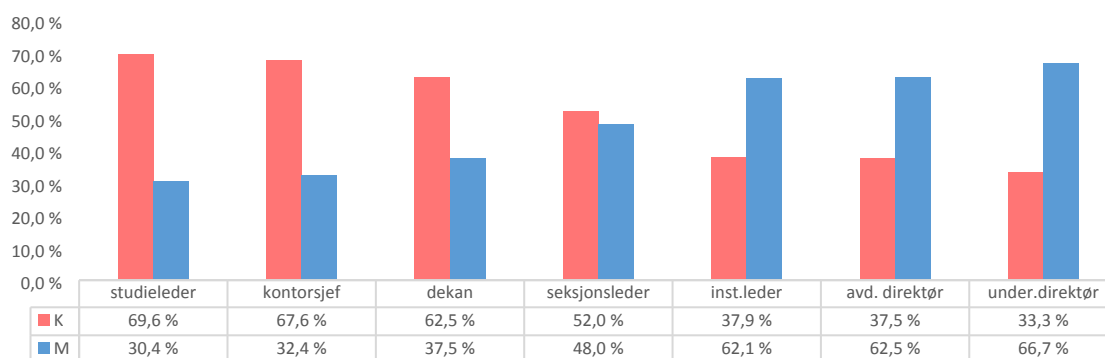
Figur 6.7 Kvinneandel førsteamanuenser, dosenter/professorer fra 2013-2017 Kilde: NSD

Kvinneandelen, sett i et karrieresperspektiv, er til tross for økende kvinneandeler innen førsteamanuensis/professor, fortsatt synkende fra stipendiat til toppstillinger. Kvinneandelen synker fra 57,4 % for stipendiater til 34,3 % i toppstillingene professor og dosent. Reduksjonen utgjør 23,1 prosentpoeng, se figur 6.8.

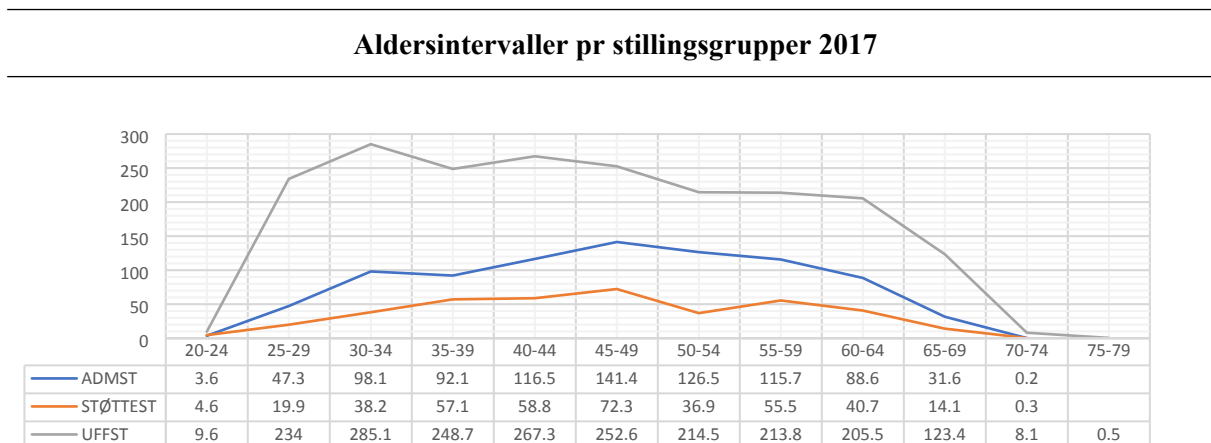

Figur 6.8 Kjønnbalansen i et karrieresperspektiv 2017. Kilde: NSD

Kvinneandelen i ulike faglige lederstillinger har en variasjonsbredde på 36,3 % (33,3-69,6 %). Se figur 6.9. Høyest kvinneandel har studieledere, kontorsjefer, dekaner og seksjonsledere.

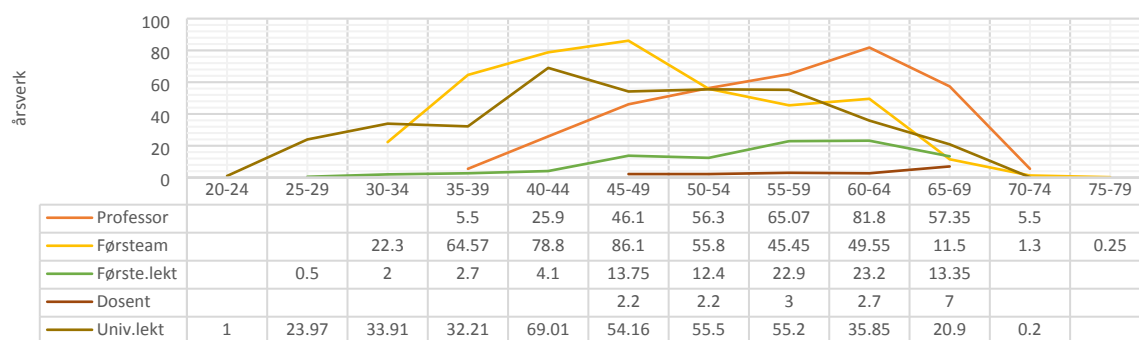

Figur 6.9 Kvinneandel i faglige lederstillinger 2017. Kilde: NSD

Figur 6.10 Årsverk fordelt på alder i tre stillingsgrupper 2017. Kilde: NSD

Gruppen undervisnings-, forsknings og formidlingsstillinger er registrert med 93,6 % andel årsverk i aldersintervaller fra 20 til 64 år (figur 6.1). 6,4 % er 65 år eller mer. I gruppen administrative stillinger er 96,4 % registrert i aldersintervaller mellom 20 til 64 år. 3,6 % er 65 år eller mer.

Figur 6.11 Utvalgte stillingskoder fordelt i aldersintervaller. Kilde: NSD

Professorer har høyest andel årsverk i aldersintervaller mellom 55 og 75 år. For førsteamanuenser er situasjonen annerledes, jf figur 6.11. Her finner vi flertallet i aldersintervallet mellom 30 og 55 år. Det samme gjelder universitetslektorene. UiT hadde 139,2 professorer i 2017 i aldersintervallet 60-69 år. Det er grunn til å følge opp aldersavgang og vurdere dette opp mot internt og eksternt rekrutteringstilfang og kravfestet andel førstestillingskompetanse, jf NOKUT.

Internasjonal profil ved UiT

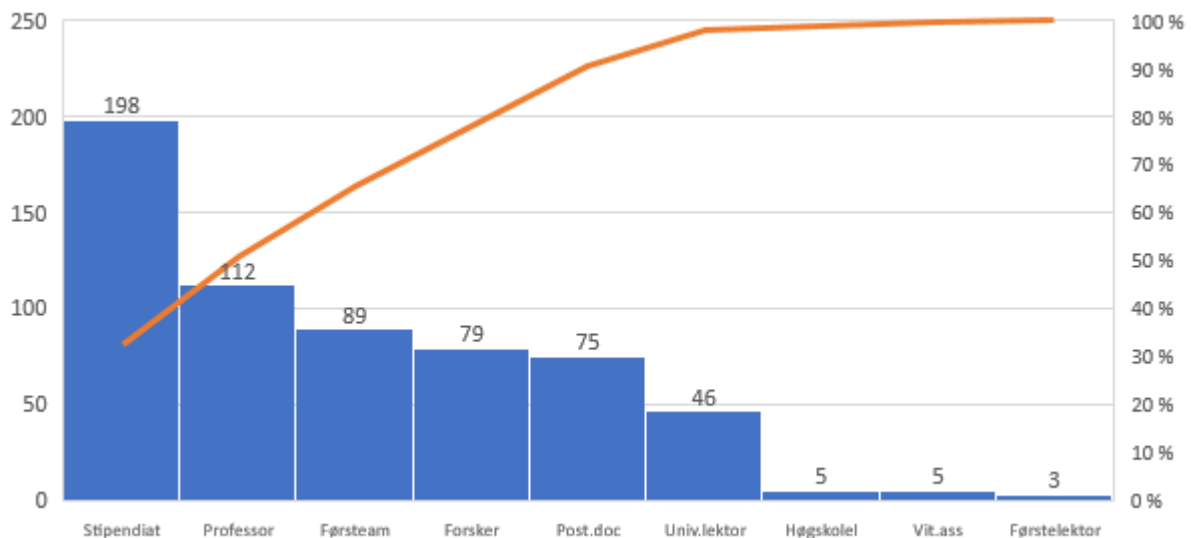
Ansatte registreres med landkoder som identifikatorer for statsborgerskap i lønns- og personalsystemet Paga. Landkodene er i tråd med ISO-3166. Av totalt 4290 ansatte²⁸ pr 31.12.2017 var det registrert 740 ansatte med internasjonal identifikator. Det utgjør 17,3 % av alle ansatte. Av disse finner vi:

612 i gruppen undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger,

60 i gruppen støttestillinger for forskning og undervisning,

53 i gruppen administrative stillinger og

15 i gruppen driftsstillinger.

Figur 6.12 Internasjonal identifikator fordelt på stillingskoder (31.12.2017). Kilde: Paga

---

Antall studenter pr faglig tilsatt

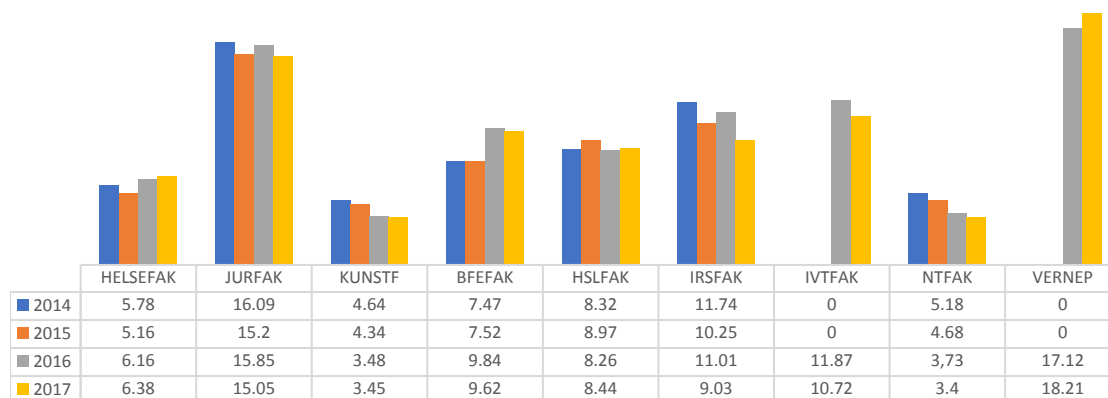

Gjennomsnittet på institusjonsnivå ved UiT i 2017 er 7,99 studenter pr faglig årsverk²⁹. Til sammenligning var det i 2014 7,43 student pr faglig årsverk. Det gir en økning fra 2014 til 2017 på 0,56 student. Snittet er tilnærmet lik andre breddeuniversiteter i sektoren. Snittet ved UiO er 7,43 studenter, ved UiB 7,65 studenter og ved NTNU 8,83 studenter. Variasjonsbredden for studenter pr faglig ansatt ved våre fakulteter er 14,81 (3,4-18,21). Avdeling for vernepleie peker seg her særlig ut med høyt antall studenter per faglig tilsatt.

---

²⁸ Timelønnende og ansatte i permisjoner uten lønn er ikke med i datagrunnlaget. Kilden er Paga.

²⁹ Faglig ansatt i denne sammenheng omfatter alle undervisnings-, forsknings og formidlingsstillinger samt stipendiater, postdoktorer og professor II stillinger, jf NSD.

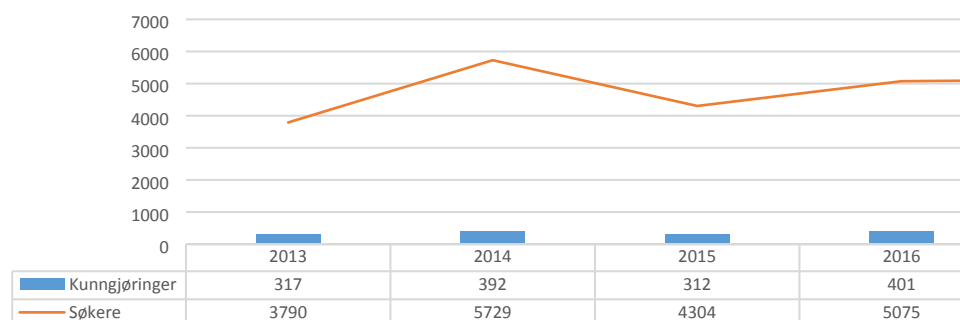
Figur 6.13 Antall studenter pr faglig årsverk ved fakulteter 2014 til 2017. Kilde: NSD

Rekruttering - kunngjøringer og opprykk

Ledige stillinger ved UiT kunngjøres offentlig, nasjonalt og internasjonalt. Stillingene besettes etter alminnelig konkurranse der kvalifikasjonsprinsippet er sentralt, med mindre noe annet er fastsatt i annen avtale eller reglement. UiT kunngjør sine stillinger i portalen jobbnorge.no, Euraxess Jobs, NAV, Forskning.no, UiTs nettsider og i relevante aviser og faglige tidsskrifter. En internettside med relevant og tilpasset informasjon på norsk og engelsk til våre søkere, skal være tilgjengelig i kunngjøringsteksten.

I sammenheng med ADM2020 ble det fra 21.4.2017 innført innstramming av kunngjøringer av ledige stillinger. Det omfattet stillinger på grunnbudsjettet, administrative stillinger med unntak av bibliotekstillinger, samt tekniske stillinger som ikke direkte var knyttet til forskning, formidling eller utdanning.

I 2017 fordelte 418 kunngjøringer seg mellom 129 administrative/tekniske stillinger og 289 undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger, se figur 6.14.

Figur 6.14 Kunngjøringer og antall søkere (2013-2017). Kilde: Jobbnorge.no

Det er registrert en gjennomsnittlig nedgang i antall søkere per stilling fra 2014 til 2017 på 2,3 søkere, og en svak økning fra 2013 til 2017 på 0,3 søker.

Tabell 6.4 Antall søkere per stilling ved UiT (2013-2017). Kilde: Jobbnorge.no

2013	2014	2015	2016	2017
12 søkere	14,6 søkere	13,8 søkere	12,7 søkere	12,3 søkere

Av totalt 418 kunngjøringer ved UiT har Helsefak 119, en andel på 28,5 % (tabell 6.5). Søkersnittet ved Helsefak er 9,9 søkere. Søkersnittet ved fakulteter og enheter varierer fra 5 ved IRS fak til 27,6 søkere ved UB. UB, NT-fak, Kunstfak, TMU, IVT-fak og Udir har alle et søkersnitt over institusjonsgjennomsnittet på 12,3 søkere.

Tabell 6.5 Kunngjøringer fordelt per fakultet/enhet i 2017.

Enhet	Kunngj.	Ant. søkere	Søkersnitt
UB	11	304	27,6
NT-fak	69	1256	18,2
Kunsthak	3	49	16,3
TMU	11	168	15,3
Univ.direktør	33	482	14,6
IVT-fak	19	271	14,3
BFE-fak	55	668	12,1
Helsefak	119	1183	9,9
JUR-fak	04	38	9,5
HSL-fak	88	664	7,6
Norgesuniv	4	30	7,5
IRS-fak	2	10	5,0

Kilde: Jobbnorge.no

Tabell 6.6 Direktetilsetninger 2013-2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
Direktetilsetninger	69	83	65	72	89

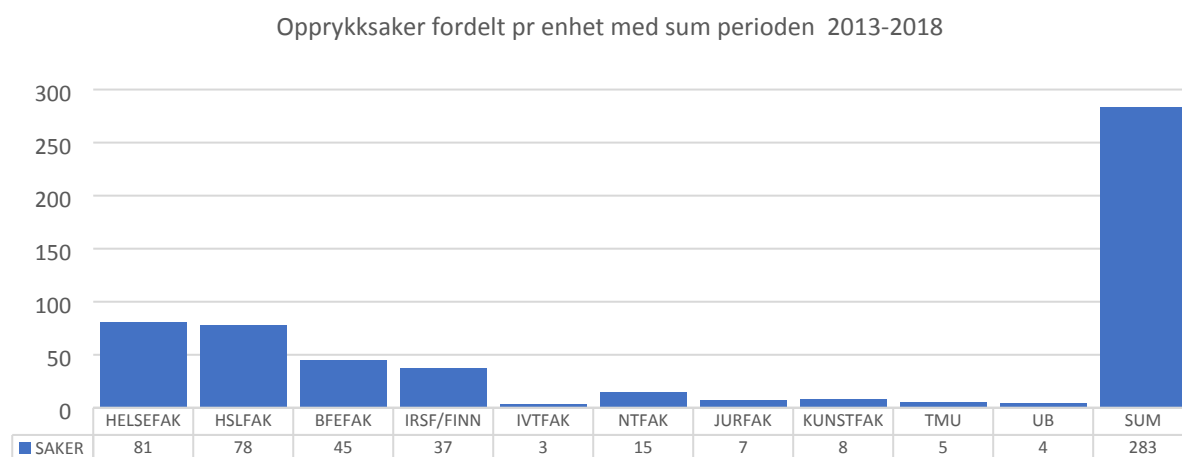
Kilde: ePhorte

Enkelte stillinger kunngjøres ikke, og omtales gjerne som *direktetilsetninger* eller *kallinger*. Dette er i all hovedsak bistillinger ved UiTs fakulteter. Hovedandelen av direktetilsetninger er ved Helsefak. Det er registrert en økning på 20 direktetilsetningene fra 2013 til 2017 (tabell 6.6). Universitetsdirektøren har presisert at bruken av direkte tilsetninger skal holdes på et minimum. Direktetilsetting brukes i hovedsak når det ikke er hensiktsmessig å kunngjøre stillingen fordi rekrutteringsgrunnlaget er svakt. Det skal redegjøres for særlige grunner for slike tilsetninger i tråd med krav i *Utfyllende bestemmelser for tilsetting og opprykk i undervisnings- og forsker stillinger ved UiT*.

Vitenskapelige stillinger skal lyskes ut på EURAXESS Jobs. I tidligere tildelingsbrev (2006) var det spesifisert følgende delmål (kap. 4.3.2, hovedmål 2, internasjonalisering): *Institusjonene skal lyse ut stillinger i EUs forskermobilitetsportal*. Det er utarbeidet instruks og egen intranettside for stillingsannonsering i Euraxess Jobs. Enhetene har selv ansvar for kunngjøring av vitenskapelige stillinger i Euraxess portalen.

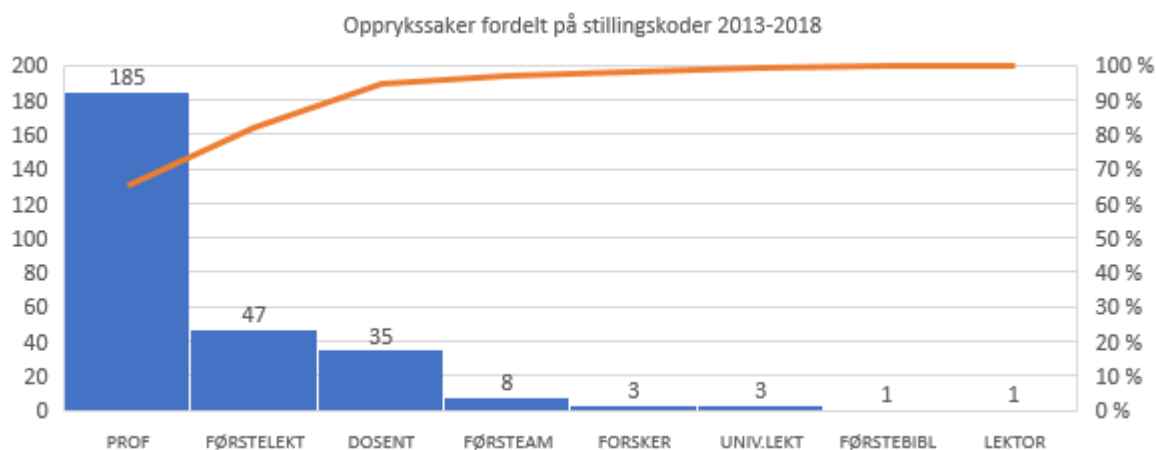
Opprykk

Opprykk til høyere stillingsnivå gis på bakgrunn av kompetanseerklæring gitt av en bedømmelseskomité som UiT selv oppnevner og godkjenner. Nærmere bestemmelser er gitt i *Utfyllende bestemmelser for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* ved UiT. Opprykk i undervisnings- og forskerstillinger reguleres av kap. 2 i Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger og kap. 10.3 i Statens personalhåndbok; særlige bestemmelse for enkelte stillingskoder i lønnsplanheftet.

Figur 6.15 Opprykkssaker fordelt pr fakultet/enhet 2013-2018. Kilde: ePhorte

Fra 2013 til juli 2018 er det fremmet 283 opprykkssaker med ordningsverdi 222 for saksmapper i arkiv og saksbehandlerverketøyet Ephorte (figur 6.15). Det tas forbehold for korrekt registrering av ordningsverdi og tittel for slike saker. Hovedandelen er registrert ved våre tre største fakulteter, Helsefak, BFE-fak og HSL-fak. Fordeling på stillingskoder viser at professorstillinger utgjør 65,4 % av alle opprykkssaker (se figur 6.15 og 6.16).

Figur 6.16 Opprykkssaker fordelt på stillingskode 2013 til juli 2018. Kilde: ePhorte

---

Særskilt oppfølging av relevante mål i virksomhetsplanen for 2018

Fra 2019 skal det ved Avdeling for HR og økonomi etableres fellestjenester i *Seksjon for rekruttering*. Rekrutteringsarbeidet og rekrutteringsprosesser ved UiT skal ha en sterkere strategisk forankring, som underbygger og støtter langsiktige mål for forskning og utdanning. . Seksjonen skal i samarbeid med UiTs enheter rekruttere og utvikle UiTs brede fagprofil. Det omfatter også opprykks ordninger. Arbeidet skal ha en profesjonell tilnærming der kvalitet og videreutvikling prioriteres og der profilering av UiT som arbeidsgiver inngår.

For å ivareta det internasjonale rekrutteringsperspektivet samt tilrettelegging for forskermobilitet for ansatte ved UiT, skal det etableres fellestjenester for internasjonalisering der bemanningsressurser vil koordineres.

Et likestilt og inkluderende arbeidsmiljø er nedfelt i en handlingsplan gjeldende fram til 2020. Likestillingsarbeidet skal være en integrert del av institusjonens strategiske arbeid, og målet er kjønnsbalanse på alle nivå, og på alle fagområder. Det skal særlig rettes fokus på realfaglige miljø der kvinneandelen er særlig lav i vitenskapelige toppstillinger sammenlignet med andre fagområder.

Prestisje er et treårig prosjekt for *Kjønnsbalanse i forskningsledelse ved UiT* (BALANSE). Hovedformålet med prosjektet er å utvikle innovative strukturelle tiltak som vil bidra til endring av lokale forhold og tenkemåter og til varig kjønnsbalanse i hele organisasjonen. Prosjektet er forankret i universitetsledelsen.

Lokal IA avtale vedrørende inkluderende arbeidsliv med lokale delmål skal i samarbeid med tjenestemannsorganisasjonene videreføres fra 2019. I tråd med regjeringens føringer skal lokal samarbeidsavtale knyttes opp mot den sentrale Intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv, og som utløper ved utgangen av 2018.

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
67/18

Begynnerkollokvieordningen tas inn i Studieplan for graden master i rettsvitenskap

Innstilling til vedtak:

Studieplan for graden master i rettsvitenskap endres i tråd med endringsforslaget.

Begrunnelse:

I Meld. St. 16 (2016-2017) Om Kultur i høyere utdanning nevnes mentorordninger som et virkemiddel for å forhindre frafall og føre til bedre læring. På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet har Universitetet i Bergen laget en utredningen om mentorordninger i høyere utdanning: <https://nfye.w.uib.no/files/2018/08/Mentorutredning.pdf>

Ved Det juridiske fakultet har vi i kraft av Begynnerkollokvieordningen hatt en form for mentorordning i alle fall fra tidlig på 1990 tallet, uten at dette kommer til syne i studieplanen vår. Dette bør synliggjøres.

Det foreslås at følgende legges til i kategorien «Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer» - «Undervisningstilbud»:

Studiet inneholder obligatoriske undervisningselementer i form av muntlige presentasjoner, semesteroppgaver, praksisforberedende kurs, gjennomføring av praksis, skriving av praksisrapport, innføringskurs før skriving av masteroppgave og skriving av masteroppgave. Fakultetet tilbyr i tillegg frivillige øvingsoppgaver med individuell og gruppevis tilbakemelding. [Ved oppstart på 1. avdeling tilbys også begynnerkollokvier, som er et lavterskeltilbud som er ment å hjelpe studentene med å få en god studiestart, og som ledes av viderekomne studenter.](#)

Endringsforslaget tas med i behandlingen av studieplanene i Fakultetsstyret 7. desember.

Magne Frostad
Prodekan for utdanning

Kjersti Dahle

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Maren Charlotte Bø, rådgiver

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
68/18

Revisjon av studieplan for Joint Nordic Master Programme in Environmental Law (NOMPEL)

Innstilling til vedtak:

Studieutvalget anbefaler at den reviderte studieplanen for det to-årige masterprogrammet «Joint Nordic Master Programme in Environmental Law» vedtas, i tråd med vedlegg 1.

Begrunnelse:

Fakultetet har gjennom lengre tid arbeidet med utviklingen av et to-årig masterprogram i miljørett, kalt «Joint Nordic Master Programme in Environmental Law» (NOMPEL). Masterprogrammet er en fellesgrad som tilbys i samarbeid med Uppsala universitet og University of Eastern Finland. Programmet har fått innvilget midler fra Nordisk ministerråd, og midlene tildeles som årlige bidrag under gitte forutsetninger om oppnådde resultater.

Sak om oppretting av NOMPEL har vært behandlet i Studieutvalget 20. april (på sirkulasjon), der studieplan og opprettelse av masterprogrammet fra og med høst 2019 ble anbefalt vedtatt. Videre vedtok fakultetsstyret studieplanen i sak FS 20/18, og anbefalte at NOMPEL ble opprettet fra og med høsten 2019. I sak S 29/18 vedtok så universitetsstyret opprettingen av NOMPEL fra og med høst 2019. Se **vedlegg 3** for saksfremlegget til universitetsstyret. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

I forkant av at universitetsstyret skulle behandle saken, har administrasjonen ved fakultetet vært i tett dialog med Avdeling for utdanning (UTA). UTA har blant annet kommet med noen innspill til utdanningsplanen, som vi igjen har diskutert med våre samarbeidspartnere, Uppsala universitet og University of Eastern Finland. Som en følge av denne prosessen har utdanningsplanen blitt revidert. **Vedlegg 1** er den reviderte versjonen av studieplanen. I **vedlegg 2** fremgår revideringene som er gjort i studieplanen siden den ble behandlet av fakultetsstyret i sak FS 20/18. Det som er fjernet, er markert med rødt og overstreket. Det som er tatt inn, er markert med blått og understreket.

Den viktigste revisjonen gjelder opptakskravene og rangeringsgrunnlaget til programmet. Hva gjelder opptakskravene, fremgår det nå tydelig at søkernes opptaksgrunnlag må være godkjent av alle tre universiteter, samt at enkelte søkergrupper er unntatt fra krav om engelsktest. Når det rangeringsgrunnlaget, fremgår det nå at søkerne rangeres på bakgrunn av tidligere universitetsstudier samt deres motivasjonsbrev. Ellers er det gjort noen mindre språklige endringer og opprettelser, som også fremgår av vedlegg 2.

Magne Frostad
prodekan for utdanning

—

Kjersti Dahle
studiesjef

—

Saksbehandler: Line Merete Skarvik, rådgiver
Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Revidert studieplan for Joint Nordic Master Programme in Environmental Law (NOMPEL), av 18.10.18
- 2 Sammenligning av studieplan av 17.04.18 og av 18.10.18 (revidert)
- 3 Saksfremlegg universitetsstyret, oppretting av NOMPEL, sak S 29-18

Education plan with regulations for the

Joint Nordic Master Programme in Environmental Law
Nordiskt masterprogram i miljö rätt
120 University Points, 120 ECTS Credits

Determined on 21 May 2018, by the Board of the Faculty of Law, Uppsala University. The education plan enters into force in the autumn semester of 2019.

In General

The Nordic Master Programme in Environmental Law (NOMPEL) is an advanced full-time study programme of 120 ECTS credits, with a nominal study length of two years. The Programme is planned for 25 students of any nationality. The operation of the NOMPEL programme is based on a cooperation between the Faculty of Law at Uppsala University (Coordinating Institution), the Law School at the University of Eastern Finland and the Faculty of Law at UiT The Arctic University of Norway. The three universities have entered into a Cooperation Agreement to which this Education Plan is an appendix.

Students are admitted to the NOMPEL programme at Uppsala University. All three universities provide courses for the NOMPEL programme. Teaching and examinations are held in English.

The students are also registered at the University of Eastern Finland and UiT The Arctic University of Norway in order to gain study rights as a degree student and to gain access to student services. Students from non-EU and non-EEA countries must achieve residence permits in Sweden, Norway and Finland in order to start and fulfil NOMPEL. Those students are also required to pay specific admission and tuition fees determined by each NOMPEL country.

NOMPEL includes three main phases, in accordance with a progression in learning outcomes. The first phase entails a broad introduction to the topic, indicating the role of law and the functions of particular environmental legal instruments in environmental policies. The student will also learn how international and EU environmental law interact with national law. In the second phase, students specialise in two environmental legal areas: (i) the law on effective management of natural resources, including the protection of biodiversity and (ii) climate change and energy law. During the third phase, the student shall produce a thesis in either of the two legal specialisation fields, covering the Nordic perspective.

NOMPEL will internationalise higher education in the Nordic region, inter alia, by including in the education important links between national, EU and international law; by comparing legal approaches used in different states; by providing students from different countries the opportunity to work together and cooperate; by engaging lecturers from different countries and through student mobility. NOMPEL is based on excellence and high quality through the engaging of professors and other lecturers who hold a PhD exam, and through positions at three

law institutions with long experience in environmental law research and education. The courses are research oriented and based on problem solving. NOMPEL also includes cooperation with the industry and the labour markets, in particular, by engaging practitioners as lecturers.

Objectives of the Programme

The objective of the master programme is to provide advanced knowledge in environmental law methodology and insight in how crucial environmental issues are managed legally internationally, within EU and in the Nordic states. The programme should attract and prepare students for future PhD studies, and thereby, promote sustainability in academic environmental law research at Nordic and other universities. The programme should also meet the increasing demand for environmental law expertise in non-academic work, particularly in the sustainable energy sector.

Acceptance Requirements

The Cooperation Agreement stipulates the admittance procedure.

Academic Requirements

A Bachelor of Law or another equivalent university degree, corresponding to at least three years of full-time study (180 ECTS credits). The degree must be relevant to the programme and include at least 90 ECTS credits in legal science.

Since this is a joint Master's programme, your Bachelor's degree needs to be approved by all participating universities according to the rules in each NOMPEL country.

Language Requirements

IELTS 6.5 (min. 5.5 in writing)/TOEFL pBT 580 (min. 4.5 in writing)/ TOEFL iBT: 90 (min. 20 in writing). The participating universities exempt certain students from making tests in English if the knowledge is proved otherwise in accordance with the rules in each NOMPEL country.

Selection

Students are selected based on

- a total appraisal of quantity and quality of previous university studies; and
- a letter of motivation (1 page), including information about previous education, work and other experience.

Content of the Master Programme

A. Programme with Three Phases

NOMPEL includes three main phases in accordance with a progression in learning outcomes.

First Phase

The first phase entails a broad introductory course, basically a discussion on the *Role of Law in Environmental Policies* (Uppsala). The student will learn the functions and potentials of different environmental legal instruments and principles, as well as how legislation and legal principles can counteract implementation of environmental objectives and green growth. The student will also learn how international and EU environmental law interact with national law and the basic structures and challenges in environmental law, in all Nordic states. In addition, the students will be introduced, early on, to the coming NOMPEL courses in the second phase and to the challenges connected with the authoring of a master thesis, during the third phase.

Second Phase

Building upon a general understanding of environmental law (i.e. the influence of international and EU law and the basic legal similarities and differences between the Nordic states), the second phase (end of the first and the entire second and third semesters) provides the student with a specialisation in two environmental legal areas. Both are of fundamental importance from an international, EU and Nordic perspective. One of the legal areas is the law on *Effective Management of Natural Resources, Including the Protection of Biodiversity*. In a first introductory course in Uppsala, the objective is to analyse the relation between the management of natural resources (forest, water, wind etc.) and the interest of conserving biodiversity, as stipulated in international law, EU law and the law of the Nordic states. In Joensuu, the students continue with the natural resource theme and take courses on international law and forests, international water law as well as on environmental impact assessment and World Trade Organization (WTO) law, in the context of natural resources. The course held in Tromsø, on international law and sustainable use of living marine natural resources, includes studies on the protection of biodiversity in marine harvesting, in areas within and beyond national jurisdiction, and offers case studies on national implementation.

The second specialisation area is climate change and energy law. The first course in this specialisation takes place in Joensuu and provides students with a basic understanding of the climate change challenge and key legal mechanisms and policies related to climate change mitigation and adaptation. In Joensuu, students will also take a course on international trade regimes under the WTO, which introduces the key WTO rules relating to climate change. Aspects of trade in renewable energy technologies and the relationship between the WTO and emissions trading systems are also included. In Tromsø, the students continue with a course that provides them with advanced knowledge of the interdependence between climate and energy, including the implications of climate change law for the energy sector, renewable energy, emissions trading and carbon capture and storage. The course will also offer case studies from the Arctic.

During the second phase, NOMPEL has made use of the specific competencies of the respective law institutions. Still, in order to include the Nordic perspective, materials and lecturers from other Nordic states will also be involved in the courses, in order for the students to understand how environmental objectives, established in international and EU law, are implemented in different Nordic states. We have already contacted Danish and Icelandic environmental law professors and they are willing to give input into the courses.

Third Phase

With specific competencies in biodiversity law and climate and energy law, the student shall produce a thesis in either of the two legal fields; but with a specific thesis topic demanding their own empirical research and analysis, covering, inter alia, the Nordic perspective. The student is continuously supported by a supervisor from any of the three universities. Seminars, during the course, advise the student in legal methodology, structuring and writing skills (as a follow-up to the introductory course). Students receive feedback on draft papers, presented in seminars, in the middle of the semester. The final thesis is subject to opposition, during seminars, at the end of the course and is evaluated and graded by a professor other than the student's supervisor. The final seminars also include a summing up of the entire Master's Programme.

B. The Programme in Four Semesters

NOMPEL is in brief structured as follows:

- First semester: *Introduction - The Role of Law in Environmental Policies* (15 ECTS) and *Law on Management of Natural Resources and Protection of Biodiversity* (15 ECTS), Faculty of Law, Uppsala University. Students stay in Uppsala during the entire semester.
- Second semester: *Climate Change Law and Policy* (5 ECTS), *WTO: Environment, Clean Energy and Natural Resources, Trade and Resources* (5 ECTS), *International Environmental Law II* (5 ECTS), *International Law and Forests* (5 ECTS), *Environmental and Social Impact Assessment* (5 ECTS) and *International Water Law* (5 ECTS). Students stay in Joensuu during the entire semester.
- Third semester: *Energy and Climate Change Law* (15 ECTS) and *Protection of the Marine Environment with Focus on Marine Living Resources Law* (15 ECTS). Students stay in Tromsø during the entire semester.
- Fourth semester: *Master thesis in Environmental Law* (30 ECTS). Seminars at the start, middle and end of the semester. Supervisors are engaged from Tromsø, Joensuu and Uppsala. No obligation for students to stay in Uppsala, Tromsø or Joensuu. Participation in the seminars is mandatory; but most of them may be attended on video links.

Learning Outcomes

The objective of NOMPEL is to educate and examine master students with competencies in three complementary domains, as stipulated in the Swedish Higher Education Ordinance (1993:100), annex 2:

(i) *Knowledge and Understanding*: Candidates who can:

- Identify and comprehend complex environmental legal issues concerning, inter alia, the role of law in connection with (a) implementation of climate policies and in particular the transformation to sustainable energy systems and (b) effective management of natural resources including halting the loss of biodiversity;
- Raise fundamental questions about the concepts of sustainable development, natural resources management, biodiversity conservation, climate change and sustainable energy systems;
- Identify and understand international, EU and Nordic environmental and energy specificities and interests and the interaction with national policies and interests in the Nordic countries;
- Identify and understand the economic and policy concerns in solving the legal problems and issues arising in this field;

(ii) *Intellectual Competences/Competence and Skills*: Candidates who have the:

- Ability to reflect on various environment law topics and to ask critical questions from a legal perspective;
- Ability to synthesize concisely the complexity of intricate energy and environmental regulation topics and to create an overview of these topics;
- Ability to work independently and to carry out an integrated and comprehensive legal analysis of national and transnational environmental and energy law issues;
- Ability to seek out and select relevant legislative documents and cases;
- Ability to comprehend national and transnational environmental and energy law problems and to set up a solution;
- Ability to successfully undertake written assignments, deliver oral presentations and conduct small-scale research in an area of sustainable environmental and energy law that will be of value in developing policy and professional practice, and applying regulatory frameworks and implementing instruments related to climate change,

sustainable energy systems, effective management of natural resources and conservation of biodiversity.

(iii) *Practical Competencies/Competence and Skills*: Candidates who can:

- Communicate and draw up legal solutions both orally and in writing.
- Correctly and comprehensively advise and guide clients within the issues of environmental law, in particular, in relation to climate change, sustainable energy, resource management and biodiversity;
- Contribute to the design and development policies and regulations with the aim of managing climate change, sustainable energy systems, effective resource management and conservation of biodiversity;
- Develop the competencies required to professionally advise businesses, organizations and public authorities on the adoption, implementation, supervision, development and control of sustainable energy and environmental regulation mechanisms;
- Manage and develop the area of national and transnational environmental and energy regulation, including the identification of new solutions to support the transition to a sustainable, low carbon and resource efficient economy;
- Independently initiate and implement collaborations that embrace different legal disciplines; and
- Take part in the new developments and transitions taking place in the Nordic countries, Europe and globally, in accordance with internationally agreed upon aims on climate change, sustainable energy systems, effective resource management and conservation of biodiversity.

(iv) *Judgement and Approach*: Candidates who can:

- Demonstrate the ability to make assessments in environmental law with regard to disciplinary, social and ethical aspects and to demonstrate awareness of ethical aspects of research and development work;
- Demonstrate insight into the possibilities and limitations of research, its role in society and the responsibility of the individual for how it is used; and
- Demonstrate the ability to identify the personal need for further knowledge and take responsibility for his or her ongoing learning.

Teaching and Examination

Problem solving and active student participation are the essential components in the NOMPEL education. Seminars include, inter alia, analyses of court cases and constructed hypothetical cases, discussions related to student presentations of legal solutions in Nordic states and made-up court cases with students actively role playing.

In each taught semester, the teaching staff, across the consortium, encourages critical thinking and independent study. Students are offered a wide range of teaching and learning activities as appropriate to the aims of the individual courses. These include (a) lectures followed by plenary discussion - sessions supported by written texts and PowerPoint presentations; (b) seminars organised as participative lectures or with student presentations; and (c) workshops and smaller seminar groups exploring the themes of the preceding presentations or addressing pre-given tasks, texts and questions. The writing of individual assignments represents an integrated part of the learning approach. Students are encouraged to use study groups as a resource for learning and debate. The use of learning approaches varies within individual modules and university traditions, but all participants are encouraged to develop a common course identity, through the creation of reading/interest groups, to consolidate shared interests and to pursue a more in-depth study of an issue.

Continuity and progression are assured by means of the design of the curriculum. The first phase lays the fundamentals and provides the basis for understanding approaches, perspectives and tools in national and transnational environmental and energy regulation. The second phase allows for specialisation in the context of (i) natural resources management and biodiversity law and (ii) climate change and energy law. The third phase allows students to unify and extend their understanding of the subject as developed in the taught part of the Programme, by pursuing an independent research project in one of the two legal areas in the second phase.

The NOMPEL partners will use their established contacts with industry, businesses, decision makers, authorities, interest groups, NGOs, etc., in order to integrate them into the Programme, especially during the second phase. The plan is to involve practitioners as teachers and arrange study visits to business entities, public institutions etc. Where possible, practitioners will be involved as advisers during the master thesis (third phase).

The institution responsible for each course determines the grading of that course.

The student must have completed 75 ECTS of the programme courses in order to be accepted to the fourth semester.

Degree

The Programme leads to a joint degree (120 credits), named:

- Master of Legal Science (Uppsala University)
- Master of International and Comparative Law (University of Eastern Finland)
- Master of Laws (UiT The Arctic University of Norway)

The Programme degree requires the completion of all Programme courses.

Evaluation

The Programme will be externally evaluated in 2024 and after that, at least once each sixth year, in accordance with the consortium Agreement and the Coordinating Institution's national legal requirements. Two educational experts from universities other than the Parties will perform the evaluation. The Programme Steering Committee is responsible for initiating an external evaluation.

Education plan with regulations for the

Joint Nordic Master Programme in Environmental Law
Nordiskt masterprogram i miljö rätt
120 University Points, 120 ECTS Credits

Determined on ~~Day Month Year~~ 21 May 2018, by the Board of the Faculty of Law, Uppsala University. The education plan enters into force in the autumn semester of 2019.

In General

The Nordic Master Programme in Environmental Law (NOMPEL) is an advanced full-time study programme of 120 ECTS credits, with a nominal study length of two years. [The Programme is planned for 25 students of any nationality.](#) The operation of the NOMPEL programme is based on a cooperation between the Faculty of Law at Uppsala University (Coordinating Institution), the Law School at the University of Eastern Finland and the Faculty of Law at UiT The Arctic University of Norway. The three universities have entered into a Cooperation Agreement to which this Education Plan is [an](#) appendix.

Students are admitted to the NOMPEL programme at Uppsala University. All three universities provide courses for the NOMPEL programme. Teaching and examinations are held in English.

The students are also registered at the University of Eastern Finland and UiT The Arctic University of Norway in order to gain study rights as a degree student and to gain access to student services. [Students from non-EU and non-EEA countries must achieve residence permits in Sweden, Norway and Finland in order to start and fulfil NOMPEL. Those students are also required to pay specific admission and tuition fees determined by each NOMPEL country.](#)

NOMPEL includes three main phases, in accordance with a progression in learning outcomes. The first phase entails a broad introduction to the topic, indicating the role of law and the functions of particular environmental legal instruments in environmental policies. The student will also learn how international and EU environmental law interact with national law. In the second phase, students ~~basically~~ specialise in two environmental legal areas: (i) the law on effective management of natural resources, including the protection of biodiversity and (ii) climate change and energy law. During the third phase, the student shall produce a thesis in either of the two legal specialisation fields, covering the Nordic perspective.

NOMPEL will internationalise higher education in the Nordic region, inter alia, by including in the education important links between national, EU and international law; by comparing legal approaches used in different states; by providing students from different countries the opportunity to work together and cooperate; by engaging lecturers from different countries and

through student mobility. NOMPEL is based on excellence and high quality through the engaging of professors and other lecturers who hold a PhD exam, and through positions at three law institutions with long experience in environmental law research and education. The courses are research oriented and based on problem solving. NOMPEL also includes cooperation with the industry and the labour markets, in particular, by engaging practitioners as lecturers.

Objectives of the Programme

The objective of the master programme is to provide advanced knowledge in environmental law methodology and insight in how crucial environmental issues are managed legally internationally, within EU and in the Nordic states. The programme should attract and prepare students for future PhD studies, and thereby, promote sustainability in academic environmental law research at Nordic and other universities. The programme should also meet the increasing demand for environmental law expertise in non-academic work, particularly in the sustainable energy sector.

Acceptance Requirements

The Cooperation Agreement stipulates the admittance procedure.

Academic Requirements

~~The Programme is open to 25 students of any nationality, provided the following threshold criteria are met:~~

A Bachelor of Law, including at least 180 ECTS or another equivalent university degree, corresponding to at least three years of full-time study, with a qualification (180 ECTS credits). The degree must be relevant to NOMPEL. The Bachelor of Law or equivalent university degree must the programme and include a minimum total of at least 90 ECTS courses/credits in legal science.

Since this is a joint Master's programme, your Bachelor's degree needs to be approved by all participating universities according to the rules in each NOMPEL country.

Language Requirements

IELTS 6.5 (min. 5.5 in writing)/TOEFL pBT 580 (min. 4.5 in writing)/ TOEFL iBT: 90 (min. 20 in writing). The participating universities exempt certain students from making tests in English if the knowledge is proved otherwise in accordance with the rules in each NOMPEL country.

Selection

~~The selection~~ Students are selected based on

- a total appraisal of students is made according to the following criteria:

- ~~• Academic excellence (priority);~~
- ~~• Relevant~~ quantity and quality of previous university studies; and
- a letter of motivation (1 page), including information about previous education,

~~Work~~ work and other experience;.

- ~~• Letter of motivation.~~

~~The admittance procedure is stipulated in the Cooperation Agreement.~~

Content of the Master Programme

A. Programme with Three Phases

NOMPEL includes three main phases in accordance with a progression in learning outcomes.

First Phase

The first phase entails a broad introductory course, basically a discussion on the *Role of Law in Environmental Policies* (Uppsala). The student will learn the functions and potentials of different environmental legal instruments and principles, as well as how legislation and legal principles can counteract implementation of environmental objectives and green growth. The student will also learn how international and EU environmental law interact with national law and the basic structures and challenges in environmental law, in all Nordic states. In addition, the students will be introduced, early on, to the coming NOMPEL courses in ~~Phase Two~~[the second phase](#) and to the challenges connected with the authoring of a master thesis, during ~~Phase Three~~[the third phase](#).

Second Phase

Building upon a general understanding of environmental law (i.e. the influence of international and EU law and the basic legal similarities and differences between the Nordic states), the second phase (end of the first and the entire second and third semesters) provides the student with a specialisation in two environmental legal areas, ~~with both being~~. [Both are](#) of fundamental importance from an international, EU and Nordic perspective. One [of the legal areas](#) is the law on *Effective Management of Natural Resources, Including the Protection of Biodiversity*. In a first introductory course in Uppsala, the objective is to analyse the relation between the management of natural resources (forest, water, wind etc.) and the interest of conserving biodiversity, as stipulated in international law, EU law and the law of the Nordic states. In Joensuu, the students continue with the natural resource theme and take courses on international law and forests, international water law as well as on environmental impact assessment and World Trade Organization (WTO) law, in the context of natural resources. The course held in Tromsø, on international law and sustainable use of living marine natural resources, includes studies on the protection of biodiversity in marine harvesting, in areas within and beyond national jurisdiction, and offers case studies on national implementation.

The second specialisation area is climate change and energy law. The first course in this specialisation takes place in Joensuu and provides students with a basic understanding of the climate change challenge and key legal mechanisms and policies related to climate change mitigation and adaptation. In Joensuu, students will also take a course on international trade regimes under the WTO, which introduces the key WTO rules relating to climate change. Aspects of trade in renewable energy technologies and the relationship between the WTO and emissions trading systems are also included. In Tromsø, the students continue with a course that provides them with advanced knowledge of the interdependence between climate and energy, including the implications of climate change law for the energy sector, renewable energy, emissions trading and carbon capture and storage. The course will also offer case studies from the Arctic.

During the second phase, NOMPEL has made use of the specific competencies of the respective law institutions. Still, in order to include the Nordic perspective, materials and lecturers from other Nordic states will also be involved in the courses, in order for the students to understand how environmental objectives, established in international and EU law, are implemented in different Nordic states. We have already contacted Danish and Icelandic environmental law professors and they are willing to give input into the courses.

Third Phase

With specific competencies in biodiversity law and climate and energy law, the student shall, ~~during the third phase~~, produce a thesis in either of the two legal fields; but, with a specific thesis topic demanding their own empirical research and analysis, covering, inter alia, the Nordic perspective. The student is continuously supported by a supervisor from any of the three universities. Seminars, during the course, advise the student in legal methodology, structuring and writing skills (as a follow-up to the introductory course). Students receive ~~feed-back~~ [feedback](#) on draft papers, presented in seminars, in the middle of the semester. The final thesis is subject to opposition, during seminars, at the end of the course and is evaluated and graded by a professor other than the student's supervisor. The final seminars also include a summing up of the entire Master's Programme.

B. The Programme in Four Semesters

~~Application and acceptance of students to the Programme is to be carried out in Spring 2019. After that~~, NOMPEL is, in brief, structured as follows:

- ~~Fall 2019~~ [First semester](#): *Introduction - The Role of Law in Environmental Policies* (15 ECTS) and *Law on Management of Natural Resources and Protection of Biodiversity* (15 ECTS), Faculty of Law, Uppsala University. Students stay in Uppsala during the entire semester.
- ~~Spring 2020~~ [Second semester](#): *Climate Change Law and Policy* (5 ECTS), *WTO: Environment, Clean Energy and Natural Resources, Trade and Resources* (5 ECTS), *International Environmental Law II* (5 ECTS), *International Law and Forests* (5 ECTS), *Environmental and Social Impact Assessment* (5 ECTS) and *International Water Law* (5 ECTS). Students stay in Joensuu during the entire semester.
- ~~Fall 2020~~ [Third semester](#): *Energy and Climate Change Law* (15 ECTS) and *Protection of the Marine Environment with Focus on Marine Living Resources Law* (15 ECTS). Students stay in Tromsø during the entire semester.
- ~~Spring 2021~~ [Fourth semester](#): *Master thesis in Environmental Law* (30 ECTS). Seminars at the start, middle and end of the semester. Supervisors are engaged from Tromsø, Joensuu and Uppsala. No obligation for students to stay in Uppsala, Tromsø or Joensuu. Participation in the seminars is mandatory; but, most of them may be attended on video links.

Learning Outcomes

The objective of NOMPEL is to educate and examine master students with competencies in three complementary domains, as stipulated in the Swedish Higher Education Ordinance (1993:100), annex 2:

(i) Knowledge and Understanding: Candidates who can:

- Identify and comprehend complex environmental legal issues concerning, inter alia, the role of law in connection with (a) implementation of climate policies and in particular the transformation to sustainable energy systems and (b) effective management of natural resources including halting the loss of biodiversity;
- Raise fundamental questions about the concepts of sustainable development, natural resources management, biodiversity conservation, climate change and sustainable energy systems;
- Identify and understand international, EU and Nordic environmental and energy specificities and interests and the interaction with national policies and interests in the Nordic countries;

- Identify and understand the economic and policy concerns in solving the legal problems and issues arising in this field;

(ii) *Intellectual Competences/Competence and Skills*: Candidates who have the:

- Ability to reflect on various environment law topics and to ask critical questions from a legal perspective;
- Ability to synthesize concisely the complexity of intricate energy and environmental regulation topics and to create an overview of these topics;
- Ability to work independently and to carry out an integrated and comprehensive legal analysis of national and transnational environmental and energy law issues;
- Ability to seek out and select relevant legislative documents and cases;
- Ability to comprehend national and transnational environmental and energy law problems and to set up a solution;
- Ability to successfully undertake written assignments, deliver oral presentations and conduct small-scale research in an area of sustainable environmental and energy law that will be of value in developing policy and professional practice, and applying regulatory frameworks and implementing instruments related to climate change, sustainable energy systems, effective management of natural resources and conservation of biodiversity.

(iii) *Practical Competencies/Competence and Skills*: Candidates who can:

- Communicate and draw up legal solutions both orally and in writing.

- Correctly and comprehensively advise and guide clients within the issues of environmental law, in particular, in relation to climate change, sustainable energy, resource management and biodiversity;
- Contribute to the design and development policies and regulations with the aim of managing climate change, sustainable energy systems, effective resource management and conservation of biodiversity;
- Develop the competencies required to professionally advise businesses, organizations and public authorities on the adoption, implementation, supervision, development and control of sustainable energy and environmental regulation mechanisms;
- Manage and develop the area of national and transnational environmental and energy regulation, including the identification of new solutions to support the transition to a sustainable, low carbon and resource efficient economy;
- Independently initiate and implement collaborations that embrace different legal disciplines; and
- Take part in the new developments and transitions taking place in the Nordic countries, Europe and globally, in accordance with internationally agreed upon aims on climate change, sustainable energy systems, effective resource management and conservation of biodiversity.

~~Communicate and draw up legal solutions both orally and in writing.~~

(iv) *Judgement and Approach*: Candidates who can:

- ~~—~~ Demonstrate the ability to make assessments in environmental law with regard to disciplinary, social and ethical aspects and ~~also~~ to demonstrate awareness of ethical aspects of research and development work;
- ~~—~~ Demonstrate insight into the possibilities and limitations of research, its role in society and the responsibility of the individual for how it is used; and
- ~~—~~ Demonstrate the ability to identify the personal need for further knowledge and take responsibility for his or her ongoing learning.

Teaching and Examination

Problem solving and active student participation are the essential components in the NOMPEL education. Seminars include, inter alia, analyses of court cases and constructed hypothetical cases, discussions related to student presentations of legal solutions in Nordic states and made-up court cases with students actively role playing.

In each taught semester, the teaching staff, across the consortium, encourages critical thinking and independent study. Students are offered a wide range of teaching and learning activities as appropriate to the aims of the individual courses. These include (a) lectures followed by plenary discussion - sessions supported by written texts and PowerPoint presentations; (b) seminars organised as participative lectures or with student presentations; and (c) workshops and smaller seminar groups exploring the themes of the preceding presentations or addressing pre-given tasks, texts and questions. The writing of individual assignments represents an integrated part of the learning approach. Students are encouraged to use study groups as a resource for learning and debate. The use of learning approaches varies within individual modules and university traditions, but all participants are encouraged to develop a common course identity, through the creation of reading/interest groups, to consolidate shared interests and to pursue a more in-depth study of an issue.

Continuity and progression are assured by means of the design of the curriculum. The first phase lays the fundamentals and provides the basis for understanding approaches, perspectives and tools in national and transnational environmental and energy regulation. The second phase allows for specialisation in the context of (i) natural resources management and biodiversity law and (ii) climate change and energy law. The third phase allows students to unify and extend their understanding of the subject as developed in the taught part of the Programme, by pursuing an independent research project in one of the two legal areas in ~~Phase Two~~the second phase.

The NOMPEL partners will use their established contacts with industry, businesses, decision makers, authorities, interest groups, NGOs, etc., in order to integrate them into the Programme, especially during ~~Phase Two~~the second phase. The plan is to involve practitioners as teachers and arrange study visits to business entities, public institutions etc. Where possible, practitioners will be involved as advisers during the master thesis (~~Phase Three~~third phase).

The ~~grades for each course are determined by the~~ institution responsible for ~~the~~each course determines the grading of that course.

The student must have completed 75 ECTS of the programme courses in order to be accepted to the fourth semester.

Degree

The Programme leads to a joint degree (120 credits), named:

- Master of Legal Science (Uppsala University)~~),~~
- ~~Master of Comparative and International~~ and Comparative Law (University of Eastern Finland)~~),~~
- Master of Laws (UiT The Arctic University of Norway)~~),~~

The Programme degree requires the completion of all Programme courses.

Evaluation

The Programme will be externally evaluated in 2024 and after that, at least once each sixth year, in accordance with the consortium Agreement and the Coordinating Institution's national legal requirements. ~~The evaluation will be performed by two~~Two educational experts from universities other than the Parties: will perform the evaluation. The Programme Steering Committee is responsible for initiating an external evaluation.

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
25.10.2018

Sak:

Oppretting av fellesgraden *Joint Nordic Master Programme in Environmental Law* i samarbeid med Uppsala Universitet og University of Eastern Finland

Innstilling til vedtak:

1. Universitetsstyret godkjenner oppretting av *Joint Nordic Master Programme in Environmental Law* med oppstart høsten 2019. Programmet er engelskspråklig og skal tilbys som en toårig fellesgrad i samarbeid med Uppsala Universitet og University of Eastern Finland. Det årlige opptaket er begrenset til 25 studenter.
2. Finansiering av utvikling og drift av programmet gjøres gjennom bevilgning fra Nordisk ministerråd. Eventuelle øvrige kostnader som UiT er ansvarlig for, dekkes innenfor Det juridiske fakultets eksisterende budsjettramme.
3. Rektor, eller den rektor bemyndiger, gis fullmakt til å signere samarbeidsavtalen med Uppsala Universitet og University of Eastern Finland på vegne av UiT.
4. Det juridiske fakultet bes om å følge opp universitetsdirektørens merknader, og om å rapportere til universitetsdirektøren innen 1.10.2021 om status for oppfølging av fellesgradsprogrammet etter fullføring av første programperiode.

Bakgrunn

I denne sak legger universitetsdirektøren frem forslag om opprettelse av *Joint Nordic Master Programme in Environmental Law*, et toårig engelskspråklig masterprogram i miljørett, tilbudt som fellesgrad i samarbeid med Uppsala Universitet og University of Eastern Finland. Masterprogrammet er dimensjonert for inntil 25 studenter.

Leder for K.G. Jebsen-senter for havrett¹, professor Tore Henriksen, har i samarbeid med professor i Miljørett ved Det juridiske fakultet ved *Uppsala Universitet*, Gabriel Michanek, og Senior Lecturer of International Environmental Law ved Law School ved *University of Eastern Finland*, Seita Romppanen, fått innvilget midler fra Nordisk ministerråd for å tilby programmet i henhold til spesifikke krav for en Nordisk master. Ministerrådet tildeler maksimalt 1,5 DKK avhengig av studenttall, og midlene tildeles som årlige bidrag under gitte forutsetninger om oppnådde resultater.²

¹ Mer om K.G. Jebsen-senter for havrett, se:

https://en.uit.no/forskning/forskningsgrupper/sub?p_document_id=355759&sub_id=356812

² http://nordicmaster.org/files/114/Programme_Guide_2017.pdf

Styret ved Det juridiske fakultet vedtok den 8. mai 2018 studieplanen og en anbefaling om at masterprogrammet skulle søkes opprettet med oppstart høsten 2019. Søknaden bygger på et langvarig samarbeid mellom fagpersoner som er internasjonalt ledende på sine felt, og der alle emnene i programmet skal gis av forskningsmiljøer med ekspertkompetanse innen de aktuelle fagområdene.

Masterprogrammet har som formål å utvikle og fremme avansert kunnskap om miljørettslig metode og å gi innsikt i hvordan avgjørende miljørettslige problemstillinger håndteres internasjonalt, innenfor EU og i de nordiske landene. Studieprogrammet har en sterk internasjonal dimensjon og omhandler både internasjonal rett, EU-rett, samt nordisk- og nasjonal rett sett i sammenheng. Programmet skal tiltrekke og forberede studenter for videre ph.d.-studier, og fremme forskning innenfor miljørett ved både nordiske og andre universiteter. Studiet skal også bidra til å møte et økende behov for miljørettslig ekspertise utenfor academia, særlig innen feltet fornybar energi. Gjesteforelesere fra avtagerfeltet skal benyttes, i tillegg til at programmet omfatter studiebesøk i bedrifter, rettsinstanser, domstoler og andre organisasjoner hvor miljørett anvendes. En langvarig og tett kopling mellom academia og praksisfeltet skal utnyttes for å bistå masterkandidatenes overgang til arbeidsmarkedet.

Hver av institusjonene er ansvarlig for ett semester (30 studiepoeng) av programmet, samt 1/3 av ressursene tilknyttet masteroppgaven. Programmets læringsutbyttebeskrivelse er utformet i tråd med det svenske kvalifikasjonsrammeverket, som igjen bygger på det felles europeiske kvalifikasjonsrammeverket.³ Studentene skal i løpet av studiet ha fysisk opphold ved hver av institusjonene: første semester er de i Uppsala, andre semester i Joensuu og tredje semester i Tromsø. I fjerde semester skal studentene skrive masteroppgave og siden undervisningen i hovedsak da kan følges via nett, er det ikke påkrevet at studentene bor i noen av de tre institusjonsbyene. Uppsala University skal ha rollen som koordinator, herunder ha ansvar for å administrere studentopptaket i samråd med en opptakskomité bestående av representanter fra hver av de tre institusjonene. For ytterligere informasjon vises det til vedlagte søknad fra Det juridiske fakultet (*vedlegg 1*).

Igangsetting av studieprogrammet forutsetter positivt vedtak ved alle institusjonene. Uppsala Universitet og University of Eastern Finland har allerede vedtatt å opprette programmet.

Kort om gjeldende krav

Ved opprettelse av nye studieprogram ved UiT er det flere krav som må være innfridd og vurdert når universitetsdirektøren fremmer saken for styret. Kravene er fastsatt gjennom Kunnskapsdepartementets [studie kvalitetsforskrift](#) og NOKUTs [studietilsynsforskrift](#), og er særlig knyttet til:

1. Studieplanen, faglig bredde og nivå, og læringsutbyttebeskrivelser.
2. Studentrekruttering, relevans og behov for den aktuelle kompetansen.
3. Fagmiljøet, faglig programledelse og fagmiljøets dokumenterte resultater.

Universitetsdirektøren vurderer også finansielle forhold, og i hvilken grad programmet passer inn i UiTs profil og strategi.

I denne saken tilkommer et sett av særskilte krav som gjelder for studieprogram som skal tilbys som fellesgrad. Vurderingene i saksfremlegget blir derfor også mer omfattende. Når en fellesgrad skal tilbys i et samarbeid med utenlandske institusjoner skal den norske institusjonen alene

---

³ [European Qualification Framework](#)

oppfylle forskriftskravene for de delene av studieprogrammet som tilbys av den norske institusjonen. I tillegg må minimum 50 prosent av det totale fagmiljøet tilknyttet studiet være ansatte i hovedstilling ved én eller flere av institusjonene. Håndboken [Joint Degrees and the Nordic Countries – Legal and administrative obstacles](#) og de prinsipper og anbefalinger som der gis spesielt for kategorien Nordisk fellesgrad, er også lagt til grunn i universitetsdirektørens vurderinger.

I forkant av at saken nå legges frem for universitetsstyret har fakultetet og universitetsdirektøren samarbeidet tett i en grundig prosess hvor en hel rekke krav og forhold relatert til studieprogrammet, studieplanen, fagmiljøet og samarbeidsavtalen med partnerne, som ikke var gjort tilstrekkelig rede for i fakultetets opprinnelige søknad, nå er blitt gjennomgått, avklart og dokumentert. Dette fremgår av vedlagte dokumenter, og vil i hovedsak ikke drøftes nærmere (vedlegg 2).

Universitetsdirektørens vurderinger

Sammen med Uppsala Universitet og University of Eastern Finland kan UiT med dette omsøkte fellesgradsprogrammet etablere et studium som er kvalitativt bedre enn hva den enkelte institusjon alene har kapasitet til. Programmet vil bidra til internasjonalisering av høyere utdanning i Norden, og vil gi en vesentlig merverdi i form av å løfte både det faglig innholdet og fagmiljøene. Spisskompetanse fra hver av institusjonene koples sammen og vil bidra inn i et studieprogram som svarer på nye behov både innenfor og utenfor Norden. Etableringen betyr dessuten en utvidelse og videreutvikling av et allerede langvarig nordisk samarbeid om miljørett, et fagfelt som er i vekst. Fagmiljø som allerede har et godt og etablert samarbeid, anses som en viktig suksessfaktor for etablering av fellesgradsprogram. Programmet ivaretar både den nasjonale og internasjonale dimensjonen av rettsvitenskapen, har en tydelig arktisk profil og svarer meget godt på UiTs og Det juridiske fakultets studieportefølje og strategi, samt flere av punktene i UiTs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet.⁴

Studieprogrammet fremstår som svært godt fundamentert og gjennomarbeidet. Det innebærer høy grad av studentmobilitet og legger til rette for et internasjonalt læringsmiljø hvor studenter fra ulike deler av verden kan dele sine perspektiver. Programmets relevans, både med henblikk på videre studier og for arbeid utenfor academia, er grundig gjort rede for. Konkrete ordninger for samhandling med profesjons- og arbeidsliv tilrettelegger dessuten for et kontinuerlig fokus på relevans og faglig oppdatering av programmet.

Som nevnt innledningsvis er en rekke forhold som universitetsdirektøren har pekt på allerede fulgt opp av fakultetet. I det følgende er en gjennomgang av øvrige forhold som universitetsdirektøren vurderer som sentrale.

Særskilte krav til etablering av fellesgrad: Krav om én integrert studieplan som gjennomføres og eies i fellesskap av partnerinstitusjonene, er oppfylt. En tydelig ansvarsfordeling er sikret gjennom et konsortium med et overordnet ansvar for programmet. Programmet har en tydelig faglig ledelse, med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling, og det foreligger tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av programmet som helhet.

Det faglige og det administrative samarbeidet er regulert gjennom avtale, som påkrevet. Avtalen er ikke helt ferdigstilt, men universitetsdirektøren har foretatt en grundig gjennomgang av

---

⁴<https://www.regjeringen.no/contentassets/549eeb4245384a018368ba98f0e225b2/tildelingsbrev-2018-uit.pdf>

foreliggende utkast og vurderer det slik at dette i hovedsak fyller særskilte bestemmelser for fellesgrader generelt og for nordiske fellesgrader spesielt. Universitetsdirektøren har gitt fakultetet anbefalinger og merknader om forhold som bør fastsettes eller presiseres tydeligere i avtalen (jf. vedlegg 2).

Særskilte krav til etablering av masterprogram: Universitetsdirektøren finner det godtgjort at Kunnskapsdepartementets krav om at masterprogrammet er definert, avgrenset og har tilstrekkelig faglig bredde, er innfridd. Det samme gjelder departementets krav om at masterprogram kun skal etableres innenfor allerede sterke fagmiljøer.

Studentrekruttering: Det er naturligvis vanskelig å si noe sikkert om hvorvidt det omsøkte programmet vil lykkes i å rekruttere opptil 25 studenter hvert år. En begrensende faktor er at UiT ikke kan rekruttere egne juss-studenter til fellesgradsprogrammet. Dette fordi rettsvitenskap ved UiT tilbys som en femårig *integrert* masterutdanning, noe som innebærer at det ikke er anledning å erstatte siste del av studieløpet med et toårig masterprogram.⁵ De to andre institusjonene har imidlertid bachelorutdanninger som kvalifiserer opptak til fellesgradsprogrammet. I fakultetets søknad fremholdes at studentrekrutteringsgrunnlaget er nøye vurdert - både med henblikk på forventet etterspørsel, og sett i sammenheng med lignende studier som allerede tilbys i Norden. Det vises til at et gjennomgående fokus på klima- og energirett sett i lys av klimaendringer, bærekraftig forvaltning av naturressurser og biologisk mangfold er helt særegent for dette programmet. Unikt er også programmets nordiske perspektiv, med fokus på rettssystem og mekanismer ansett som ledende i en global kontekst. Når det i tillegg skal utarbeides egne markedsførings- og rekrutteringsplaner, vurderer universitetsdirektøren det slik at det er lagt til rette for en tilfredsstillende studentrekruttering.

Partene ønsker ikke å sette noe minimum studenttall for oppstart av programmet, men er orientert om at det er mulig å ta forbehold om oppstart dersom dette gjøres samtidig som studiet lyses ut. Universitetsdirektøren har også gjort partene kjent med at utbetalingene fra Nordisk ministerråd skjer i henhold til studenttall. I tilfelle fellesgradsprogrammet skulle rekruttere svakere enn antatt, har fakultetet redegjort for at studentene likevel vil tilbys et tilfredsstillende læringsmiljø da UiTs emner i fellesgradsprogrammet også inngår i porteføljen til UiTs øvrige juss-studenter. For øvrig forutsetter universitetsdirektøren at fakultetet i samarbeid med partnerne har gjort grundige undersøkelser knyttet til gjeldende krav for oppholdstillatelser, visumbestemmelser, mulighetene for å få bolig m.v., slik at studentene som får opptak kan gjennomføre programmet på normert tid.

Opptak som gradsstudenter og tildeling av vitnemål: Studentene skal tas opp som *gradsstudenter* ved hver institusjon, og institusjonene skal i fellesskap tildele vitnemål for oppnådd mastergrad. Dette innebærer at hver institusjon må kunne dokumentere hele grunnlaget for tildeling av grad i henhold til kravene for hvert enkelt land, herunder bestemmelser om omfang og uttelling for lavere grads utdanning. Siden norske, svenske og finske bestemmelser er ulike i forhold til opptaksgrunnlaget til høyere utdanning for søkere fra visse land, er det nødvendig å legge til grunn bestemmelsene fra den institusjon som praktiserer de strengeste bestemmelsene når studenter gis opptak. Fakultetet har bekreftet at de vil påse at dette blir avtalefestet mellom partene slik at det ikke oppstår uklarheter, og slik at opptaket gjøres i henhold til dette.

---

⁵ Krav om tildelt bachelorgrad er et absolutt opptakskrav til fellesgradsprogrammet.

Arbeidsomfang: For den delen av programmet som skal tilbys av UiT er det lagt til grunn et forventet arbeidsomfang for studentene som er i henhold til gjeldende krav.⁶ Av dette er andelen tilrettelagt undervisning relativt lav, mens omfanget av selvstudium er tilsvarende høy. Universitetsdirektøren har fra et administrativt ståsted ikke forutsetning for å gi noen nærmere vurdering av dette, men har tillit til at faglige vurderinger er lagt til grunn slik at organiseringen av læringsaktivitetene er tilpasset studiets egenart og det læringsutbyttet som skal oppnås.

Læringsutbyttebeskrivelse: Universitetsdirektøren finner det godt gjort at læringsutbyttebeskrivelsene for de to emnene UiT har ansvar for, formulerer læringsutbytter på masternivå. Presis kommunikasjon og faglig argumentasjon, både skriftlig og muntlig, er viktige deler av læringsutbyttet i begge emner. Siden eksamen i begge emnene er skriftlig skoleeksamen, forutsetter universitetsdirektøren at prøving av muntlige ferdigheter ivaretas på annen måte.

Fagmiljøet: Fakultetet har dokumentert at det særskilte fellesgradskravet til hovedstillinger er oppfylt. Kravene til andeler førstestillings- og professorkompetanse er også ivaretatt. Det samme gjelder kravene knyttet til FoU, herunder kravet om dokumenterte resultater med en kvalitet og omfang som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå. Fagmiljøets aktive deltakelse i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studiet, samt hvordan dette vil komme studentene til gode, er også vel dokumentert.

Når det gjelder ivaretagelsen av krav til utdanningsfaglig kompetanse, har fakultetet redegjort for at hoveddelen av undervisning gis av fagpersoner med pedagogisk utdanning. Den øvrige undervisningen gis av fagpersoner uten formell pedagogisk utdanning, men med mange års undervisningserfaring. Kravet omfatter kompetanse til å utnytte digital teknologi for fremme læring, og fakultetet viser til at fagpersonene følger et pedagogisk utviklingsprogram hvor opplæring og bruk av digital teknologi inngår. Universitetsdirektøren vurderer det slik at kravet om utdanningsfaglig kompetanse er oppfylt.

Både Kunnskapsdepartementet og NOKUT stiller også krav om at fagmiljøet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, er kompetansemessig stabilt over tid og har en sammensetning og bredde som dekker de fag og emner som inngår i studiet. Dette kravet er brutt ned i flere kvalitative og kvantitative delkrav.⁷ I fakultetets dokumentasjon fremgår det at sju fagpersoner skal bidra inn i programmet. Til sammen bidrar disse med 0,7 årsverk, de fleste med veldig små stillingsbrøker. Dette utfordrer flere av fagmiljøkravene. Universitetsdirektøren har ikke informasjon om hvor store stillingsbrøker fagpersonene fra de øvrige to institusjonene skal bidra med, men finner grunn til å peke på at det *kan* være utfordrende å sikre et helhetsperspektiv og kontinuitet i undervisningen når fagmiljøet tilknyttet et studieprogram består av mange undervisere med små stillingsbrøker.⁸ Universitetsdirektøren anbefaler at en særskilt vurdering av dette inngår i den videre oppfølgingen og kvalitetssikringen av studieprogrammet.

Av de sju fagpersonene er det en stipendiat og en postdoc som hver skal bidra med mindre enn 0,1 årsverk inn i studiet. Det er ikke anledning å medregne disse i vurderingen av kravoppnåelse, verken deres undervisnings- eller forskningsbidrag. Dette betyr at det totalt er 0,6 årsverk som skal bidra med undervisning, veiledning og FoU i den delen av studieprogrammet som UiT har

---

⁶ Det samlede arbeidsomfanget skal være 1500-1800 timer per år, fordelt på tilrettelagt undervisning, selvstudium, eksamensforberedelser m.v.

⁷ Jf. § 3-2 *Akkreditering av mastergradsstudier* i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (Kunnskapsdepartementet), og § 2-3 *Krav til fagmiljø* i Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (NOKUT).

⁸ [Krav til fagmiljø i mastergradsstudier: tilstrekkelig, tilpasset, aktivt \(NOKUT, 2014\)](#)

ansvar for. Selv om det er lagt opp til et stort innslag av selvstudium, har universitetsdirektøren vært i tvil om 0,6 årsverk vil være tilstrekkelig til undervisning og veiledning av opptil 25 masterstudenter. Fakultetet er blitt bedt om å vurdere dette særskilt, og universitetsdirektørens anbefaling i saken baserer seg på den faglige, didaktiske og pedagogiske vurderingen som konkluderer med at dimensjoneringen er forsvarlig.

De små stillingsbrøkene utfordrer NOKUTs krav om at fagmiljøet tilknyttet studieprogrammet skal være kompetansemessig stabilt over tid. Fagpersonene er imidlertid i all hovedsak fast ansatte i hovedstilling ved UiT som bidrar med betydelige stillingsandeler i den øvrige jusutdanningen ved universitetet. Dette gjør at fagmiljøet ikke bør vurderes som sårbart eller lite stabilt. Fagpersonene som er direkte tilknyttet fellesgradsprogrammet drar i tillegg veksler på et større jusfaglig fagmiljø hos samarbeidspartene.

Kostnader og finansiering: Kostnadene for studieprogram som tilbys som fellesgrad er ofte betydelig høyere enn for ordinære studieprogram. I samarbeidsavtalen er det fastsatt at hver institusjon er ansvarlig for å sikre at det er tilstrekkelig faglig- og administrativ kapasitet til å oppfylle avtalen innenfor den enkelte institusjon. Fakultetet har bekreftet at de selv, innenfor egen budsjettamme, vil dekke alle kostnader som eventuelt overskrider bevilgningen fra Nordisk ministerråd. Partene har ikke endelig avgjort ved hvilke(n) institusjon(er) studentene skal tilhøre i fjerde semester. Dette er av finansiell betydning både for studentene og institusjonene, og må fastsettes i god tid før studiet starter opp.

Når det gjelder *fordeling* av resultatmidler⁹ for fellesgrader er ikke dette regulert i noe regelverk, men er et område som det er ønskelig at Kunnskapsdepartementet gir nærmere avklaringer om - særlig på bakgrunn av at norske institusjoner ikke har anledning til å kreve skolepenger. I utkast til samarbeidsavtale er det lagt inn bestemmelser om fordeling av resultatmidler mellom partene. Universitetsdirektøren anbefaler at Det juridiske fakultetet vurderer dette nøye, herunder om den foreslåtte fordelingen er rimelig med henblikk på at UiT ikke har inntekter gjennom skolepenger slik de øvrige to partene har.

Studentenes kostnader for gjennomføring av studieprogrammet vil variere betydelig for ulike kategorier av studenter.¹⁰ Universitetsdirektøren har anbefalt at partene i fellesskap utarbeider og gjør tilgjengelig komplette kostnadsoversikter for ulike studentkategorier. Universitetsdirektøren har også merket seg at det i samarbeidsavtalen fremgår at partene skal bestrebe seg for å skaffe finansiering for studentenes reiseutgifter og losji. I den sammenheng er det naturlig å vise til at kostnadsnivået for studenter som kommer utenfra EU/EUS-området har vist seg å være en av de største enkeltstående utfordringene for nordiske fellesgradsprogram, og at dette også antas å begrense rekrutteringspotensialet.¹¹ Universitetsdirektøren anbefaler at partene vurderer å benytte deler av tildelingen fra Nordisk ministerråd til økonomiske støtteordninger for kategorier av studenter som vil påføres store kostnader med å kunne gjennomføre programmet. Særlig dersom det skulle vise seg at fellesgradsprogrammet ikke klarer å rekruttere studenter i henhold til målsettingene.

Videre oppfølging: Nyetablerte studieprogram må følges særlig nøye opp. Samordning for å hindre faglig overlapp, koordinering av pedagogiske tilnærminger, gode informasjons- og

---

⁹ Studiepoengmidler, kandidatmidler, m.v.

¹⁰ Her omfattes skolepenger, bolig, reisekostnader, forsikringer, semesteravgifter, visumkostnader, oppholdskostnader m.v. F.eks må studenter for å få oppholdstillatelse i Norge kunne dokumentere en årlig inntekt på ca. 116 000 kr.

¹¹ Joint Degrees and the Nordic Countries – Legal and administrative obstacles (side 84).

rådgivingstjenester overfor studentene, at alle partene har et eierforhold til programmet, og at samarbeidet mellom partene er velfungerende, har fakultetet selv trukket frem som viktige områder som skal følges opp. Bruken av mange undervisere med små stillingsbrøker, studentrekruttering, hvorvidt det lykkes å rekruttere studenter fra hele verden, opptakstall, andelen tilrettelagt undervisning, gjennomstrømming og -føring er øvrige forhold universitetsdirektøren ønsker skal ha et særlig fokus i den videre oppfølgingen av programmet.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
studiedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: seniorrådgiver Hege Skarsfjord, Avdeling for utdanning

Vedlegg:

1. Søknad fra Det juridiske fakultet
2. Krav og forhold allerede avklart og dokumentert av Det juridiske fakultet (oversikt)

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
69/18

Nytt reglement for programlederen av LL.M. i Law of the Sea, og justering av reglement for studieutvalget

Innstilling til vedtak:

Studieutvalget anbefaler at reglement for programleder for LL.M.-programmet i Law of the Sea vedtas, i tråd med vedlegg 1. Videre anbefaler studieutvalget at reglement for studieutvalget ved Det juridiske fakultet endres i tråd med vedlegg 2.

Begrunnelse:

Administrasjonen har utarbeidet forslag til reglement for programlederen av LL.M.-programmet i Law of the Sea, se vedlegg 1. Forslaget til reglement for programlederen tar utgangspunkt i reglementet for avdelingslederne ved Det juridiske fakultet, med noen mindre justeringer for å tilpasse reglementet til LL.M.-programmets egenart.

Reglementet beskriver programlederens oppnevning, ansvarsfelt og avgjørelsesmyndighet. Forslaget er utarbeidet i samråd med nåværende programleder for LL.M.-programmet, Maria das Neves.

Administrasjonen foreslår også en mindre justering av reglementet for studieutvalget ved Det juridiske fakultet, se vedlegg 2. Hensikten med endringen er å tydeliggjøre at programleder for LL.M.-programmet kan oppnevnes til medlem i studieutvalget, på lik linje med avdelingsledere.

Magne Frostad
prodekan for utdanning

Kjersti Dahle
studiesjef

Saksbehandler: Line Merete Skarvik, rådgiver
Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

1 Forslag til reglement for programlederen av LL.M. in Law of the Sea

- 2 Forslag til justering av reglement for studieutvalget ved Det juridiske fakultet

1. Oppnevning

LL.M.-programmet i Law of the Sea skal ha en programansvarlig. Ved behov kan det også oppnevnes en nestleder. Programansvarlig skal være en fast vitenskapelig ansatt.

Oppnevning av programansvarlig gjøres av fakultetsstyret for to år av gangen.

2. Den programansvarliges ansvar og kompetanse

2.1. Programansvarlig har det faglige ansvaret for LL.M.-programmet

Programansvarlig skal:

- ha ansvar for å sikre faglig og pedagogisk god kvalitet på undervisningen, i samsvar med studieplan, emnebeskrivelser og reglementet for LL.M.-programmet.
- planlegge undervisning og andre studietilbud innenfor rammene som settes i studieplan, emnebeskrivelser og undervisningstimebudsjettet for programmet. Dette omfatter også fastsetting av obligatoriske innleveringsoppgaver.
- være eksamensleder i forbindelse med avvikling av eksamen med mindre annet er bestemt.
- programleders ansvar i forbindelse med eksamen fremgår av reglementet for LL.M.-programmet. Ansvaret innebærer bla. å sørge for at det blir utarbeidet eksamensoppgaver og sensorveiledninger, at sensuroppdrag blir fordelt og sikre at sensorer og kandidater får nødvendig informasjon.
- ha ansvar for kvalitetssikringsarbeidet på programmet, herunder møter med studentene på programmet, studentevalueringer, lærerevalueringer samt oppfølging av disse.

2.2. Programansvarlig har avgjørelsesmyndighet i saker vedrørende:

- mindre endringer av pensumlitteratur, ajourføringer el.
- eksamensavvikling, undervisningsopplegg mv. se for øvrig punkt 2.1.
- andre saker som er delegert fra studieutvalget

2.3 Programansvarlig skal gi uttalelse i følgende saker:

- større endringer av pensum,
- endringer av emnebeskrivelser, studieplan, reglement mv.
- undervisnings- og eksamensspørsmål som ikke avgjøres av programansvarlig

- andre saker som berører programmet.

2.4 Administrasjonen har ansvar for den praktiske gjennomføring av ovennevnte punkter (for eksempel: eksamensavvikling, undervisning, arbeidskrav, pensumlister, møter etc.).

Reglement for studieutvalget ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Tromsø Endre

Vedtatt av fakultetsstyret 25.06.2007 (Sak JF 47-07) med hjemmel i Instruks for ledere og styrer ved Universitetet i Tromsø av 19.05.2005 (S 28-05), endret 27.5.2009 (IS 4-09). Sist endret av fakultetsstyret 17.6.13 (JF 28-13) med hjemmel i instruks for fakultetsstyrer av 28.11.2008

1. Sammensetning

Studieutvalget (SU) skal ha følgende sammensetning:

- Tre vitenskapelig tilsatte. Prodekan for studiesaker er leder av studieutvalget. De to øvrige medlemmer oppnevnes blant avdelingslederne [og programleder for LL.M.-programmet i Law of the Sea](#). Utvalget velger selv nestleder blant disse.
- To studenter, hvorav en skal være på 4. eller 5. avdeling

Oppnevning av studieutvalg gjøres av fakultetsstyret for to år. Perioden for studentrepresentanter er ett år.

2. Studieutvalgets ansvar og kompetanse

2.1 Generelt

Studieutvalget er programstyret for masterstudiet i rettsvitenskap og LLM-programmet i Law of The Sea. Studieutvalget har en koordinerende, rådgivende og rapporterende funksjon for begge studieprogrammene.

Studieutvalget skal:

- ivareta helheten i studieprogrammet og påse at det representerer både faglig bredde og faglig fordypning
- gi innstilling til fakultetsstyret om endringer i studieplan, reglement mv hvor fakultetsstyret har vedtakskompetanse
- se til at studentene blir ivaretatt både sosialt og faglig samt arbeide for et best mulig læringsmiljø
- drive pedagogisk utviklingsarbeid gjennom pedagogisk forum og på andre måter

Studieutvalget utarbeider en årlig studieprogramrapport for masterstudiet i rettsvitenskap og oversender denne til fakultetet for innarbeiding i fakultetsrapporten. I studieprogramrapporten foreslås kvalitetsforbedringer for neste studieår i henhold til de føringer som er fastsatt i

kvalitetssikringssystemet for Universitetet i Tromsø. Dersom studieutvalget merker tegn på svikt i ivaretagelsen av studentene eller svikt i kvaliteten i programmet, skal fakultetsstyret underrettes om dette.

2.2 Studieutvalget har avgjørelsesmyndighet i saker vedrørende:

- fagplaner og pensum
- oppnevning av oppgaveutvalg
- studiekvalitet og læringsmiljø
- obligatorisk praksis i studiet, for eksempel søknader om særplass, endret praksistidspunkt, godkjenning av yrkespraksis som tilsvarende obligatorisk praksis
- spørsmål i forbindelse med eksamen, for eksempel prinsipielle saker om fritak fra eksamen, søknader om dispensasjon fra vilkår for oppmelding til eksamen, herunder tregangersregelen
- Innpassing av utdanning fra andre læresteder
- andre saker hvor avgjørelsesmyndighet er delegert fra styret
- andre saker i henhold til de enhver tid gjeldende regler og retningslinjer

2.3 Studieutvalget kan gi uttalelse i følgende saker:

- endring av reglement (herunder eksamenskrav og studentopptak)
- spørsmål i forbindelse med studentopptaket
- undervisnings- og eksamensspørsmål som ikke avgjøres av studieutvalget
- andre saker utvalget får seg forelagt

3. Møteordning

Utvalget fatter avgjørelser og gir uttalelser i møter. Utvalgets leder, eller nestlederen i hans/hennes fravær, kan fatte vedtak og gi uttalelser på utvalgets vegne i mindre viktige saker som ikke er av prinsipiell betydning, samt saker hvor møtebehandling ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for fakultetets virksomhet. I sistnevnte tilfeller skal saken så vidt mulig drøftes med minst en av studentrepresentantene i utvalget før vedtaket fattes eller uttalelse gis.

Forøvrig gjelder Universitetet i Tromsøs forretningsorden.

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
70/18

Opprettelse av masterskrivekurs på LL.M.-programmet i Law of the Sea

Innstilling til vedtak:

Studieutvalget anbefaler at undervisningstilbudet ved LL.M.-programmet utvides med fem timer til et skrivekurs tilknyttet masteroppgaven.

Begrunnelse:

Faglig ansvarlig for LL.M.-programmet, Maria das Neves, har fremmet forslag om at undervisningstilbudet på programmet utvides med fem timer til et skrivekurs knyttet til masteroppgaven. Formålet med skrivekurset vil være å sikre at studentene har det faglige grunnlaget for å lykkes med å skrive masteroppgaven i programmet.

LL.M.-studentene kommer fra mange ulike land og ulike akademiske tradisjoner. De fleste har ifølge das Neves liten erfaring med å skrive akademiske oppgaver, langt mindre masteroppgaver. Ifølge das Neves er det da også mange av studentene som strever med å skrive masteroppgaven på LL.M.-programmet. I det følgende gjengis das Neves' redegjørelse av behovet for og formålet med det foreslåtte masterskrivekurset:

«An assessment of our LLM student's overall performance in their thesis, together with reports of supervisors clearly indicates the need to establish a comprehensive writing course on research and on how to write a thesis. Master thesis grades haven't been as good as desired (few top grades) and often don't match grades/work developed by students throughout the year.

Our LLM students come from many different countries and with very different academic traditions. Most of our students have not written assignments before and certainly not thesis, nor have any notions of methodology. We find that they do struggle a lot with writing the thesis (we also got this feedback from our alumni). Moreover, supervisors have noted that they have had to invest more time than would normally be necessary. A writing course specifically tailored to writing a thesis proposal, conducting research, methodology and writing a thesis would greatly benefit our students. Our objective is to provide them with the necessary knowledge and skills to succeed in the thesis.

Norwegian students in the integrated master program have such comprehensive courses on how to write a thesis and on research and methodology. We would like for our LLM students to be able to benefit from such a course. The LLM already has writing courses that mostly prepare the students for exams, assignments, and home assignments, and oral exams. Since these courses were put in place, we have obtained positive feedback from our students and positive improvement of grades. The thesis writing course should have the same positive result.»

LL.M.-programmet i Law of the Sea er på 90 studiepoeng og har per i dag 128 undervisningstimer. 8 av disse timene er forbeholdt et skrivekurs som tilbys om høsten, tidlig i programmet. Dette skrivekurset forbereder studentene på skriftlige skoleeksamener, og har ifølge das Neves hatt positiv effekt på karakterene studentene oppnår i denne prøveformen siden det kom i stand.

De øvrige 120 timene brukes i hovedsak til undervisning i de fire emnene på programmet, som til sammen utgjør 60 studiepoeng. I tillegg har studentene innen de timemessige rammene vært tilbudt to mindre skrive-/eksamenskurs på våren (til sammen 6 timer¹). Det ene av disse kursene har omhandlet hjemmeeksamen, muntlig prøve og «thesis proposal» (2 timer). Det andre kurset har gitt en kort innføring i skriving av masteroppgave, men har av tidshensyn ikke kunnet gå i dybden på verken metode, research eller skriveprosess (4 timer).

Skrivekursene på våren har som nevnt vært tilbudt innen rammene for undervisning i vårsemesteret. Det vil si at færre undervisningstimer har kunnet settes av til lærestoffet i de to våremnene på LL.M.-programmet. Å utvide undervisingstilbudet med fem timer, avsatt til et eget masteroppgaveskrivekurs, vil da også ha den positive effekten å frigjøre timer til undervisningen i vårens programemner, understreker faglig ansvarlig das Neves.

Ressursmessig vil det foreslåtte kurset innebære at undervisningstilbudet på LL.M.-programmet utvides med 5 undervisningstimer. Det tilsvarende skrivekurset på 5. avdeling vektet som seminar i timeregnskapet, og det samme vil gjelde for det foreslåtte skrivekurset på LL.M.-programmet. Skrivekurset vil dermed gi uttelling som 15 timer i timeregnskapet for faglæreren som holder kurset.

Vedlagt er en oversikt over karaktersnitt på de ulike emnene samt karakterfordeling på masteroppgaven, for LLM-kullene fra 2013/14 til 2017/18, se vedlegg 1. Vedlegg 2 er utdrag fra en undersøkelse som ble gjennomført blant LLM-alumnene høsten 2018. I utdraget er svarene på spørsmål knyttet til utvikling av skriveferdigheter og skrivekurs hentet ut.

Magne Frostad
prodekan

—

Kjersti Dahle
studiesjef

—

Saksbehandler: Line Merete Skarvik, rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

1 Karaktersnitt og karakterfordeling LLM-kull 13/14-17/18

---

¹ Timeantallet er basert på de siste års timeplaner for LL.M.-programmet. Opp gjennom årene har antallet timer satt av til skrivekurs på våren variert.

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
71/18

Oppnevning av sensorkorps 1.-5.avdeling og LL.M 2019-2021

Innstilling til vedtak:

Nåværende sensorer på de vedlagte listene gjenoppnevnes som sensorer på 1.-4.avdeling og 5.avdeling/LL.M ved Det juridiske fakultet for en ny periode fra 1.1.2019 til 31.12.2021.

Gundersen, Mathisen, Skjelmo, Haugli, Kravik og Snipsøyr oppnevnes som sensorer på 1.-4. avdeling. Sandøy, Schatz og Hey oppnevnes som sensorer på 5. avdeling/LL.M.

Begrunnelse:

Perioden for nåværende sensorkorps ved Det juridiske fakultet går ut 1.1.2019. Det er derfor ønskelig å oppnevne samtlige til en ny periode på tre år jf. Lov om universiteter og høyskoler §3-9 andre ledd og eksamensforskriften §39 (se vedlegg 3 og 4).

Nye sensorer på 1.-4.avdeling:

Inga Helene Gundersen – Jurist, Forbrukertilsynet (karantenetid på 3 og 4. avdeling til 2020)

Halvor Mathisen – Advokatfullmektig, Advokatfirmaet BAHR

Ingrid Skjelmo – Advokatfullmektig, Thommessen

Kari Anne Haugli – Advokatfullmektig, Oslo kommune (karantenetid på 3 og 4. avdeling til 2020)

Andreas Motzfeldt Kravik – Jurist, Den norske FN-delegasjonen i New York

Bjarne Snipsøyr – Rådgiver, Justis- og beredskapsdepartementet

Nye sensorer på 5. avdeling:

Elisabet Dolva Sandøy – Dommerfullmektig, Brønnøy tingrett

Nye sensorer på LL.M:

Valentin Schatz - Research Associate, University of Hamburg

Ellen Hey – Professor, Erasmus University Rotterdam

Vilkår for å kunne være sensor fremkommer av Retningslinjer for utvelgelse av sensorer og sammensetning av sensorkorps (vedlegg 1). For 1.-4 avdeling er kravet: «Eksterne jurister må ha overvekt av karakteren A». For 5. avdeling er kravet: «Eksterne jurister må enten ha overvekt av karakteren A, eller overvekt av karakteren B og solid erfaring innen det aktuelle fagfeltet».

Karakterutskriftene (vedlegg 2) viser at snittet til Gundersen, Mathisen, Skjelmo, Haugli, Kravik og Snipsøyr oppfyller kravet for å være sensor på 1.-4. avdeling. Snittet til Sandøy, Schatz og Hey oppfyller kravet for å være sensor på 5. avdeling/LL.M.

Magne Frostad
prodekan for utdanning

—

Kjersti Dahle
studiesjef

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Maren Charlotte Bø, rådgiver

Vedlegg

- 1 Retningslinjer for utvelgelse av sensorer og sammensetning av sensorkorps
- 2 Karakterutskrifter
- 3 Internt arbeidsdokument Felles sensorkorps 1.-4. avdeling 2019-2021
- 4 Internt arbeidsdokument Felles sensorkorps 1.-5.avdeling og LL.M 2019-2021

Retningslinjer for utvelgelse av sensorer og sammensetning av sensorkorps

Opprettet dato: 11.02.2010

Forfatter: Bye, Kristin Johanne

Lenke til nettside: https://uit.no/go/target/171376/?p_document_id=171376

Fastsatt av Studieutvalget 13.06.07 (SU 36-07) og 06.11.07 (SU 74-07). Sist endret 28.10.14 (SU 61-14)

Vilkår for sensorer ved 1. - 4. avdeling

Tilsatte eller engasjerte i vitenskapelige stillinger ved Det juridiske fakultet er alle kvalifiserte.

Eksterne jurister må ha overvekt av karakteren A.

Vilkår for sensorer ved 5. avdeling (valgfri del)

Tilsatte eller engasjerte i vitenskapelige stillinger ved Det juridiske fakultet er alle kvalifiserte.

Eksterne jurister må enten ha overvekt av karakteren A, eller overvekt av karakteren B og solid erfaring innen det aktuelle fagfeltet.

Vilkår for alle sensorer

Ingen kan være sensor før minimum 2 år etter fullført grad. Dersom særlige grunner tilsier det, kan 1 år godtas. Karantenetiden gjelder ikke for 1. og 2. avdeling.

Sammensetning av sensorkorpset

- Det skal så langt det er mulig være et fast sensorutvalg på hver avdeling
- Eksterne sensorer skal utgjøre halvparten av hvert sensorutvalg
- Sensorutvalgene skal være sammensatt med en overvekt av erfarne sensorer.
- Begge kjønn skal være tilnærmet likt representert

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
72/18

Søknader om økonomisk støtte til studentaktivitet

Innstilling til vedtak:

De innkomne søknadene innvilges slik:

Retts hjelpstiltakenes fellesseminar 2019	kr 10 000
Isbjørnballet 2019	kr 5 000
Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter	kr 50 000

Begrunnelse:

Det har kommet tre søknader om støtte til ulik studentaktivitet. Det er søkt om støtte til retts hjelpstiltakenes fellesseminar 2019, støtte til deltakelse i Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter og støtte til Isbjørnballet 2019. Det vises til de vedlagte søknadene.

Retts hjelpstiltakenes fellesseminar

Retts hjelpstiltakenes fellesseminar søker ikke om et konkret beløp. Fakultetet har tidligere år støttet dette arrangementet med kr 10 000,- og dette foreslås videreført. Retts hjelpstiltakenes fellesseminar er et viktig arrangement for retts hjelpstiltakene i Norge, og bidrar til kompetanseheving og møter på tvers av de ulike tiltakene. Jusshjelpa i Nord-Norge er et av tiltakene som planlegger å være representert med saksbehandlere på seminaret.

Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter

Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter søker om støtte oppad begrenset til kr 100 000,-. Tidligere år har fakultetet støttet dette arrangementet med kr 50 000,-. I 2019 skal den Nordiske prosedyrekonkurransen arrangeres på Island i juni. Det er 10 studenter fra Det juridiske fakultet, UiT, som har meldt seg på. Dersom man tar med de tre veilederne fra fakultetet som skal være med vil det være 13 personer totalt.

I retningslinjene for reisestøtte til studenter pkt. 2 følger det at *Studenter som deltar i "Nordisk prosedyrekonkurranse" kan innvilges støtte til reiseutgifter som påløper i forbindelse med konkurransen*. Ved innvilgelse av kr 50 000,- i støtte vil det tilsvare kr 5 000,- pr. student eller dersom man legger til grunn at også de tre veilederne fra fakultetet skal tildeles støtte vil beløpet tilsvare i overkant av kr 3 800,-. Til sammenlikning kan studenter som skriver masteroppgave få

innvilget reisestøtte oppad begrenset til kr 3 000,- til faglige arrangementer, jf. retningslinjene for reisestøtte pkt. 6. Det bør kreves at reisen og oppholdet gjøres på rimeligste måte samt at det i etterkant av reisen dokumenteres at reisen er gjennomført og at kvitteringer for reise og opphold legges fram. I motsatt fall eller at det innvilgede beløpet ikke er benyttet helt eller delvis vil dette kunne kreves tilbakebetalt. Når det gjelder reise og opphold for de eksterne veilederne er dette noe fakultetet ikke kan dekke eller gi støtte til.

Det foreslås at beløpet for støtte til reise og opphold i forbindelse med Nordisk prosedyrekonkurranse settes til kr 50 000,-.

Isbjørnballet 2019

Isbjørnballet har tidligere år mottatt kr 5 000 i støtte, og det foreslås at også dette videreføres. Dette er et sosialt arrangement som samtlige studenter ved fakultetet kan delta på.

På budsjettposten støtte til studentorganisasjoner gjenstår det kr 89 687,- av totalt kr 200 000,- for 2018.

Det foreslås følgende fordeling av de innkomne søknadene:

Rettshjelpstiltakenes fellesseminar 2019	kr 10 000,-
Isbjørnballet 2019	kr 5 000,-
Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter	kr 50 000,-

Dersom fordeling blir vedtatt som foreslått vil det gjenstå kr 24 687,- på budsjettposten for 2018.

Kjersti Dahle
studiesjef

—

Maren Charlotte Bø
rådgiver

—

Saksbehandler: Ole Martin Loe, rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Søknad Isbjørnballet 2019
- 2 Budsjett Isbjørnball 2019
- 3 Søknad fra Club Østgård
- 4 Søknad rettshjelpstiltakenes fellesseminar 2019
- 5 Retningslinjer for reisestøtte til studenter

Fra: Hanna Grønli (hannalg95@hotmail.com)

Sendt: 26.09.2018 13:19:31

Til: Postmottak UIT

Kopi:

Emne: Isbjørnballet 2019

Vedlegg: Budsjett Isbjørnballet 2019.docx

Hei

Juristforeningen i Tromsø søker om arrangementsmidler til Isbjørnballet 9. Februar 2019 og ønsker å ha dere med på laget!

Foreningens formål er å "sørge for et godt sosialt miljø blant jusstudentene i Tromsø ved å tilby et rikt aktivitetstilbud utenom studiet. Arrangementet skal være tilrettelagt slik at studentene kan knytte kontakt på tvers av de ulike avdelingene." jf. vedtektene § 1-1

Isbjørnballet har vært lang tradisjon ved Det juridiske fakultetet og har som formål å samle studenter og ansatte på tvers av avdelinger for en hyggelig og sosial kveld.

Arrangementet er jusstudentenes eneste galla hvor over 200 deltar. Avdelingene blir tidvis større og vi håper derfor på å se nærmere 300 på årets ball. Dette slik at så mange som mulig kan delta på arrangementet.

Det å avholde et slikt ball virker også som en positiv markedsføring for fakultetet.

Med støtte til ballet vil Juristforeningen bruke midlene til å dekke arrangementets utgifter, samt minske egenandelen for studentene så godt det lar seg gjøre. Dette for å få et bredere og mer inkluderende ball uten for store kostnader.

Styret i Juristforeningen er takknemlig for enhver støtte. Vi har tidligere slitt med støtte da det har vært vanskelig å få sponsorer til et arrangement som retter seg mot det sosiale, ikke det faglige.

Budsjettet følger som eget vedlegg. Vi vil imidlertid gjøre dere oppmerksomme på at budsjettet er foreløpig. Dette grunnet usikkerhet rundt andre sponsorer, samt antall deltakende studenter.

Juristforeningens kontonummer for Isbjørnballet er: 4750 27 15999

Mvh.

Ballansvarlig Hanna Lerengen Grønli

Juristforeningen i Tromsø

Budsjett Isbjørnballet

9. februar 2019

	Utgifter	
3-retters + apertiff	174 000,-	(580,- per pers, 300 pers.)
Lokale		Vederlagsfritt
Fotobaren	12 000,-	
Anlegg, lys, DJ	12 000,-	
Logo, Sverre Simonsen	1000,-	
Konkurranser; premier	2000,-	
Bordkort - ebay	300,-	
Geofilter		Betalt i 2018
Kåringer	4000,-	
Stand-up	7 000,-	
Sum ink. billettene	212 300,-	

	Inntekter	
3-retters + apertiff	150 000,-	Ordinære billetter (500,- pr pers)
	6000,-	Redusert pris billetter (300,- pr pers)
	156 000,-	
Juristforeningen	35 000,-	
Sponsorer	20 000,-	
Fakultetet	5000,-	
Sum:	216 000,-	

Sum diff: +3700,-

Club Østgård
Storgata 124
9008 Tromsø

UiT Norges arktiske universitet
Det juridiske fakultet
9037 Tromsø

Tromsø den 24. Oktober 2018

Søknad om støtte: Deltakelse i Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter

Studenter på 4. og 5. studieår ved Det juridiske fakultet, UiT Norges arktiske universitet har i flere år fått mulighet til å delta i Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter. For å kunne videreføre dette tilbudet, ble den 19. september 2018 Club Østgård stiftet. Den 16. oktober 2018 ble foreningen registrert i Enhetsregisteret, med professor Jens Edvin Andreassen Skoghøy som leder og professor Jon Petter Rui og advokat Bjørnar Østgård (H) som styremedlemmer. De øvrige medlemmer er førsteamanuensis Jussi Pedersen og advokat (H) Hallvard Østgård.

Den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter er en konkurranse der temaet er påståtte krenkelser av Den europeiske menneskerettighetskonvensjon. Her har studenter fra de juridiske fakultetene i Norden i over 20 år konkurrert om Det Sporrang-Lönnrothska Priset. Konkurransen avholdes hvert vår, med finale i juni. Konkurransen er todelt: Først utarbeides skriftlige innlegg, deretter forberedes og gjennomføres muntlige forhandlinger. I juni 2019 arrangeres de muntlige forhandlingene i Island. Club Østgård er ett av to lag fra Norge som deltar i konkurransen. Til sammen består konkurransen av 13 lag fra de nordiske land.

I høst har vi invitert interesserte studenter til å melde seg på konkurransen. Etter søknadsfristen hadde ti søkere meldt seg. Vi har valgt å gi alle studentene som har søkt mulighet til å delta, og å få gjennomføre konkurransen som spesialfag (15 studiepoeng). Ved de muntlige forhandlingene er det åtte studenter som deltar. I samråd med studentene vil vi velge ut de som reiser til Island basert på prestasjoner i forberedelsene, eventuelt ved loddtrekning.

For å kunne delta i konkurranse, må vi samle inn midler som dekker reise og opphold (tre netter) i Island. Anslagsvis vil reise og opphold for studentene samt veiledere som arbeider ved fakultetet komme på 90 000-100 000 kroner. Den forrige stiftelsen som arrangerte prosedyrekonkurranse er avsluttet. Vi starter derfor uten noen midler, og er avhengig av støtte for å kunne gjennomføre deltakelsen i prosedyrekonkurranse. Tidligere år har fakultetet bidratt med 50 000 kroner. Siden stiftelsen nå ikke har midler fra tidligere år og siden årets muntlige forhandlinger er lagt til Island, har vi et ekstra behov for økonomisk støtte. Vi søker derfor fakultetet om støtte oppad begrenset til 100 000 kroner. Avhengig av hvor mye vi får tildelt fra fakultetet vil vi forsøke finansiering fra andre kilder, slik som det private næringsliv og Den norske advokatforening. Det er usikkert om og hvor mye støtte som vil bli innvilget fra andre kilder. Foregående års drift viser at det ikke vil være tale om beløp som er store nok til å delta i muntlige forhandlinger i Island.

På vegne av styret,

Beste hilsen

Jon Petter Rui

Søknad om økonomisk støtte til Fellesseminaret 2019

Jushjelpa i Midt-Norge arrangerer på vegne av de fem rettshjelpstiltakene i Norge et fellesseminar i februar 2019. Vi ønsker med dette å søke om økonomisk støtte til å avholde seminaret. Søknaden inneholder en oversikt over seminarets formål og tema, deretter generell informasjon om tiltakenes arbeid, og videre et foreløpig budsjett for seminaret. Gjennomføringen av seminaret er avhengig av ekstern finansiering.

Seminarets formål

Som ledd i arbeidet med å styrke den faglige kompetanse innad i rettshjelpstiltakene, arrangeres det årlig et fagseminar for rettshjelpstiltakene i fellesskap. Under fellesseminaret vil vi utveksle verdifulle erfaringer på de fagområdene vi arbeider med samtidig som et utvalgt tema vil settes i hovedfokus for å belyse nye juridiske problemstillinger som angår rettshjelpstiltakene. Til seminaret hentes det inn eksterne foredragsholdere, avholdes det paneldebatter og work-shops for å drøfte det valgte temaet for seminaret. Seminaret muliggjør en bred kompetanseheving og kontinuerlig evaluering av rettshjelpstiltakenes arbeid.

Seminarets tema

Årets fellesseminar arrangeres av Jushjelpa i Midt-Norge og vil omhandle juridiske og samfunnsmessige problemstillinger knyttet til personvern. Vi ønsker at deltakerne på årets seminar skal få større kompetanse innen den nye GDPR-lovgivningen, samt at det knyttes en større bevissthet og et fremtidsrettet fokus på hvordan teknologisk utvikling, sosiale medier og lagring av data byr på store utfordringer knyttet til individers personvern. Gjennom work-shops, paneldebatter og ulike eksterne foredrag ønsker vi å gjøre rettshjelpstiltakene bedre rustet til å bevare individers rettigheter, særlig ved å kunne styrke personvernet til svakerestilte grupper i samfunnet, men også ved å kunne være en tydelig stemme i samfunnsdebatten.

Seminarets program

Seminaret vil arrangeres på Røros 25.februar til 27.februar 2019. Den første dagen vil benyttes til innlosjering, felles lunsj, velkomsttale og en felles work-shop der deltakerne får muligheten til å reflektere rundt årets tema. Deretter vil det avholdes et foredrag om den nye GDPR-lovgivningen. Den andre dagen vil programmet bestå av eksterne foredrag, en paneldebatt og gruppearbeid om hvordan teknologi og sosiale medier kan by på utfordringer for lovgiver og individets personvern. Den tredje dagen vil gå med til et eksternt foredrag, felles lunsj og evaluering av seminaret før utsjekk.

Om rettshjelpstiltakene

Rettshjelpstiltakene i Norge består av JussBuss, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) i Oslo, Jushjelpa i Midt-Norge, Jusshjelpa i Nord-Norge og Jussformidlingen i Bergen. Tiltakenes formål er ulikt utformet, men felles for tiltakene er at jusstudenter arbeider for å bedre og sikre rettsstillingen for ressursvake grupper i samfunnet. Dette gjør vi gjennom å yte gratis juridisk bistand, arbeide rettspolitisk og rettsopplysende, samt gjennom forskning og utredninger. Tiltakene utgjør dessuten et utdanningstilbud for jusstudentene i Norge.

Til sammen er cirka 120 jusstudenter til enhver tid sysselsatt i rettshjelpstiltakene. Rundt halvparten av arbeidet som nedlegges er frivillig arbeid. Totalt mottar rettshjelpstiltakene over 20 000 henvendelser

---

GRATIS JURIDISK RÅDGIVNING

Postadresse: Bispegata 9 C
7012 Trondheim
Besøksadresse: Bispegata 9 C

Telefon: 73515250

URL: <http://www.jushjelpa.no>
Mail: jushjelpa@jushjelpa.no
Org. Nr.: 880 378 902

årlig. I de fleste henvendelsene gir tiltakene juridisk veiledning om klientenes rettsstilling, men vi opptrer også i stor grad som partsrepresentant.

Studentrettshjelpstiltakene er lokalisert i henholdsvis Oslo, Trondheim, Tromsø og Bergen, og vi utfyller dermed hverandre i å representere et lavterskeltilbud for mennesker over hele landet som har juridiske problemer. Vår erfaring er at svært mange saker får sin løsning etter informasjon eller bistand fra oss. Dette bidrar til et lavere konfliktnivå som avklares utenfor rettssalen. Studentrettshjelpstiltakene har spesialisert seg på rettsområder som ikke er prioriterte i rettshjelpsloven, og forsøker derfor å utfylle tomrommene i det offentlige rettshjelpstilbudet. Det tilbudet tiltakene yter er derfor svært viktig for rettssikkerheten til den gruppen mennesker som ikke har råd til advokat, og som faller utenfor de offentlige støtteordningene. Rettshjelpstiltakenes drift baserer seg i hovedsak på økonomisk støtte fra Justis- og beredskapsdepartementet, universiteter og studentorganisasjoner, og kommuner og fylkeskommuner.

Finansiering

Rettshjelpstiltakene vil under årets fellesseminar delta med i overkant av 110 medarbeidere, og seminaret vil vare i tre dager. Det er forutsatt at rettshjelpstiltakene selv betaler en egenandel pålydende 35 000,-. Seminaret vil avholdes på Røros ved Bergstaden Hotell. Helpensjon for 110 deltakerne ved Bergstaden Hotell er pålydende 202 500,-. De tilreisende deltakerne fra Oslo og Trondheim vil fraktes med henholdsvis buss og tog, mens de tilreisende fra Bergen og Tromsø vil være avhengig av flytransport. I tillegg settes det av en utgiftspost til å dekke eksterne foredragsholderes reise- og overnattingskostnader. Det vil ikke gis honorar til eksterne foredragsholdere.

Fellesseminaret er ment å skulle finansieres med støtte fra eksterne bidragsytere. Vi har derfor søkt om støtte til gjennomføringen av seminaret til departementet, universiteter, ulike stiftelser, advokatkontor og andre bedrifter. Søknaden er basert på et foreløpig budsjett over forventede utgifter. Samtlige bidragsytere vil få en detaljert oppdatering med endelig budsjett og program dersom ønskelig.

Budsjettet for Fellesseminaret 2019 bygger på budsjett og regnskap for fellesseminaret som ble avholdt vinteren 2018 i regi av Jussformidlingen i Bergen.

Inntekter

1. Egenandeler fra tiltakene	175 000,-
2. Mottatt økonomisk støtte per dags dato	25 000,-
3. Ekstern støtte	180 000,-
Sum	380 000,-

Utgifter

4. Overnatting med helpensjon (to døgn) ved Bergstaden Hotell	202 500,-
5. Reisekostnader	137 500,-
6. Foredragsholdere	30 000,-
7. Materiell	10 000,-
Sum	380 000,-

GRATIS JURIDISK RÅDGIVNING

Postadresse: Bispegata 9 C
7012 Trondheim
Besøksadresse: Bispegata 9 C

Telefon: 73515250

URL: <http://www.jushjelpa.no>
Mail: jushjelpa@jushjelpa.no
Org. Nr.: 880 378 902

I etterkant av seminaret vil det utarbeides en rapport for å sikre at våre bidragsytere får en tilfredsstillende tilbakemelding på hvordan deres økonomiske bidrag har blitt disponert. Rapporten vil også være nødvendig for en videreføring av det arbeidet som planlegges utført etter seminaret, og vil sikre at nye saksbehandlere kan nyttiggjøre seg de erfaringer som blir gjort.

Ettersom vi er avhengige av eksterne bidrag for å kunne gjennomføre seminaret, avventer vi å inngå bindende avtaler med foredragsholdere og lignende til finansieringen av seminaret er avklart. I den forbindelse ber vi om respons på vår henvendelse så snart som mulig, helst innen 1.oktober 2018.

Vi setter stor pris på alle økonomiske bidrag.

På denne bakgrunn søker vi om økonomisk støtte til Fellesseminaret 2019.

Eventuell støtte godskrives konto 1202.59.90445. Overføringen bes merket med «fellesseminar 2019».

Spørsmål bes rettet undertegnede på e-post eller telefon.

For Jushjelpa i Midt-Norge,

Espen Haugan og Sofie Holten

Telefon: 97582131/ 95239316

Epost-adresse: prosjekt@jushjelpa.no

GRATIS JURIDISK RÅDGIVNING

Postadresse: Bispegata 9 C
7012 Trondheim
Besøksadresse: Bispegata 9 C

Telefon: 73515250

URL: <http://www.jushjelpa.no>
Mail: jushjelpa@jushjelpa.no
Org. Nr.: 880 378 902

Retningslinjer for reisestøtte til studenter

Vedtatt av SU 21. oktober 2009. Sist endret av SU 17. mars 2010.

Studenter i de nedenfor opplistede tilfeller kan etter søknad innvilges støtte fra fakultetet til studierelaterte reiser. Hvorvidt søknader vedrørende slik støtte innvilges vil avhenge av fakultetets til enhver tid økonomiske situasjon. Det gis kun reisestøtte tilsvarende rimeligste reisemåte. For alle søknader om reisestøtte må det vedlegges kvittering for kjøp av billetter, samt dokumentasjon på at reisen er gjennomført, for eksempel i form av setekvittering.

1. Veiledning i forbindelse med skriving av masteravhandling

Studenter som skriver masteravhandling kan innvilges støtte ved reise til og fra møte med veileder. Slik reisestøtte gis primært til studenter som skriver stor masteravhandling. Det kreves bekreftelse fra veileder om at reisen er nødvendig. I særlige tilfeller kan også studenter som skriver liten masteravhandling få innvilget søknad om slik reisestøtte.

2. Nordisk prosedyrekonkurranse

Studenter som deltar i "Nordisk prosedyrekonkurranse" kan innvilges støtte til reiseutgifter som påløper i forbindelse med konkurransen.

3. Utveksling til UCLA

Våre studenter som er nominert til utveksling i kraft av vår avtale med UCLA, og som har reiseutgifter i forbindelse med påkrevd TOEFL - test og / eller i forbindelse med visumsøknad, kan innvilges støtte til disse reiseutgiftene. Studenter som innvilges reisestøtte vil tidligst kunne motta støtten når det dokumenteres at semesteret ved UCLA er påbegynt.

Det gis ikke støtte til reiseutgifter som påløper ved reiser tur/retur norsk studiested - UCLA, herunder daglige reiser mellom bopel på utvekslingsstedet - UCLA. Det gis heller ikke støtte til reiseutgifter som påløper ved reiser forbundet med utvekslingsopphold i andre tilfeller enn dette.

4. Særlige tilfeller

Etter søknad i særlige tilfeller kan reisestøtte tilkjennes lokale studentforeninger.

5. Reiser i forbindelse med obligatorisk praksisutplassering

Studenter som skal ut i praksis kan innvilges støtte til reiseutgifter som påløper i forbindelse med reise tur/retur studiested - praksissted.

Det gis ikke støtte til reiseutgifter som påløper i forbindelse med gjennomføring av selve praksisoppholdet. Med dette menes reiser som for eksempel daglige reiser mellom bopel og praksissted, reise sammen med praksisveileder til rettsmøter, befaringer, skjønn o.l.

6. Faglige arrangementer

1. Studenter som skriver masteroppgave og har godkjent tema av fakultetet, kan søke om reisestøtte til faglige arrangementer som har relevans for masteroppgavens tema. Det kreves bekreftelse fra veileder at reisen er nødvendig.
2. Studenter som ikke har godkjent tema til masteroppgave, kan tildeles støtte under forutsetning av at det aktuelle temaet godkjennes og at oppgaven skrives innenfor dette temaet. Dersom dette ikke skjer kan fakultetet kreve støtten tilbakebetalt. Det kreves bekreftelse fra avdelingsleder på 5. avdeling at reisen er nødvendig.
3. For pkt. 1 og pkt. 2 er støtten oppad begrenset til kr. 3000 pr. student.

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
73/18

Orientering om mindre pensumendring på 1. avdeling - folkerett

Innstilling til vedtak:

Pensum(hovedpensumsboka) i folkerett på 1. avdeling går

Fra:

Morten Ruud og Geir Ulfstein, Innføring i folkerett, 4. utgave, 2011, kapittel:

- o Kap. 1
- o Kap 3-11
- o Kap 12, pkt. 1 og 2
- o Kap 13
- o Kap 15
- o Kap 18-19

Til:

Morten Ruud og Geir Ulfstein, Innføring i folkerett, 5. utgave, 2018, kapittel:

- o Kap. 1
- o Kap 3-11
- o Kap 12, pkt. 1 og 2
- o Kap 13
- o Kap 15
- o Kap 18-19

Begrunnelse:

Som avdelingsleder vil Kristine Korsnes, i medhold av avdelingslederreglementets pkt 2.2., foreta en mindre endring av pensum i folkerett.

Årsaken er at det har kommet en ny utgave av hovedlæreboka i folkerett av Morten Ruud og Geir Ulfstein. Den nye boka fremstår i hovedsak som en ajourføring jf. innholdsfortegnelsen.

Tematisk innebærer den nye utgaven ingen endringer for den delen som er pensum på 1. avdeling. En sammenligning av antall sider pensum i den gamle vs. den nye utgaven, tilsier en økning på 11 sider. Av disse kan det rekkes fra ca. 5 sider som er blanke.

Endringen innebærer således en total økning på ca. 6 sider. Totalt pensum i folkerett på 1. avdeling utgjør da (inklusive Skoghøys bok og Moirs artikkel) 287 sider, mot normen pr studiepoeng som er 280 for 8 sp.

Magne Frostad
prodekan for utdanning
—
magne.frostad@uit.no

Kjersti Dahle
studiesjef
—
kjersti.dahle@uit.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Sunniva Solheim Alvestad, førstekonsulent

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
74/18

Forslag om endring av pensum i rettsfilosofi

Innstilling til vedtak:

1. Nåværende pensum endres fra:

- Del I Innledning til kompendium i rettsfilosofi og Hva er rettsfilosofi
  - Innledning av Dag Michalsen, Eva Maria Svensson og Kristine H. Korsnes.
  - Bernt, Jan Fridthjof, Den ene og retten – brytningen mellom liberalisme og kollektivismen i norsk rettsteori, Rett og Toleranse festskrift til Helge J. Thue 2007, s. 488-503.
- Del II Rettsfilosofi og juridisk metode
  - Askeland, Bjarte, Rettskildelærens utvikling i rettsteoretisk belysning, Jussens Vein 2003 s 8-23.
  - Graver, Hans Petter, Keiserens garderobe: Eckhoffs rettskildelære og utfordringer fremover, Tidsskrift for rettsvitenskap 2000 s. 429-476.
  - Morten Kinander, En kritisk vurdering av moderne hermeneutisk rettsteori, Retfærd nr. 103, 2003 s. 14-22.
  - Blandhol, Sverre, Pragmatismens aktualitet i rettsvitenskap og rettsanvendelse, TfR 2004 s.365-390.
  - Bernt, Jan Fridthjof, Det juridiske fortolkningsfellesskap som referanseramme for avgjørelse av juridiske tvilsspørsmål, Arbeid og rett: Festskrift til Henning Jakhellns 70-årsdag 2009 s. 31-43.
- Del III Rettsfilosofi og fagdebatt
  - Straff: Jacobsen, Jørn RT, Fiksjon utan moral eller konstruksjon utan verdi? Om det ideologiske grunnlaget for straffansvar for juridiske personar, Tidsskrift for strafferett, 2009, s 43-74.
  - Rettskomparasjon: Cordero Moss, Giuditta, A Comparison of Italian, English and Norwegian Inheritance Rules as an Illustration of Different Legal Methods, Tidsskrift for rettsvitenskap, 1999 s. 884-903.
  - Feministisk rettsteori: Jørgensen, Stine, Feministisk rettsteori, Retfilosofi i Centrale tekster og temaer, Ole Hammerslev og Henrik Palmer Olsen (red.), Hans Reitzels Forlag, København 2011, s. 665-683 (utenreferanseliste t.o.m. s. 680).

Til:

- Del I Innledning til kompendium i rettsfilosofi og Hva er rettsfilosofi
  - Innledning av Dag Michalsen, Eva Maria Svensson og Kristine H. Korsnes.
- Del II Rettsfilosofi og juridisk metode
  - Askeland, Bjarte, Rettskildelærens utvikling i rettsteoretisk belysning, Jussens Venner 2003 s. 8-23.
  - Bernt, Jan Fridthjof, Det juridiske fortolkningsfellesskap som referanseramme for avgjørelse av juridiske tvilsspørsmål, Arbeid og rett: Festskrift til Henning Jakhellns 70-årsdag 2009 s. 31-43.
  - Bernt, Jan Fridthjof, Hva skjedde med rettsrealismen?, Jussens Venner 2014 s. 139-161.
  - Blandhol, Sverre, Pragmatismens aktualitet i rettsvitenskap og rettsanvendelse, Tidsskrift for Rettsvitenskap 2004 s. 365-390.
  - Graver, Hans Petter, Keiserens garderobe: Eckhoffs rettskildelære og utfordringer fremover, Tidsskrift for Rettsvitenskap 2000 s. 429-476.
  - Graver, Hans Petter, Fornuft og følelser – om klassisk retorikk som modell for moderne juridisk metode, Tidsskrift for Rettsvitenskap 2007 s. 527-562.
  - Kinander, Morten, En kritisk vurdering av moderne hermeneutisk rettsteori, Retfærd nr. 103 2003 s. 14-22.
- Del III Rettsfilosofi og fagdebatt
  - Straff: Jacobsen, Jørn RT, Fiksjon utan moral eller konstruksjon utan verdi? Om det ideologiske grunnlaget for straffansvar for juridiske personar, Tidsskrift for strafferett 2009 s 43-74.
  - Feministisk rettsteori: Jørgensen, Stine, Feministisk rettsteori, Retfilosofi i Centrale tekster og temaer, Ole Hammerslev og Henrik Palmer Olsen (red.), Hans Reitzels Forlag, København 2011 s. 665-683 (*utenreferanseliste t.o.m. s. 680*).

2. Faget endrer navn fra «Rettsfilosofi» til «Rettsfilosofi og juridisk metode» med følgende endring i fagbeskrivelsen fra:

Rettsfilosofi (5 sp)**1) Faglig innhold**

Rettsfilosofi omhandler jussens grunnspørsmål. Rettsfilosofi faget på 4. avdeling har tre hovedtemaer. Det første temaet er *Hva er rettsfilosofi?* Temaet bygger på refleksjon rundt spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres. Studentene blir orientert om sentrale rettsfilosofiske posisjoner. Denne delen er kortfattet og er ment som introduksjon til fagets andre og mest sentrale del. Det andre hovedtemaet er *Rettsfilosofi og juridisk metode*. Temaet bygger på diskusjoner om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og på sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode. Det tredje hovedtemaet er *Rettsfilosofi og fagdebatt*. Temaet omfatter aktuelle rettsfilosofiske diskusjoner i sammenheng med straff, menneskerettigheter og feministisk rettsteori.

Til ny fagbeskrivelse:

Rettsfilosofi og juridisk metode (5 sp)

1) Faglig innhold

Rettsfilosofi og juridisk metode

omhandler jussens grunnspørsmål. Faget har tre hovedtemaer. Det første temaet er *Hva er rettsfilosofi?* Temaet bygger på refleksjon rundt spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres. Studentene blir orientert om sentrale rettsfilosofiske posisjoner. Denne delen er kortfattet og er ment som introduksjon til fagets andre og mest sentrale del. Det andre hovedtemaet er *Rettsfilosofi og juridisk metode*. Temaet bygger på diskusjoner om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og på sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode. Det tredje hovedtemaet er *Rettsfilosofi og fagdebatt*. Temaet omfatter aktuelle rettssfilosofiske diskusjoner i sammenheng med straff, menneskerettigheter og feministisk rettsteori.

Begrunnelse:

Den foreslåtte endringen innebærer at Jan Fridthjof Bernts artikkel «Den ene og retten – brytningen mellom liberalisme og kollektivism i norsk rettsteori» og Giuditta Cordero Moss sin artikkel «A Comparison of Italian, English and Norwegian Inheritance Rules as an Illustration of Different Legal Methods» går ut av pensum. Inn kommer Jan Fridthjof Bernts artikkel «Hva skjedde med rettsrealismen?» og Hans Petter Gravers artikkel «Fornuft og følelser – om klassisk retorikk som modell for moderne juridisk metode». I tillegg endres fagets navn fra «Rettsfilosofi» til «Rettsfilosofi og juridisk metode».

Bakgrunnen for endring av pensum skyldes at de artiklene som er foreslått tatt ut ligger noe i ytterkant av dagens fagbeskrivelse/læringsutbytte og kjernen av faget, nemlig kravet om avansert kunnskap om mangfoldet i debatten om Eckhoffs rettskildemodell. I tillegg har det siden faget ble opprettet kommet flere gode artikler som anses som mer relevante for fagets del.

Bernt sin artikkel som foreslås tatt ut omhandler et individualiserende og pragmatisk perspektiv i rettsanvendelsen. Ut i fra denne bakgrunn kritiserer Bernt de rettsfilosofiske retningene rettspositivisme og rettsrealisme. Utfordringene med artikkelen er at den fordrer visse forkunnskaper om Bernts øvrige forfatterskap. Det har ført til at studentene har problemer med å forstå artikkelens ulike poenger.

På denne bakgrunn vil det være en forbedring av faget å innta artikkelen til Bernt av nyere dato. Her utdyper Bernt sitt syn på forholdet mellom rettsrealisme og rettspositivisme på en mer pedagogisk måte – som faget savner per nå. Artikkelen fokuserer hovedsakelig på Eckhoff, men trekker og inn internasjonale perspektiver ved Hart og Dworkin. Bernt gir også et større innblikk i deler av «Bergenskolens» metodeteori. Artikkelen utfyller således Bernts artikkel om det juridiske fortolkningsfellesskap som referanseramme for rettsanvendelsen – som også er pensum. Endringen ligger innenfor fagbeskrivelsen og i kjernen av kravet om avansert kunnskap om mangfoldet i debatten om Eckhoffs rettskildemodell.

Artikkelen til Moss som foreslås tatt ut omhandler en komparativ analyse av ulike lands arveregler. Hensikten er å illustrere variasjoner i graden av forutberegnelighet i ulike rettssystemer, avhengig av det enkelte lands juridiske metode. Problemet med artikkelen er som nevnt at den i liten grad

knytter seg til fagets rettsfilosofiske diskusjoner. Studentene har derfor hatt vanskeligheter med å plassere artikkelen i en rettsfilosofisk sammenheng. I tillegg bør faget nå avgrenses mot de andre semiobligatoriske fagene, herunder komparativ rett.

Som erstatning foreslås Gravers artikkel. Denne redegjør for retorikken som en alternativ metodelære. Artikkelen omhandler spørsmål som normativ binding, objektivitet og forutberegnelighet i rettsanvendelsen. Dette er allerede sentrale temaer i faget som ligger innenfor kravene til læringsutbytte, herunder kravet om avansert kunnskap om mangfoldet i debatten om Eckhoffs rettskildemodell. Artikkelen gir samlet sett studentene en bredere forståelse av hva som er juridisk metode. I tillegg kan artikkelen forstås som en fortsettelse av Gravers artikkel «Keiserens garderobe», som allerede er pensum. Sistnevnte artikkel er av høy vanskelighetsgrad. Det er derfor fordelaktig å innta en ny artikkel av samme forfatter for å gi studentene en mer helhetlig forståelse.

Rettsfilosofifaget er inndelt i tre: I innledning rettsfilosofi, II rettsfilosofi og juridisk metode og III rettsfilosofi og fagdebatt. Hovedtyngden i faget ligger på del II. Artiklene som foreslås fjernet tas fra del I og del III, mens artiklene som foreslås tatt inn vil være omfattet av del II. Mao. vil endringene i større grad rendyrke forholdet mellom rettsfilosofi og juridisk metode. På sikt bør det tas stilling til om tredelingen skal opprettholdes. Per nå kan imidlertid de foreslåtte endringene tilpasses fagets inndeling.

De foreslåtte endringene innebærer at 34 sider tas ut av faget, mens 57 sider tas inn. Siden faget er på 5 studiepoeng tilsier sidetallsnormen at pensum for faget bør ligge på rundt 175 sider. Faget ligger allerede på 187 artikkelsider. Den foreslått endringen vil medføre totalt 210 artikkelsider. Mao. vil pensum overstige normen noe. Det er likevel faglærernes oppfatning at en slik utvidelse er forsvarlig. For det første hjelper artiklene læringen av nåværende pensum og knytter seg til helt sentrale spørsmål i faget. Det er derfor i liten grad tale om nye temaer og nytt lærestoff. For det andre er faget semiobligatorisk og studentene velger selv på bakgrunn av pensum, læringskrav og temaer. For det tredje er pensum lite pugg-orientert og faget er først og fremst et diskusjons- og refleksjonsfag. Det tilsier mindre strenge krav til antall sider i faget. For det fjerde tilsier disse grunnene at det er likhetstrekk med valgfagene på 5. avdeling, som har en annen sidetallsnormering. Her tillates det 45-55 sider per studiepoeng.

Dersom Studieutvalget likevel anser den foreslåtte endringen som uforenelig med sidetallsnormen, forslås de samme artikler tatt ut av pensum, men kun artikkelen til Bernt inn. Da ender pensum på normen på 175 sider.

I tillegg til pensumendringene foreslås det at faget endrer navn fra «Rettsfilosofi» til «Rettsfilosofi og juridisk metode». Med det kommer fagets hovedfokus på forholdet mellom rettsfilosofi og juridisk metode tydeligere frem. Kun en mindre del av faget (del I) fokuserer i dag på mer klassiske rettsfilosofiske spørsmål. Dagens navn er derfor noe upresist. Endringen står også godt i forhold til studentenes læringsutbytte med krav om avansert kunnskap om mangfoldet i debatten om Eckhoffs rettskildemodell. Ved en klargjøring av fagets fokus på juridisk metode håper faglærerne at flere studenter vil være interessert i å velge faget. Det er i dag en stor skjevdeling i antall studenter som tar rettsfilosofi og rettssosiologi.

Som en følge av de foreslåtte endringene må det foretas en mindre revidering av «Innledning til kompendium i rettsfilosofi» og trykkes opp nye kompendier. Dette er en mindre oppgave som faglærerne står ansvarlig for.

Faglærerne Dag Michalsen, Gunnar Eriksen og Henrik Rode stiller seg alle bak de foreslåtte endringene.

Magne Frostad
prodekan for utdanning

—

Kjersti Dahle
studiesjef

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Sunniva Solheim Alvestad, førstekonsulent

Rettsfilosofi og juridisk metode (5 sp)

1) Faglig innhold

Rettsfilosofi og juridisk metode

omhandler jussens grunnspørsmål. Faget har tre hovedtemaer. Det første temaet er *Hva er rettsfilosofi?* Temaet bygger på refleksjon rundt spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres. Studentene blir orientert om sentrale rettsfilosofiske posisjoner. Denne delen er kortfattet og er ment som introduksjon til fagets andre og mest sentrale del. Det andrehovedtemaet er *Rettsfilosofi og juridisk metode*. Temaet bygger på diskusjoner om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og på sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode. Det tredjehovedtemaet er *Rettsfilosofi og fagdebatt*. Temaet omfatter aktuelle rettsfilosofiske diskusjoner i sammenheng med straff, menneskerettigheter og feministisk rettsteori.

2) Læringsutbytte

Kunnskap.

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om mangfoldet i debatten om Eckhoffs rettskildemodell, eller annerledes sagt, om den rettsrealistiske rettskildelære

- god kunnskap om rettslig argumentasjon og rettslig rettferdiggjørelse av avgjørelser
- kunnskap om hva som påvirker våre syn på spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres
- kunnskap om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og om sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode
- kunnskap om noen dagsaktuelle fagdebatter innom feltet

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- forklare hva som påvirker våre syn på spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres
- diskutere grunnleggende sider ved den juridiske metoden og reflektere over sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode
- bedrive selvstendig metodisk tenkning og kunne evaluere kvaliteten på juridisk argumentasjon i større grad
- forklare og kritisk reflektere over de problemstillinger og den argumentasjonen som tematiseres i pensum

3) Pensum

- Del I Innledning til kompendium i rettsfilosofi og Hva er rettsfilosofi
  - Innledning av Dag Michalsen, Eva Maria Svensson og Kristine H. Korsnes.
- Del II Rettsfilosofi og juridisk metode
  - Askeland, Bjarte, Rettskildelærens utvikling i rettsteoretisk belysning, Jussens Venner 2003 s. 8-23.

- Bernt, Jan Fridthjof, Det juridiske fortolkningsfellesskap som referanseramme for avgjørelse av juridiske tvilsspørsmål, *Arbeid og rett: Festschrift til Henning Jakhellns 70-årsdag* 2009 s. 31-43.
  - Bernt, Jan Fridthjof, Hva skjedde med rettsrealismen?, *Jussens Venner* 2014 s. 139-161.
  - Blandhol, Sverre, Pragmatismens aktualitet i rettsvitenskap og rettsanvendelse, *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 2004 s. 365-390.
  - Graver, Hans Petter, Keiserens garderobe: Eckhoffs rettskildelære og utfordringer fremover, *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 2000 s. 429-476.
  - Graver, Hans Petter, Fornuft og følelser – om klassisk retorikk som modell for moderne juridisk metode, *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 2007 s. 527-562.
  - Kinander, Morten, En kritisk vurdering av moderne hermeneutisk rettsteori, *Retfærd* nr. 103 2003 s. 14-22.
- Del III Rettsfilosofi og fagdebatt
    - Straff: Jacobsen, Jørn RT, Fiksjon utan moral eller konstruksjon utan verdi? Om det ideologiske grunnlaget for straffansvar for juridiske personar, *Tidsskrift for strafferett* 2009 s 43-74.
    - Feministisk rettsteori: Jørgensen, Stine, Feministisk rettsteori, *Retfilosofi i Centrale tekster og temaer*, Ole Hammerslev og Henrik Palmer Olsen (red.), Hans Reitzels Forlag, København 2011 s. 665-683 (*utenreferanseliste t.o.m. s. 680*).

[Skriv ut](#) Lukk vindu

Fagbeskrivelse med pensum 4. avdeling

Vedtatt av studietutvalget 01.04.05 (SU 12/04 - DL 200200704-67) jf pkt 7 i studieplan for mastergraden i rettsvitenskap. Endret ved sak SU 54-11, SU 30-12, SU 40-12, SU 12-13, SU 59-13, 94-13, 95-13, 24/15, SU 19/16, SU 5/17, SU 14/17, SU 15/17 og FS 24/17 12.06.2017.

Opprettet dato: 01.10.2008

Forfatter: Solheim Alvestad, Sunniva

Lenke til nettside: https://uit.no/go/target/81911/?p_document_id=81911

Fjerde avdeling utgjør fjerde året på masterstudiet i rettsvitenskap. Avdelingen er bygget opp rundt menneskerettigheter, rettergang og strafferett. Avdelingen består av metode- og perspektivfag (15 sp), samerett (5 sp), strafferett (15 sp), rettergang (20 sp) og obligatorisk praksis på fire uker med innlevering av rapport. Avdelingen avsluttes med en hjemmeeksamen og to skoleeksamener. På fjerde avdeling stilles det større krav til både muntlig og skriftlig fremstilling av rettslige resonnementer enn på de tidligere avdelinger.

Metode- og perspektivfaget (15 sp)

Metode- og perspektivfaget utgjør til sammen 15 studiepoeng, og er sammensatt av følgende elementer:

- a) Juridisk metodelære (2 sp)
- b) Etikk (2 sp)
- c) Menneskerettigheter (6 sp)
- d) Retts sosiologi eller rettsfilosofi (5 sp). Studentene skal velge ett av disse to fagene.

Juridisk metodelære (2 sp)

1) Faglig innhold

Juridisk metode er et gjennomgående tema på masterstudiet. På 4. avdeling bygger faget på læringsutbyttet fra tidligere avdelinger. Det skal gi en dypere innsikt i og forståelse for metodiske problemstillinger. De spesielle metodespørsmålene som oppstår i de øvrige fagene på 4. avdeling står sentralt. Oppmerksomheten rettes særlig mot legalitetsprinsippets betydning i strafferetten og forholdet mellom norsk intern rett og folkerett (inkorporert og ikke-inkorporert). Studier av hvordan norske domstoler anvender internasjonale regler inngår også i faget.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om grunnlaget for og innholdet i legalitetsprinsippet i strafferetten
- avansert kunnskap om forholdet mellom folkerett og norsk intern rett
- god kunnskap om hvordan norske domstoler anvender internasjonale regler

Ferdigheter.

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- anvende det strafferettslige legalitetsprinsippet i juridisk argumentasjon.
- anvende den juridiske metode for å harmonisere folkerett og norsk intern rett, og for å løse motstrid mellom folkerett og norsk intern rett
- redegjøre for hvordan norske domstoler anvender internasjonale regler

3) Pensum

- Thomas Frøberg, Nyere praksis om det strafferettslige legalitetsprinsippet. JV 2015, s. 46-71.
- Jens Edvin A. Skoghøy, Norske domstolars lovkontroll i forhold til inkorporerte menneskerettigheter, LoR 2002, s. 337-354
- Finn Arnesen og Are Stenvik, Internasjonalisering og juridiske metode. Særlig om EØS-rettens betydning i norsk rett. 2. utgave. Universitetsforlaget 2015, punkt 3.2.
- Mads Andenæs og Andreas Motzfeldt Kravik, Norske verdier og EMK. LoR 2010, s. 579-599

* Artiklene selges i kompendium hos Akademika(det som finnes på nett vil ikke bli trykt opp i kompendium)

Etikk (2 sp)

1) Faglig innhold

Etikk er et gjennomgående tema på masterstudiet. Formålet er å gi studentene et grunnlag for å identifisere og resonnere over etiske problemstillinger som oppstår i arbeidssituasjonen som jurist. På 4. avdeling er hovedvekten lagt på yrkene påtalejurist, dommer og forsvarsadvokat.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten :

- avansert kunnskap om hvilke situasjoner som kan inneholde etiske problemstillinger innenfor yrkene påtalejurist, forsvarsadvokat og dommer
- avansert kunnskap om regler knyttet til slike situasjoner

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere, analysere og ta stilling til etiske problemstillinger som kan oppstå innenfor yrkene påtalejurist, dommer og forsvarsadvokat

3) Pensum

- Arne Fanebust; Nadia Hall; Nils Erik Lie; Tor-Geir Myhrer; Anne Lise Rønneberg; Petter Chr. Sogn og Henrik Syse: Juss og etikk. Følgende artikler i boken er pensum:
  - God påtaleskikk
  - Korrekt og ukorrekt dommeratferd i og utenfor rettssalen
  - Aktuelle problemstillinger sett fra forsvarsadvokatens ståsted
  - Johs. Andenæs: Ridder for rettferdighet eller leiesoldat for kjeltringer, i Johs. Andenæs, Etter overveielse, Artikler i utvalg, 1983-1992, s. 99-115
  - Johs. Andenæs: God Åklagarsed, i Johs. Andenæs, Etter overveielse, artikler i utvalg, 1983-1992, s. 88-97.

*Johs. Andenæs sine artikler selges i kompendium hos Akademika(samme kompendium som under juridisk metodelære)

Menneskerettigheter (6 sp)

1) Faglig innhold

Faget menneskerettigheter bygger videre på innføringen i folkerett på første avdeling, og uttyper den kunnskap studentene har fått om noen sentrale menneskerettigheter på første og andre avdeling. Menneskerettighetene hører under den spesielle del av folkeretten. De har sitt historiske utspring i naturretten, og bygger på at alle mennesker har visse ukrenkelige rettigheter. Disse rettighetene kommer regelmessig i konflikt med nasjonalstatenes prioriteringer og oppfatninger. Det er et statsansvar å gjennomføre menneskerettighetene i nasjonal rett og å påse at de følges. Faget tar opp utvalgte menneskerettigheter slik de kommer til uttrykk i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon av 1950 (EMK) med tilleggsprotokoller (TP). Det legges særlig vekt på vernet mot vilkårlig frihetsberøvelse og andre frihetsinnskrenkninger (EMK art. 5), retten til rettferdig rettergang (EMK art. 6), legalitetsprinsippet (EMK art. 7), retten til privatliv og familieliv (EMK art. 8) og vernet mot gjentatt straffeforfølgelse (EMK art. 7, TP art. 4). I faget inngår også et praktisk-metodisk element; å finne frem til og anvende internasjonale kilder.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om særegne metodiske forhold på menneskerettighetenes område, herunder betydningen av Den europeiske menneskerettighetsdomstols (EMD) praksis
- avansert kunnskap om innholdet i vernet mot vilkårlig frihetsberøvelse, retten til rettferdig rettergang, legalitetsprinsippet, retten til privatliv og familieliv og vernet mot gjentatt straffeforfølgelse
- avansert kunnskap om menneskerettighetenes innvirkning på norsk rett
- god kunnskap om menneskerettighetenes utvikling og plass i folkeretten
- kunnskap om EMDs organisasjon og saksbehandling

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og løse menneskerettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte
- redegjøre for forholdet mellom internasjonale menneskerettigheter og norsk rett

3) Pensum

- **Jørgen Aall: Rettsstat og menneskerettigheter, 5. utgave 2018, s. 115-145, s. 249-255, s. 358-539 (217 sider).**
- Karen Reid, A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights, 4. utg. (Sweet & Maxwell, London 2011), kapittel A: Procedure before the European Court of Human Rights, s. 7-20. (på side 20 frem til temaet "interim relief".)

* Artikkelen selges i kompendium hos Akademika

Retts sosiologi (5 sp)

1) Faglig innhold

Retts sosiologiens hovedproblemstillinger er samfunnsforholdenes innvirkning på retten, rettens innvirkning på samfunnsforholdene og vekselvirkningen mellom disse. Endringer i samfunnsforholdene kan medføre endringer i rettsregler og argumentasjonsmønstre i rettsanvendelsen. Et annet tema er hvorvidt rettsreglene realiserer målene lovgiver ønsker å oppnå. Faget tar også opp aktuelle retts sosiologiske debatter. I tillegg er en analyse av juristers rolle i samfunnet omfattet.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om retts sosiologiens hovedproblemstillinger
- avansert kunnskap om juristprofesjonens rolle i samfunnet
- kunnskap om forskjellige måter å drive retts sosiologisk forskning på
- kunnskap om sentrale retts sosiologiske debatter

Ferdigheter.

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og diskutere retts sosiologiske problemstillinger, herunder ved å anvende retts sosiologiske undersøkelser
- selvstendig vurdere juristprofesjonens rolle i samfunnet
- benytte retts sosiologiske hensyn i juridisk argumentasjon

3) Pensum

- Mathiesen, Thomas: Retten i samfunnet – en innføring i rettssosiologi. 6. Utgave: Kapittel I, med unntak av punkt 4 og 5, kapittel II med unntak av punkt 2.1.2, 2.2.2 og 3.2 og kapittel III, med unntak av punkt 3.4. (189 sider).

Rettsfilosofi (5 sp)

1) Faglig innhold

Rettsfilosofi omhandler jussens grunnspørsmål. Rettsfilosofi faget på 4. avdeling har tre hovedtemaer. Det første temaet er *Hva er rettsfilosofi?* Temaet bygger på refleksjon rundt spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres. Studentene blir orientert om sentrale rettsfilosofiske posisjoner. Denne delen er kortfattet og er ment som introduksjon til fagets andre og mest sentrale del. Det andre hovedtemaet er *Rettsfilosofi og juridisk metode*. Temaet bygger på diskusjoner om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og på sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode. Det tredje hovedtemaet er *Rettsfilosofi og fagdebatt*. Temaet omfatter aktuelle rettsfilosofiske diskusjoner i sammenheng med straff, menneskerettigheter og feministisk rettsteori.

2) Læringsutbytte

Kunnskap.

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om mangfoldet i debatten om Eckhoffs rettskildemodell, eller annerledes sagt, om den rettsrealistiske rettskildelære
- god kunnskap om rettslig argumentasjon og rettslig rettferdiggjørelse av avgjørelser
- kunnskap om hva som påvirker våre syn på spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres
- kunnskap om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og om sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode
- kunnskap om noen dagsaktuelle fagdebatter innom feltet

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- forklare hva som påvirker våre syn på spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres
- diskutere grunnleggende sider ved den juridiske metoden og reflektere over sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode
- bedrive selvstendig metodisk tenkning og kunne evaluere kvaliteten på juridisk argumentasjon i større grad
- forklare og kritisk reflektere over de problemstillinger og den argumentasjon som tematiseres i pensum

3) Pensum

- Del I Innledning til kompendium i rettsfilosofi og Hva er rettsfilosofi
  - Innledning av Dag Michalsen, Eva Maria Svensson og Kristine H. Korsnes.
  - Bernt, Jan Fridthjof, Den ene og retten – brytningen mellom liberalisme og kollektivismen i norsk rettsteori, *Rett og Toleranse* festskrift til Helge J. Thue 2007, s. 488-503.
- Del II Rettsfilosofi og juridisk metode
  - Askeland, Bjarte, Rettskildelærens utvikling i rettsteoretisk belysning, *Jussens Venner* 2003 s 8-23.
  - Graver, Hans Petter, Keiserens garderobe: Eckhoffs rettskildelære og utfordringer fremover, *Tidsskrift for rettsvitenskap* 2000 s. 429-476.
  - Morten Kinander, En kritisk vurdering av moderne hermeneutisk rettsteori, *Retfærd* nr. 103, 2003 s. 14-22.
  - Blandhol, Sverre, Pragmatismens aktualitet i rettsvitenskap og rettsanvendelse, *TfR* 2004 s.365-390.
  - Bernt, Jan Fridthjof, Det juridiske fortolkningsfellesskap som referanseramme for avgjørelse av juridiske tvilsspørsmål, *Arbeid og rett: Festskrift til Henning Jakhellns 70-årsdag* 2009 s. 31-43.
- Del III Rettsfilosofi og fagdebatt
  - Straff: Jacobsen, Jørn RT, Fiksjon utan moral eller konstruksjon utan verdi? Om det ideologiske grunnlaget for straffansvar for juridiske personar, *Tidsskrift for strafferett*, 2009, s 43-74.
  - Rettskomparasjon: Cordero Moss, Giuditta, A Comparison of Italian, English and Norwegian Inheritance Rules as an Illustration of Different Legal Methods, *Tidsskrift for rettsvitenskap*, 1999 s. 884-903.
  - Feministisk rettsteori: Jørgensen, Stine, Feministisk rettsteori, *Retfilosofi i Centrale tekster og temaer*, Ole Hammerslev og Henrik Palmer Olsen (red.), Hans Reitzels Forlag, København 2011, s. 665-683 (*uten referanseliste t.o.m. s. 680*).

Samerett (5 sp)

1) Faglig innhold

Samerett bygger på innføringen i folkerett fra første avdeling. Faget tar opp rettslige problemstillinger som berører samene i egenskap av å være et urfolk. Det dreier seg særlig om spørsmål som går på tvers av den

tradisjonelle inndelingen av rettsområder. Faget omhandler tema fra folkerett, nasjonal rett og samisk rett, der samenes kollektive og individuelle rettigheter er sentrale. I tillegg behandles de særskilte problemstillinger som gjør seg gjeldende for ett folk uten egen stat, og med en rettskultur som avviker fra den stat de tilhører. De særskilte metodiske problemstillinger som oppstår i møtet mellom samisk og norsk rettskultur behandles også.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om de metodiske problemstillinger som er særegne for sameretten
- avansert kunnskap om samenes selvbestemmelsesrett som urfolk
- avansert kunnskap om retten til land, vann og naturressurser i samiske områder, herunder diskusjonen om eiendomsretten til indre Finnmark og reglene om vern mot inngrep i samiske bruksområder
- god kunnskap om reindriftsrett, særlig dens grunnlag og erstatningsrettslige vern
- god kunnskap om språkrettigheter

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og analysere samerettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte
- redegjøre for begrunnelsen for samiske rettigheter
- redegjøre for de tolkningsspørsmål lovgivningen, herunder sameloven og finnmarksloven, reiser
- analysere de menneskerettslige spørsmål som kulturmøtet mellom det norske storsamfunn og det samiske urfolket aktualiserer

3) Pensum

- Susann Funderud Skogvang: Samerett, 3. utgave 2017,
  - Kapittel 1; punkt 1.3 (s. 21 - s. 25)
  - Kapittel 2; punkt 2.3 (s. 52 - s. 59)
  - Kapittel 3-9 (s. 63 - s. 256)
  - Kapittel 10; punkt 10.1 og 10.2 (s. 257 - s. 263) og punkt 10.4 og 10.5 (s. 266 - s. 278)
  - Kapittel 11 (s. 304-s. 318)

Strafferett (15 sp)

1) Faglig innhold

Strafferett deles tradisjonelt inn i en alminnelig og en spesiell del. Den alminnelige delen omfatter rettsregler som er felles for alle straffebestemmelser: vilkår for å straffe (ansvarslæren), samfunnets reaksjoner på straffbar adferd (reaksjonslæren) og fullbyrdelsen av reaksjonene (fullbyrdelseslæren). Hovedvekten i faget ligger på ansvarslæren, som omfatter kravet til lovstridig handling, fravær av straffrihetsgrunner, subjektiv skyld og tilstedeværelse av personlige forutsetninger for straff. Den spesielle strafferetten omfatter utvalgte straffebud innen volds-, sedelighets- og formuesforbrytelser. Faget tar også opp reglene om anvendelse av flere straffebud på samme handling (konkurrens), og går noe inn på årsaker til kriminalitet, straffens formål og virkning.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om særegne metodiske forhold på strafferettens område, herunder ved tolking av straffebud
- avansert kunnskap om ansvarslæren
- avansert kunnskap om utvalgte straffebestemmelser som er satt til å verne liv, legeme og helbred
- avansert kunnskap om utvalgte sedelighetsforbrytelser
- avansert kunnskap om utvalgte formuesforbrytelser
- avansert kunnskap om foretaksstraff
- god kunnskap om konkurrens
- kunnskap om og teorier om straffens formål og berettigelse

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og løse strafferettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte
- forklare strafferettens plass i rettssystemet, straffelovgivningens oppbygning og sammenhengen mellom strafferett og straffeprosess
- redegjøre for forholdet mellom strafferett, statsforfatningsrett og folkerett, herunder menneskerettigheter.
- redegjøre for begrunnelsen for straff og ulike straffeteorier.

3) Pensum

- Ståle Eskeland og Alf-Petter Høgberg: Strafferett, 5. utgave. Oslo 2017 kap. 2 pkt. 2.4 og 2.5, kap. 3, kap. 4, kap. 7, kap. 8, kap. 9, kap. 10, kap. 11, kap.12 med unntak av pkt.12.2.2.2, pkt. 12.3 g pkt. 12.4, kap. 13 og kap 20 (ca. 300 sider).
- Magnus Matningsdal, Norsk spesiell strafferett 2. utgave 2016
  - kap.1, 2, 6, 7, 8,
  - kap 9 med unntak av pkt. 9.10,
  - kap. 10,
  - kap. 11 med unntak av pkt. 11.8-11.11,
  - kap. 12 med unntak av pkt. 12.5,
  - kap. 13 med unntak av pkt. 13.6-13.7,
  - kap. 15,
  - kap. 16 med unntak av pkt. 16.10 og 16.12,
  - kap. 17. med unntak av pkt. 17.8-17.9,
  - kap. 18 med unntak av pkt. 18.4,
  - pkt.19.1,
  - pkt. 20.1-20.4,
  - pkt. 21.1-21.2,
  - kap. 22 med unntak av pkt. 22.4,
  - kap. 23 med unntak av pkt. 23.6-23.9,
  - kap. 28 med unntak av pkt. 28.9-28.10,
  - kap. 29 med unntak av pkt. 29.5,
  - kap. 30 med unntak av pkt. 30.5,
  - kap. 31 med unntak av pkt. 31.10-31.11,
  - kap. 32 med unntak av pkt. 32.4-32.5,
  - kap. 37 med unntak av pkt. 37.10-37.11,
  - kap. 38 med unntak av pkt. 38.4-38.5,
  - kap. 39 med unntak av pkt. 39.11-39.12,
  - kap. 41 med unntak av pkt. 41.8,
  - kap. 42 med unntak av pkt. 42.3 og 42.5,
  - kap. 43 med unntak av pkt. 43.10 og 43.12,
  - kap. 44 med unntak av pkt. 44.3,
  - kap. 45 med unntak av pkt. 45.7,
  - kap. 46 med unntak av pkt. 46.3,
  - kap. 49 med unntak av pkt. 49.9,
  - kap. 50 med unntak av pkt. 50.4,
  - kap. 52 med unntak av pkt. 52.9, og
  - kap. 53 med unntak av pkt. 53.4 (ca. 225 sider).

Rettergang (20 sp)

Faget rettergang omhandler reglene for behandling av sivile saker og straffesaker og består av to disipliner - sivilprosess og straffeprosess, med like mange studiepoeng fordelt på hvert fag.

Sivilprosess

1) Faglig innhold

Sivilprosess omhandler reglene for domstolsbehandling av sivile saker. Prosessreglene bestemmer hvordan en må gå frem for å få rettslig beskyttelse for de posisjoner og/eller rettigheter som fremgår av de materielle regler. Faget omhandler prosessrettslige prinsipper og tvistelovens regler for saksbehandlingen. Kravet til rettferdig rettergang er av fundamental betydning, og grunnlaget for mer spesifikke prinsipper, som kontradiktorisk saksbehandling og likebehandling. I sivile saker er det opp til den enkelte part å utrede en sak og ta standpunkt til om den skal bringes inn for domstolene. Dette har betydning for utforming av regler og prinsipper på området. Disposisjonsprinsippet og forhandlingsprinsippet står her sentralt.

Disposisjonsprinsippet går ut på at det er partene som har herredømme over gjenstanden for prosessen. Kjernen i forhandlingsprinsippet er at partene har hovedansvaret for å skaffe til veie det faktiske grunnlaget for rettens avgjørelse, og at retten bare kan bygge på de påstandsgrunnlag som partene har påberopt. De øvrige sivilprosessrettslige prinsipper omhandles også; muntlig saksbehandling, bevisumiddelbarhet, offentlig saksbehandling, aktiv saksstyring og konsentrasjon av prosessen, proporsjonalitet, bevisfrihet og legdommerdeltakelse.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om prinsippene som gjelder for behandling av sivile saker, herunder den menneskerettslige forankringen av disse.
- avansert kunnskap om reglene om de alminnelige domstolars stedlige kompetanse
- avansert kunnskap om reglene om partsevne og prosessuell handleevne
- avansert kunnskap om reglene om søksmålsgjenstand, søksmålssituasjon og partstilknytning.
- god kunnskap om utforming av stevning og tilsvær
- god kunnskap om rettskraftreglene
- god kunnskap om de øvrige forutsetninger som må foreligge for at en sak skal kunne tas til realitetsbehandling
- god kunnskap om behandling ved allmennprosess
- god kunnskap om hvilke bevis som kan føres, samt beviskravene
- Inngående kunnskap om rettens forhold til partenes prosesshandlinger

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og løse sivilprosessrettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte
- benytte de prinsipper som gjelder for behandling av sivile saker i rettslig argumentasjon
- beskrive de enkelte skritt i saksbehandlingen for domstolene
- forstå og analysere hvilke roller og oppgaver de ulike aktørene har
- forstå og analysere etiske problemstillinger aktørene kan bli stilt overfor

3) Pensum

- Jens Edvin Skoghøy: *Tvisteløsning*, 3. utgave Oslo, 2017. pkt. 1.1, kap. 4 med unntak av pkt. 4.2.3, pkt. 5.1-5.3, punkt 6.1, punkt 6.3.1-6.3.4, kap. 7 med unntak av punkt 7.4.4 og 7.5, kap. 10, punkt 11.1, punkt 12.1-12.5 med unntak av punkt 12.3, punkt 13.1, 13.3, 13.5, 13.6 og 13.7, kap. 15, kap. 17 med unntak av pkt. 17.3.4-17.3.8.

Straffeprosess

1) Faglig innhold

Det grunnleggende krav i straffeprosessen er at rettergangen skal være mest mulig betryggende. Dette betyr at de faktiske forhold så langt det lar seg gjøre blir klarlagt og at de rettslige spørsmål blir riktig avgjort, slik at ingen blir uriktig domfelt. Dette kravet må avveies mot hensynet til en hurtig og effektiv rettergang. Ved avveiningen av hensynene må det ses hen til sakens alvorlighet. Straffeprosess omhandler reglene for hvordan straffbare handlinger skal etterforskes og hvordan saker om straff skal behandles i retten. I straffesaker har politi og påtalemyndighet ansvar for å forberede saken gjennom etterforskning og påtalebeslutning før den bringes inn for domstolene. Hovedvekten i faget er på straffeprosessuelle prinsipper og straffeprosesslovens regler for saksbehandling. Det gjelder mer detaljerte prinsipper som er retningsgivende for prosessen: Anklageprinsippet (domstolene trer bare i virksomhet etter begjæring av en påtaleberettiget), offentlighetsprinsippet, muntlighet i saksbehandlingen og bevisumiddelbarhet. Spørsmålene om adgangen til å lese opp tidligere avgitte forklaringer under hovedforhandlingen, tempoet i saksbehandlingen og adgangen til å straffeforfølge når det allerede er reagert på forholdet med en sanksjon (dobbeltraff), er særlig blitt påvirket av EMK og EMDs praksis.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om siktedes rettigheter og plikter
- avansert kunnskap om fornærmedes rettsstilling

- avansert kunnskap om reglene om varetektsfengsling
- avansert kunnskap om prinsippene for behandling av straffesaker, herunder kompetansefordelingen mellom påtalemyndighet og domstol
- avansert kunnskap om hvilke bevis som kan føres, samt beviskravene
- avansert kunnskap om generelle vilkår for bruk av tvangsmidler
- god kunnskap om rettskraftreglene
- god kunnskap om tvangsmidlene
- god kunnskap om utforming av tiltalebeslutning
- god kunnskap om reglene om forsvarer og bistandsadvokat
- god kunnskap om reglene om gjennomføring av hovedforhandling og dom i tingretten
- kunnskap om organiseringen av påtalemyndigheten
- kunnskap om reglene om forelegg som straff.

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og løse straffeprosessrettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte
- benytte de prinsippene som gjelder for behandling av straffesaker i rettslig argumentasjon
- beskrive de enkelte skritt i saksbehandlingen for domstolene
- forstå og analysere hvilke roller og oppgaver de ulike aktørene har
- forstå og analysere etiske problemstillinger aktørene kan bli stilt overfor

3) Pensum

- Ørnulf Øyen: Straffeprosess, Fagbokforlaget, Bergen 2016:
Kapittel 4-16, 18-19, 21, 24-31, 33-36 og 41.

Generell kompetanse:

Etter bestått 4. avdeling kan studenten:

- anvende sine kunnskaper og ferdigheter om menneskerettigheter til å identifisere og løse menneskerettslige problemstillinger på flere rettsområder
- anvende kunnskap om internasjonal rett til å identifisere og løse folkerettslige- og internrettslige problemstillinger
- identifisere og analysere sammenhenger mellom sentrale prinsipper for rettergang
- utføre omfattende selvstendig arbeid, både skriftlig og muntlig, innenfor rettsområdene som inngår på avdelingen
- løse problemstillinger på rettsområdene som inngår på avdelingen, individuelt og i samarbeid med andre

- kommunisere rettslige resonnementer innenfor rettsområdene på avdelingen på en tydelig og presis måte, skriftlig og muntlig, til fagfellesskapet og allmennheten
- identifisere og reflektere over yrkesetiske problemstillinger som arbeid med fagene på avdelingen kan lede til, og analysere og håndtere disse på en forsvarlig måte

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
21.11.2018

Sak:
75/18

Endring av pensum JUR-3053

Innstilling til vedtak:

Pensum for emnet JUR-3053 Law of the Sea and the Arctic endres i tråd med vedlegg 1. Endringene trer i kraft fra og med vårsemesteret 2019.

Begrunnelse:

Faglig ansvarlig for LL.M.-programmet, Maria das Neves, har lagt frem forslag til pensumendringer i emnet JUR-3053 Law of the Sea and the Arctic. Endringene fremkommer av vedlegg 1, der pensum som er foreslått strøket fra pensum er markert med rødt og overstreket, mens pensum som er foreslått tatt inn i pensum er markert med blått og understreket.

Das Neves skriver følgende om formålet med de foreslåtte endringene i pensum:

«The purpose of the suggested changes is primarily to update the syllabus, by substituting outdated publications with more recent ones. Other minor changes aim either to reinforce themes that had insufficient literature or to reduce literature that was not entirely relevant for the purposes of this course.»

Normert sideantall for emnene som inngår i LL.M.-programmet, er 675–825 sider. Det foreslåtte pensumet er på til sammen 818 sider, noe som er innenfor normert sideantall.

Magne Frostad
prodekan

Kjersti Dahle
studiesjef

Saksbehandler: Line Merete Skarvik, rådgiver
Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg
1 Forslag til pensumendring JUR-3053

JUR 3053 Recommended reading/syllabus

General

- K.N. Scott and D.L. Vanderzwaag, "Polar Oceans and the Law of the Sea", in D.R. Rothwell, A.G. Oude Elferink, K.N. Scott and T. Stephens (eds.), *The Oxford Handbook of The Law of the Sea*, Oxford University Press 2015, pp. 724-751; 28 pages (in compendium).

- R. Rayfuse, "Melting Moments: The Future of Polar Oceans Governance in a Warming World" 16 *Review of European Community and International Environmental Law*, 2007, pp. 196-216; 21 pages (Available online).

~~- L.W. Brigham, "Think Again. The Arctic", 181 *Foreign Policy*, Sep./Oct. 2010, pp. 71-74; 5 pages (Available online).~~

- E.J. Molenaar, A.G. Oude Elferink, D.R. Rothwell (eds.), "Interactions between Global and Regional Regimes: Trends and Prospects", *The Law of the Sea and Polar Regions: Interactions between Global and Regional Regimes*, (Martinus Nijhoff Publishers), pp. 389-417; 29 pages (in compendium).

~~- D.R. Rothwell and C.c. Joyner, "The Polar Oceans and the Law of the Sea" in Alex G. Oude Elferink and Donald R. Rothwell (eds.) *The Law of the Sea and Polar Maritime Delimitation and Jurisdiction*, Brill, 2001, pp. 1-22; 21 pages (in compendium).~~

Maritime zones

- R.R. Churchill, "Claims to Maritime Zones in the Arctic - Law of the Sea Normality or Polar Peculiarity", in: Oude Elferink and Rothwell, 2001, pp. 105-124; 20 pages (In compendium).

~~- Bjørn Kunoy, "A New Arctic Conquest: The Arctic Outer Continental Margin", 76 *Nordic Journal of International Law*, 2007, pp. 465-480; 16 pages (Available online).~~

- T. Henriksen and G. Ulfstein, "Maritime Delimitation in the Arctic: The Barents Sea Treaty", 42 *Ocean Development & International Law*, 2011, pp. 1-21; 21 pages (Available online).

- A.G. Oude Elferink, "The Continental Shelf in the Polar Regions: Cold War or Black-Letter Law", 40 *Netherlands Yearbook of International Law*, 2009, pp. 121-181; 62 pages (Available online).

- A.G. Oude Elferink, "The Delimitation of the Continental Shelf beyond 200 nautical miles in the Arctic Ocean: Recent Developments, Applicable Law and Possible Outcomes" in: M.H.

Nordquist, J.N. Moore and R. Long (eds), Challenges of the Changing Arctic, Brill Nijhoff 2016, pp. 53-80; 28 pages (in compendium).

Environmental protection

- D.R. Rothwell, "Global environmental protection instruments and the polar marine environment", in D. Vidas (ed.), Protecting the Polar Marine Environment. Law and Policy for Pollution Prevention, (Cambridge University Press: Cambridge, 2000), pp. 57-77; 21 pages (available online).

- R. Rayfuse, "Protecting Marine Biodiversity in Polar Areas beyond National Jurisdiction", 17 Review of European Community and International Environmental Law, 2008, pp 3-13; 11 pages (Available online).

- I.U. Jakobsen, "Extractive Industries in Arctic: The International Legal Framework for the Protection of the Environment" in Nordic Environmental Law Journal 2014 1, pp 39-52; 14 pages (Available online).

[- I.U. Jakobsen, "MPAS under the Arctic Council", in I.U. Jakobsen, Marine Protected Areas in International Law, Queen Mary Studies in International Law, 2016, pp. 233-243; 10 pages \(available online\).](#)

Arctic shipping

- D. McRae, "The Negotiation of Article 234", in F. Griffiths (ed.) Politics of the Northwest Passage (Kingston and Montreal, McGill-Queen's University Press: 1987), pp. 98-114; 17 pages (In compendium).

[- T. McDorman "A Note on the Potential Conflicting Treaty Rights and Obligations between the IMO's Polar Code and Article 234 of the Law of the Sea Convention" International Law and Politics of the Arctic Ocean, 2015, pp. 141-159; 18 pages \(available online\).](#)

[- K. Bartenstein, "The "Arctic Exception" in the Law of the Sea Convention: A Contribution to Safer Navigation in the Northwest Passage?, Ocean Development & International Law, 2011, pp. 22-52; 30 pages \(available online\).](#)

- J.J. Solski, "Russia" in R. Beckman, T. Henriksen, E.J. Molenaar, K. Dalaker Kraabel and J.A. Roach (eds), Governance of Arctic Shipping – Balancing Rights and Interests of Arctic States and User States (Brill/Nijhoff: 2017), pp. 173-216; 43 pages (available online).

~~- J. Kraska, The Law of the Sea Convention and the Northwest Passage, 22 International Journal of Marine and Coastal Law, 2007, pp. 257-282; 26 pages (Available online).~~

- Chircop, "The Growth of International Shipping in the Arctic: Is a Regulatory Review Timely?", 24 International Journal of Marine and Coastal Law, 2009, pp. 355-380; 26 pages (Available online).

[- T. Henriksen, "Protecting polar environments: coherency in regulating Arctic shipping" in R. Rayfuse \(ed.\), Research Handbook on International Marine Environmental Law, Edward Elgar, 2015, pp. 363-384; 21 pages \(available online\).](#)

Arctic fisheries

~~- E.J. Molenaar, "International Regulation of Central Arctic Ocean Fisheries", in M.H. Nordquist, J.N. Moore and R. Long (eds) Challenges of the Changing Arctic. Continental Shelf, Navigation, and Fisheries, Brill Nijhoff 2016, pp. 429-463; 35 pages (in compendium).~~

~~- E.J. Molenaar, "The December 2015 Washington Meeting on High Seas Fishing in the Central Arctic Ocean", post dated 5 February 2016 for The JCLOS Blog. 10 pages (Available online).~~

[- E.J. Molenaar, "Participation in the Central Arctic Ocean Fisheries Agreement", in A. Shibata et al \(eds\) Emerging Legal Orders in the Arctic: The Role of Non-Arctic Actors \(Routledge: forthcoming in 2019\); 37 pages \(in compendium\).](#)

[- I. Dahl, "Maritime Delimitation in the Arctic: Implications for Fisheries Jurisdiction and Cooperation in the Barents Sea", The International Journal of Marine and Coastal Law, 30, 2015, pp. 120-147; 20 pages \(available online\).](#)

Svalbard

- G. Ulfstein, "Spitsbergen/Svalbard" in Max Planck Encyclopedia of Public International Law, R. Wolfrum (ed.), Oxford University Press, 2008; 13 pages
(<http://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1356>).

- D. Anderson, "The Status under International Law of the Maritime Areas around Svalbard", 40 Ocean Development & International Law, 2009, pp. 373-384; 12 pages (Available online).

- C.A. Fleischer, The New International Law of the Sea and Svalbard, paper presented at The Norwegian Academy of Science and Letters 150th Anniversary Symposium, January 25, 2007; 15 pages (<http://www.dnva.no/binfil/download.php?tid=27095>).

- T. Pedersen and T. Henriksen, "Svalbard's Maritime Zones: The End of Legal Uncertainty?", 24 International Journal of Marine and Coastal Law, 2009, pp. 141-161; 22 pages (Available online).

- E.J. Molenaar, "Fisheries Regulation in the Maritime Zones of Svalbard", 27 International Journal of Marine and Coastal Law (2012) pp. 3-58, 56 pages (Available online).

Arctic Council

- E.T. Bloom, "Establishment of the Arctic Council", 93 American Journal of International Law, 1999, pp. 712-722; 11 pages (Available online).

- E.J. Molenaar, "Current and Prospective Roles of the Arctic Council System within the Context of the Law of the Sea", 27 International Journal of Marine and Coastal Law (2012) pp. 553-595, 43 pages (Available online).

~~- E.J. Molenaar, "The Evolution of the Arctic Council and the Arctic Council System", The Circle No. 2 (2016), pp. 19-20, 2 pages (Available online).~~

[E.J. Molenaar, "The Arctic, the Arctic Council, and the Law of the Sea" in R. Beckman, T. Henriksen, K. Dalaker Kraabel, E.J. Molenaar and J.A. Roach \(eds\) Governance of Arctic Shipping. Balancing Rights and Interests of Arctic States and User States \(Brill/Nijhoff: 2017\), pp. 24-67, 43 pages \(available online\).](#)

Reform of the Arctic Regime

- T. Koivurova, "Alternatives for an Arctic Treaty - Evaluation and a New Proposal", 17 Review of European Community and International Environmental Law, 2008, pp. 14-26; 13 pages (Available online).

- O.S. Stokke, "Protecting the Arctic Environment: The Interplay of Global and Regional Regimes", 1 Yearbook of Polar Law, 2009, pp. 349-371; 23 pages (In compendium).

~~- O.R. Young, "The Arctic in Play: Governance in Time of Rapid Change", 24 International Journal of Marine and Coastal Law, 2009, pp. 423-442; 20 pages (Available online).~~

- O.R. Young, "If an Arctic Ocean Treaty is Not the Solution, What is the Alternative?", 47 Polar Record, 2011, pp. 327-334; 18 pages (Available online).

[B. Baker and B. Yeager, "Coordinated Ocean Stewardship in the Arctic: Needs, Challenges and Possible Models for an Arctic Ocean Coordinating Agreement", Transnational Environmental Law, 4:2, 2015, pp. 359-394; 35 pages \(available online\).](#)

Arctic indigenous peoples

- Eide, "Indigenous Self-Government in the Arctic and their Right to Land and Natural Resources", 1 Yearbook of Polar Law, 2009, pp. 245-281; 37 pages (In compendium).

~~-M. Åhren, "International Human Rights Law Relevant to Natural Resource Extraction in Indigenous Territories - An Overview", in Nordic Environmental Law Journal 2014 1, pp. 21-37; 17 pages (Available online).~~

Total 818 pages.